

העותרים
חנא נקארה ואח'
ע"י ב"כ עוזי חורי ואח'
משדי המגנים 53 ת.ד. 9488 חיפה
טל': 04-8555121 פקס': 04-8555121
דוא"ל: hnkhoury@netvision.net.il

- נגד -

1. הוועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה
ע"י השירותים המשפטים בעיריית חיפה
רחוב ביאליק 3 ת.ד. 4811 חיפה
טל': 04-8357903 פקס': 04-8357703

2. מינהל התכנון
3. רשות המהנדסים והאדריכלים
שנים ע"י פרקליטות מחוז חיפה אזרחי
שדי פלי"ם 15 א חיפה
טל': 02-6467069 ; פקס': 073-3921400
דוא"ל: Ez_haifa@justice.gov.il

המשיבים

4. התאחדות האדריכלים ובני הערים בישראל
ע"י ב"כ עוזי ליאור דץ ו/או יוסי אור-הכהן
משדי המגנים 35 ת.ד. 33691 חיפה
טל': 04-8534545 , פקס': 04-8534565

5. איגוד מהנדסי ערים בישראל
ע"י ב"כ עוזי איתן רוטשילד
רחוב לנקולון 20 תל אביב
טל': 03-5626040 ; פקס': 03-5626333

משיבים פורמלאים

כתב תשובה מטעם התאחדות האדריכלים ובני הערים בישראל (המשיבה הפורמלית 4)

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 27.10.11, מתכבד המשיבה הפורמלית 4 (להלן:
"התאחדות האדריכלים") להגיש כתב תשובה מטעם כמפורט להלן:

פתח דבר

החוק הפסיקו גם היגיון חופשי קובעים כי רק אדריכל שהוכיח מקצועית לתכנון אדריכלית יכול להיות עורך הבקשה להיתר. גם אם במשך שנים פעלו בטיעות הוועדות המקומיות על דעת עצמן ואפשרו למהנדסים או להנדסאים בודדים להגיש בקשות החתוםות על ידם כערכיים, איןנה משנה את העובדה שהדבר נעשה בניגוד לדין, ואנו בהנחה לכוונה ופסולה זו בכדי ליצור דין. כפי הנראה אין זו הפעם היחידה שועדות מקומיות פועלות בניגוד לאמור בדי. ועדת זילר, אשר הוקמה

בעקבות אסון שבו קיפחו את חייהם 23 הרוגים, קבעה כי וועדות מקומיות פועלות על פי תורה שבעל פה, שליעיתים אינה תואמת את הוראות הדין. החלו כמעט 20 שנה עד לשיאו חלק מהמלחמות ועדיין זילר ובן החובה לרשום זמין, המחייבת הגשת בקשה במערכת מוחשבת. שנייה זה הוא אשר הביא לחשיפת טעויות של וועדות מקומיות שאפשרו הגשת בקשה להיתרים חתומות על ידי עורך בקשה שאינם מוסמכים על פי דין, קרי אינם אדריכלים רשויים.

התאחדות האדריכלים מכבדת את עמייתיה למקצוע, המהנדסים, וסבירה שיש להם מקום חשוב בעולם התכנון והיתרי הבניה. בעוד רב בקשה התאחדות האדריכלים להצறף לעתירה זו, ואין בכוונתה לפגוע בפרנסת עמייתיה בצרפת. יודגש, כי רוב המהנדסים אינם חורגים מהדין ולא מבקשים לחותם על היתרי בניה כעורכים, אלא מדויבר רק בקומץ קטן של מהנדסים והנדאים.

יובהר היבט, כי אין ספק שהمهندסים הם אドוני יציבות המבנה ובלעדיהם לא ניתן לבנות מבנים, ולכן נקבע ייחודה פועלות המקצוע למהנדס, אך גם אין ספק שהאדריכלים הם אドוני התכנון האדריכלי ומתווך זה יוחד עבורם פועלות המקצוע כעורכי הקבשה להיתר. המהנדס והאדריכל גם יחד אחראים לבקשת להיתר הבניה, כפי שנקבע בתקנות (בטופס 1 לבקשת להיתר הקבועה בחוק). האחד כעורץ הבקשת והשני כמתכנן השلد. ערובם היוצרות אינו משרת אף אחד. כל אחד במקומו הטבעי.

להתאחדות האדריכלים ישנו כבוד רב לבית המשפט ולסמכויותיו הרחבות, אך אין בכך כדי לסייע לעוטרים, משום שגム גודלי האקטיביזם השיפוטי אינם סבירים כי בית המשפט קיימת סמכות לייצור דין במקומות שהחוק ברור, ורק מסוימות הנובעות מכח שהרשות פעלו במשך שנים ב嚷וד דין. במקרה זה, לכל היותר יכול בית המשפט לסייע לעוטרים במתן תקופת הסתגלות סבירה בשל מחדלי הרשות. בכך לא מתנגדת ההתאחדות האדריכלים.

תקציר הטענות בכתב התשובה

1. לפני הכל, ב嚷וד לדברי העוטרים בעתרתם, ההתאחדות האדריכלים אינה עבotta פרטית המיצגת (כביבול) חלק מהאדריכלים, אלא עמותה הכפופה לשכת המהנדסים (אגודה עותומאנית) המהווה בחוק – הארגון היציג של האדריכלים בישראל. העוטרים בכוונה מונסים להפחתת מעמדם של ההתאחדות האדריכלים בחומר תום לב, כפי שגם פועלים לאורך כל העתירה בכך לטעות את בית המשפט הנוכחי.

• העתק דף המידע אוזות ההתאחדות האדריכלים ופעילותה כגוף היציג של האדריכלים בישראל, מצורף ומסומן – דף 1

2. יש מקום לעיר ולהזוף את טענת העוטרים כי עצם זה שועדות מקומיות פועלו ב嚷וד דין, במשך שנים, מאפשר להם יצירת דין לערכיה והגשה של בקשوت להיתר ב嚷וד דין. בהקשר זה, מפנים העוטרים את האמור בוועדה החקירה לאסון ורסאי (וועדת זילר) שמצויה שהועדות המקומיות פועלות באופן שאינו תואם את הדין. עוד בהקשר זה, מפנה ההתאחדות האדריכלים לפסקה הענפה של בית המשפט, שקבעה לא פעם כי מתן היתר בניה על ידי הוועדה המקומית, אין בו כדי להעיד כי היתר זה ניתן בהתאם להוראות הדין והתקנות. לאפעם בתיה המשפט ביטולו היתרים שניתנו שלא כדין.

3. העובדה שתקנות העיסוק הקובעות את ייחוד העיסוק של האדריכל לעורך ולהגיש בקשות להיתר בניה לא יושמו על ידי חלק ממוסדות התכנון, אינה מכשירה את הסמכות לכך למהנדסים. כפי שידוע, "מעילה בת עוללה לא תצמיח תרופה", וכן בית המשפט אינו נתן סعد משפט במקומות שבו הדבר אסור בחוק. לכל היותר ובתנאי שמוסדות התכנון פועלו במשך תקופה ארוכה ב嚷וד לחוק ולתקנות ניתן לאפשר תקופת בגיןים סבירה שלאחריה יפסיק המעשה האסור. אולם, בשום פנים ואופן אין להשלים עם אי יישום הדין, כאמור לעוטרים את האפשרות ליהנות מההפקר.

4. עתירה זאת עוסקת אך ורק בסוגיה מי מושקה בדיון לחתום כעורץ הבקשת להיתר בניה לפי פרק ה' (פרק הרישוי) לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק התכנון"), ולא בתוכניות לפי פרק ג' לחוק הדנות בתכנון מטהרי. מדובר בסוגים שונים של מסמכים של מוסמכים החקלים עליהם דין אחרים על פי חוק התכנון ועל פי חוק המהנדסים והאדריכלים, תש"י – 1958

(להלן: "חוק העיסוק") ותקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), תשכ"ז – 1967

(להלן: "תקנות העיסוק").

5. בתקנות העיסוק יש חלוקה ברורה בין סוגי המסתכים הניל' בהתאם להכשרה ולהרשאה של בעלי התפקיד: המהנדס לעומת האדריכל. המהנדס מוסמך לעסוק בעניינים החנדיים בלבד בבקשתו להיתר בינה לפי פרק ה' לחוק התקנון (פרק 2 לתוספת הראשונה לתקנות העיסוק: להלן: "התוספת"), ולעומת זאת, האדריכל מוסמך לעסוק בעניינים התקונוניים – הכנת בקשות להיתר (גראמושקורט) לפי פרט (2) לתקנות) והבנת תוכניות מותאיות (לפי פרט (1) לתקנות).
6. הסוגיה בעירה דין דנה רק בהוראות שברט 2 ופרט 3 (2) לתוספת, ולא בפרט 3 (1) לתוספת, העוסק בכלל בתכנון מותאי רלוונטי לעניין הדיון.
7. העותרים מבלבים ו"עשויים סלט" כאשר הם מתייחסים באותה הגדרה של "תוכניות" הן לתוכניות על פי פרק ג' לחוק התקנון – העוסקות בכלל בתוכניות מתאר ארצית, תוכניות מתאר מחוזית, תוכניות מתאר ותוכניות מפורטת – לבן בקשה להיתר בניה על פרק ה' לחוק התקנון. כך רוב הפסיקה בעירה עוסקת בסוגיות ייחוד העיסוק של אדריכל לגבי תוכניות לפי פרק ג' לחוק התקנון שאינה רלוונטית לעניין דין (בעניין זה יודגש, אגב, כי מתקיים הליך אחר בפני בית המשפט העליון בע"מ 1645/20 שבו הגיעו התאחדות האדריכלים בבקשת הטרפות).
8. יותר מכך, העותרים ניסחו את העירה כאילו שמכותו של האדריכל הרשי – שלמד משך 5 שנים ועבר 3 שנים הכשרה ובחינת רישי מעשית ועינית – מסתכמה כביכול רק בהכנות נספחי בינוי, טענה החותרת תחת לשון החוק ותכליתו, ומרוקנת מכל תוכן את תפקיד האדריכל, ואת האבחנה בין מהנדס, הנדסאי ואדריכל רשי, ובכך הופכת את הכרת האדריכל לחסרת כל היגיון ותכלית (התאחדות האדריכלים תרחיב בעניין ביתר פירוט בהמשך).
9. הנתולותם הניל' של העותרים מהווה חסר נקיון בכפים והטעה מצדם, ולכל הפחות הבלבול נובע מחשדר הבנה של העותרים, דבר המוכיח שהעותרים חシリ הידע החדש.
10. התנהלות פסולה ולקויה זו של העותרים מတבאתה גם בעובדה שהם מצרפים לעיתורותם מכתב תשובה של מינהל התקנון לב"כ העורתת (נספח 8 לעירה), העוסק בכלל בפרשנות של מינהל התקנון לפרט (1) לתוספת, ולמונה "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" בפרט זה, דבר שלא רלוונטי לסוגיה דין, מושטוגיה בעירה זו דנה כאמור בפרט 2 ופרט (2) לתוספת בלבד.
11. בית המשפט הנכבד מתבקש אפוא למחוק את כל הטענות והאסמכתאות בעירה העוסקות בתוכניות על פי פרק ג' לחוק התקנון בהיעדר רלוונטיות לעניין.
12. לגופם של דברים. חוק העיסוק ותקנות העיסוק קובעים באופן ברור את חלוקת הסמכויות בין מהנדס (רשום או רשוי) לבין אדריכל (רשום או רשוי) ולבין הנדסאים (באדריכלות או בניין).
13. על פי לשון חוק העיסוק ותקנות העיסוק, תפקיד האדריכל הוא בכל הקשור באספקת התוכנוני ותפקיד המהנדס הוא בכל הקשור באספקת החנדי. מכאן גם נגזרים גדרי סמכויותיהם. האדריכל מוסמך לעסוק בהכנות בקשות להיתר לבניין – לפי פרט (2) לתוספת – ותוכניות מתאריות – לפי פרט (1) לתוספת) ואילו המהנדס מוסמך לעסוק בהכנות תוכניות הקובעות עקרונות לייציבות המבנה (לפי פרט (2)(א) ו- (ב) ופרטים (2)(ג) לתוספת) ולהציג "תוכניות וחישובים" לרשות המוסמכת (לפי פרט (2)(ד) ו- (3) לתוספת, יוכל להכין רק תוכניות בעבודה ארכיטקטונית (לאחר קבלת היתר) ורק לגבי מבנים הנדרסים שאין בהם תנין כמו גשרים או סכרים מבלי שמוסמך להגיש לרשות המוסמכת (לפי פרט (2)(ב) לתוספת) (יפורט על כך גם בהמשך). היהות והדברים נקבעו רק בפרט (2)(ב) לתוספת ולא בפרט (2) ו- (3) לתוספת, הרי שמדובר לכל הפחות בהסדר שלילי ולא בליך (כפי שיפורט בהמשך). המחוקק היה מודע היטב להבדל בין תוכניות ארכיטקטוניות לבין תוכניות הנדרסיות, וכאשר הוא דיבר בפרט 2 לגבי תוכניות שמוגשות לרשות המוסמכת, הוא לא השתמש במונח תוכניות ארכיטקטוניות אלא רק בתוכניות הנדרסיות שמוגשות כחלק מתוכניות ההיתר.
14. האספקת הנדרסי המשמר למול האספקת התוכנוני המשמר לאדריכל הוא מקור ההבדל המרכזי בין שני אלו, והוא זה שmagdir את סמכותם על פי חוק העיסוק ותקנות העיסוק.

15. ראוי להציג עוד בראשית הדברים, כי כבר נקבעה קביעה ברורה מפי כבוד בית משפט העליון בבג"ץ 939/05 נעמי ברבי, אדריכלית ני שר התמ"ת, משרד התמ"ת – מר אחד אולמרט (פורסם באתר הרשות השופטת, 18.6.07) (להלן: "נעמי ברבי"), כי **"חק אדריכל רשאי מוסמך לעסוק בתחום מגוון החומריים ממסגרתו של מבנה המוגדר בתיקנות כ'מבנה פשוט', דהיינו תכנון בנייה דווייה, בנייני מגוון בגובה של ארבע קומות ומעלה, ומבקיצ' בניינים"** (ההדגשה שלנו, ל.ד. ו. י.א.) (סעיף 6 לפסק דין של השופט ד' חישון, שניתן בהסתמכת כבי השופטות (דא) מי נאור וע' ארבל).

16. קביעה זו היא קביעה נורמטיבית הצהרתית של בית המשפט העליון, אשר צוינה עוד במסגרת הנורמטיבית, שהיא התשתית המשפטית באשר לדין הקיים הנוגע לייחוד העיסוק של האדריכל הרשי, והיא רק חזרת על נורמה שכבר נקבעה בחוק העיסוק ובתקנות העיסוק (לענין סוג הקביעות הנורמטיביות שנקבעות על ידי בית המשפט העליון, ופרט לעניין הקביעות הנורמטיביות החזרתיות, ראה: מי אילון 'ספר יצחק כהן: לזכרו של יצחק כהן, נשיא בית המשפט העליון' (תשמ"ט), בעמ' 914-915).

17. מכאן שמדובר בדין המחייב. בכך למעשה נסתם הגולל באשר להליך זה עוד בתחילת.

18. בהקשר זה, ראוי לומר, כי הוואיל ובית המשפט העליון בעניין ברבי הצהיר על הדין הקיים, לא היה כל צורך להתייחס לפרשנות התקנות, שכן לבית המשפט העליון בקביעתו הנ"ל היה ברור שרק אדריכל רשאי מוסמך לתכנן מבנים, קרי לעורך בקשות להיתר בניה.

19. ניסיונים של העותרים להימלט מהקביעה הנורמטיבית הברורה של בית המשפט העליון, הוא ניסיון פסול שיש לדחותו מכל וכל. כמו כן, יש לדחות את הזולול המופגן של העותרים בתפקידם ובמעמדו של רשם המהנדסים והאדריכלים (להלן: "הרשות") באשר לסמכוות לקבוע הנחיות לישום הדין. העותרים, למרבה הצער, ממשיכים להטעות (פעם נוספת) את בית המשפט הנכבד בעניינם ליחס דברים מותוך עניין ברבי שאין להם כל קשר לסמכוות הרשות בעניין זה.

20. בנוסף לדבר לעיל, יודגש, כי העותרים לא צירפו אפילו אסמכתאות כי הם מהנדסי בניין. לא ברווח על פי העתירה האם הם מהנדסים או רשויים. בהקשר לכך, יצוין, כי חלק מהעותרים (העותרים 5 ו- 7 הם בכלל (כמצוין בעתירה) הנדסאים ולא מהנדסים ולגביהם קיימים ייחוד עיסוק מוגדר בתיקנות המעודות לגבי "מבנה פשוט" בלבד (כפי שיצוין בהמשך). גם לגבי העותרים 4 ו- 5 לא צירפו כל אסמכתאות המעודות על רישומים כהנדסאים. לגבי העותר 7, מנסים העותרים להטעות ולצער בנספח 7 לעתירה תועודה שבה רשות שהוא הנדסאי בניין ולא מהנדס רשוי, ומתייחסת לסמכוותו לגבי "מבנים פשוטים" בלבד. מעבר לכך, מבירור שערכה התאזרחות האדריכלים עליה, כי לפחות לגבי העותר 1, הוא מהנדס הרשות ב"מדור לניהול הבניה" ולא במדור מבנים.

טייעוני התאחדות האדריכלים בהרחבה

חוק העיסוק ותקנות העיסוק קבועים באופןם הנוכחי בראור כי הכנת בקשות להיתר לבניינים הדורשים תכנון שמורה לאדריכל בלבד

21. סעיף 12 לחוק העיסוק מעניק את הסמכות לשר העבודה והרווחה לייחד בתקנות פעולות לאדריכל רשוי או מהנדס רשוי. פעולות אלה יוחדו במסגרת תקנות העיסוק.

22. בסעיף 3 לתקנות העיסוק נקבע כי: "הפעולות האמורויות בתוספת הראשונה הן פעולות שייחדו למהנדס רשוי או לאדריכל רשוי לעניין סעיף 12 לחוק, לפי המדור שבו הוא רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים...".

23. מכאן שחוק העיסוק קבוע כי רק מה שנקבע בתקנות מותר.

24. פרט 2 לנוספת קבוע את ייחוד פעולות המקצוע ומהנדס רשוי ופרט 3 לנוספת קבוע את ייחוד פעולות המקצוע לאדריכל רשוי.

וכך נקבע בתוספת:

2. הפעולות המפורטות להלן יוחדו למהנדס רשי הרשות במדור להנדסת מבנים:

(1) במבנים שהם בניין ציבור, משרדים, בתים פרטיים, או בניין מגורים:

(א) קביעת עקרונות מערכת הקונסטרוקציה של מבנה, הכנות תכניות הקובעות עקרונות לייצבות המבנה והגשתן לרשות מוסמכת, למעט ביצוע פעולות כאמור לגבי מבנה פשוט;

(ב) חישוב יציבות המבנה, להוציא חישובים סטטיים מרוחביים, למעט חישוב יציבות המבנה לגבי מבנה פשוט;

(ג) חישובים סטטיים מרוחביים;

(ד) הגשת החישובים האמורים בפסקאות משנה (ב) ו-(ג) והגשת תכניות לרשות מוסמכת, למעט ביצוע הפעולות האמורים לגבי מבנה פשוט;

(ה) תיאום התכנון הכלול של מערכות המבנה, למעט ביצוע פעולה כאמור במבנה פשוט;

(ו) תיאום הביצוע הכלול במבנה, למעט ביצוע פעולה כאמור לגבי מבנה פשוט;

(ז) פיקוח עליון על הביצוע, קבלת המבנה ואישורו, למעט ביצוע הפעולות האמורים לגבי מבנה פשוט;

(ח) הכנות מפרטים, למעט הכנות מפרטים לגבי מבנה פשוט;

(2) במבנים שהם בניין תעשייה, מלאכה, מחסנים, אסמים, מכלי מים ודלק, מבני נמל וים, סקרים ובני דפון, קירות תומכים, קירות וסוללות הגנה, מפלים מלאכותיים, גשרים, מעבירים מים, מגדי מים, הנגרים, מנזרות, מעברים דוד-מפלסיים, מבני חניה, תרנים ומגדלי אנטנות, יסודות מבנה מיוחדים וכל מבנה שאינו כולל בפסקה (1):

(א) תכנון מוקדם ותכנון סופי, למעט תכנון של מבנה פשוט;

(ב) תכניות עובדת ארכיטקטוניות, להוציא תכניות עבודה של פרטים לביצוע ולמעט תכניות עבודה ארכיטקטוניות לגבי מבנה פשוט;

(ג) קביעת עקרונות מערכת הקונסטרוקציה של מבנה, הכנות תכניות הקובעות עקרונות לייצבות המבנה, והגשתן לרשות מוסמכת, למעט ביצוע הפעולות כאמור לגבי מבנה פשוט;

(ד) חישוב יציבות המבנה, להוציא חישובים סטטיים מרוחביים למעט חישוב יציבות המבנה לגבי מבנה פשוט;

(ה) חישובים סטטיים מרוחביים;

(ו) הגשת החישובים האמורים בפסקאות (ד) ו-(ה) והגשת תכניות לרשות מוסמכת למעט ביצוע הפעולות האמורים לגבי מבנה פשוט;

(ז) תיאום התכנון הכלול של מערכות המבנה השונות למעט ביצוע פעולה כאמור במבנה פשוט;

(ח) תיאום הביצוע הכלול במבנה, למעט ביצוע פעולה כאמור במבנה פשוט;

(ט) פיקוח עליון על הביצוע, קבלת המבנה ואישורו, למעט ביצוע הפעולות האמורים לגבי מבנה פשוט;

(י) הכנות מפרטים, למעט הכנות מפרטים לגבי מבנה פשוט;

(3) תכנון מוקדם, תיווי, חישובי המבנה הפיזי, הגשת תכניות וחישובים לרשות מוסמכת, פיקוח עליון על הביצוע, קבלה ואישור של כבישים ארציים, ביןעירוניים ואזוריים, עורקים ראשיים, מסילות ברזל, מסלולי המראה, מסלולי הסעה ורחבות חניה של כלי טיס בשדות תעופה.

3. הפעולות המפורטות להלן יוחדו לאדריכל רשי, הרשות במדור לארכיטקטורה ולענין מבנים המשולבים בתכנון שטחים ציבוריים פתוחים, המפורטים בתוספת:

השניה, גם לאדריכל נוף רשי הרשות במדור לאדריכלות נוף:

(1) בתכנית בגיןו ועיצוב ארכיטקטוני:

(א) תכנון מוקדם ותכנון סופי;

- (ב) הכנת תקנוניים ותשريعים לתקניות;
- (ג) הגשת תקניות לרשות מוסמכת;
- (ד) הכוונה עליונה לביצוע התקניות.
- (2) במקרים שהם בניין משרדים, בניין מגורים, בניין ציבור, בניין בידור, בניין מלאכה ומחסנים, לפחות בניין מגורים, מלאכה ומחסנים שהם מבנים פשוטים ולמעט שימושים בבניינים קיימים ופעולות בבניינים יבילים, שפורטו בתוספת שלישיית:
- (א) תכנון מוקדם ותכנון סופי, לפחות תכנון הקונסטרוקציה של מבנה;
  - (ב) תקניות עבודה ארכיטקטוניות להוצאה התקניות עבודה של פרטים לביצוע;
  - (ג) **הגשת תקניות לרשות מוסמכת;**
  - (ד) תיאום התכנון הכלול של מערכות המבנה השונות, לרבות התיאום עם יועצים מקצועיים;
  - (ה) פיקוח עליון על הביצוע;
  - (ו) קבלת המבנה ואישורו.
- (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו- י.א.)

25. התקנות העיסוק מחלוקת את ייחוד הפעולות לשני סוגים:

1. פעולות הקשורות לרשוי מבנים (לפי פרק ה' לחוק התקנון) הקבועות בסעיף 2 לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודיות לمهندס רשי, ובסעיף (2) לתוספת בכל הנוגע לפעולות הייחודיות לאדריכל רשי.

2. פעולות הקשורות לתכנון אזור (ארצى, מחויז, מקומי, או מפורט על פי רשימת התקניות הקבועות בפרק ג' לחוק התקנון), הייחודיות לאדריכל רשי (והקבועות בסעיף (1) לתוספת). גם בהתייחסות ל"מבנה פשוט" בפרט 1 לתוספת מפנים התקנות לשני סוגי ייחוד הפעולות, לפי עניין מומחיותו של בעל המ鏗 (אדראיכל, מהנדס או הנדסאי (בנייה או אדריכלות)).

26. פרט 2 לא מותר למהנדס הרשי לעורוך תוכניות אדריכליות ולהציגן לרשות המוסמכת, לעומת האדריכל הרשי אשר מוסמך לכך במפורש בפרט (2) לתוספת.

27. בפרט 2 ניתן לראות, כי התקניות שהנדס מוסמך להכין ולהציג לרשות המוסמכת הן:

- "תוכניות הקבועות עקרונות לציבות המבנה" (פרט 2(1)(א) ופרט 2(2)(ג) לתוספת)
- "הגשת חישובי יציבות המבנה והagation חישובים סטטיים מרחביים ו"הגשת תוכניות לרשות המוסמכת" (פרט 2(1)(ד) לתוספת)
- "הגשת תוכניות וחישובים" לרשות המוסמכת" (לפי סעיף 2(3) לתוספת)

28. בפרט 2(2)(ב) לתוספת יכול המהנדסאמין להכין "תוכניות עבודה ארכיטקטוניות" ביחס למבנים ומתקנים הנדרשים שלא דורשים תכנון כגון גשרים או סקרים, אך לא מדויב **בתקניות שמייעדות להagation לרשות מוסמכת**. ככלומר במקרה לא מדובר בבקשת הבניה למבנים אלא. "תוכניות עבודה ארכיטקטוניות" הן תוכניות שנעשו לאחר שמתකבל היתר הבניה והן נועדות לישם את היתר שנייתן.

29. הדברים הללו נלמדים מנימוח לשון החוק על פי כללי הפרשנות. כיצד, על פי תורת הפרשנות נקבע כי פרשנות נדרשת כאשר יש לكونה בחוק או סתירה בחוק, אולם לא כאשר החוק ברור. כמו כן, נקבע כי המחוקק לא משחית את מילוטיו לrisk, וכי כאשר הוא בוחר לומר דבר מה אז יש לכך משמעות, אולם כאשר הוא בוחר לשtopic במודע ולא לומר דבר מדויב בהסדר שלילי שיוצר המחוקק באותו עניין.

30. בפרט 2(2) לתוספת קבוע מתקין התקנות את הדברים הבאים:

"בבנייה שהם בניין משרדים, בניין מגורים, בניין ציבור, בניין בידור,
בניין מלאכה ומחסנים, לפחות בניין מגורים, **מלאכה ומחסנים** שהם

מבנים פשוטים ולמעט שינויים מבנים קיימים ופעולות במבנים
יבילים, שפורטו בתוספת השלישית".

....

(ב) **תכניות עבודה ארכיטקטוניות להוצאה תכניות עבודה של פרטים לביצוע;**

(ההדגשות שלנו – ל.ד. ו. י.א.)

31. ניתן ללמד מפרט 2(2)(ב) לתוספת, כי מתקין התקנות יודע כי קיים שינוי בין תוכניות קונסטרוקציה לציבوت המבנה ותוכנית לחישובים סטטיים כפי שוגדר בפרט 2(1) לבין תוכניות אדריכליות. דהיינו, כאשר בוחר מתקן התקנות לקבוע בפרט 2(2)(ב) כי מהנדס רשאי להגיש "תכניות עבודה ארכיטקטוניות" למבנים המפורטים בפרט 2(2) הוא למעשה קבע הסדר שלילי שיתר המבנים המזוכרים בפרט 2 אסור מהנדס להכין תוכניות עבודה אדריכליות.

32. כאשר ביקש המחוקק להגדיר הסמכות להגשת "תוכניות לרשות המוסמכת" הוא קבע את זה בمفهوم (אה: פרט 2(1)(א) ופרט 2(1)(ד) במילים). "והגשת **תכניות לרשות מוסמכת..**" לעומת זאת, לגבי "תכניות עבודה ארכיטקטוניות" לא נקבעה קביעה דומה לעניין הגשה לרשות המוסמכת, וזאת מכיוון ש"תכניות עבודה" נעשות אחרי שניתן היתר בניה בשלב הביצוע ואין צורך להגיש אותן לרשות מוסמכת אלא לקבלן המבצע.

33. מכאן שמהנדס לא מושר להגיש תוכניות אדריכליות כלל לרשות מוסמכת כולל לאותם מבנים המפורטים בפרט 2(2), וגם לא מושר להכין תוכניות עבודה אדריכליות, למעט לאותם מבנים המנויים בפרט 2(2).

34. מכאן ברור כי הכוונה של מתקין התקנות בפרט 2(1) למונח "תוכניות" היא לאותן תוכניות הקשורות לנושא המפורט באותו פרט ולא לתוכניות אדריכליות, וכי "ו" החיבור מתיחסת לסדרת הפעולות האפשריות באוטה תוכנית העוסקת ביציבות המבנה או תוכנית העוסקת בחישובים סטטיים שתיהן חלק מהיתר הבניה. מתקן התקנון הוסיף את "ו" החיבור מתוך מטרה שבנוסך להchner התקנות (שלב התקנון) יגשו התקנות אל הרשות המוסמכת. כך למשל בפרט 2(1)(א) מתייחס מתקין התקנון גם לשלב "קביעת עקרונות מערכת הקונסטרוקציה" ו- "הכנת" "תכניות הקונסטרוקציה" (המהווה שלב מקדים) וגם לשלב הגשתן לרשות המוסמכת. כך גם בפרט 2(1)(ד) קובע מתקין התקנות כי לאחר שההנדס ערך חישובים של יציבות המבנה וחישובים סטטיים מרוחקים הוא אחראי על "הגשת החישובים הנ"ל והגשת התוכניות הקובעות את העקרונות לציבות המבנה אל הרשות המוסמכת". כמובן, האחריות של המהנדס היא גם בשלב התקנון וגם בשלב ההגשה. מדובר בשני שלבים שונים.

35. בהקשר לכך, יש לציין, כי התקנות העיסוק אין עוסקות רק בפעולות המהנדסים והאדריכלים מול הרשות המוסמכת לקבלת היתר בניה, אלא עוסקות בכל פעולות המהנדס והאדריכל ביחס לפרוייקט בניה כשלעצמו, הכוון: שלב תכנון מוקדם, שלב מפורט לאחר קבלת היתר הבניה, ביצוע, תיאום ופיקוח.

36. בצד הדברים האמורים לעיל, יש להוסיף, כי העבודה שמתפקיד התקנות רשם בסעיף 2 לתוספת 3 פעמים את האפשרות של "הגשת תוכנית לרשות מוסמכת" ולא הסתפק בפעם אחת, כפי שעשה בפרט 3(2)(ג) לתוספת, מלבד שמדובר בהגשת תוכניות הקשורות באוטם נושאים שצוינו בסעיף הספציפי (תוכניות עקרוניות ליציבות המבנה (סעיף 2(1)(א)) וחישובים סטטיים (סעיפים 2(1)(ב) ו(ג) ו- 2(2)(ד) ו- (ה)).

37. ככל ומתקין התקנון היה סבור שמדובר בפעולה נפרדת מאותן פעולות המנויות באותו סעיף, הוא היה נותן לדיבור "הגשת תוכנית לרשות מוסמכת" סעיף נפרד כפי שעשה לגבי האדריכל בפרט 3(2)(ג), ולא קשור זאת עם סעיף שעוסק ביציבות המבנה ובחישובים סטטיים. אין כל היגיון לקשר פעולה כזות נרחבת וככללית דואק לאותם סעיפים קטניים.

38. היתר הבניה כולל בתוכו את התוכניות האדריכליות שرك אדריכל ראשי וכן הוא מוגדר כעורך התוכנית – שהוא הבקשה להיתר. לעומת זאת, תוכנית השילד ותוכנית החישובים הסטטיים

הכלולות אף הן בבקשתה להיתר רשאי לעורך רק המהנדס וכן הוא חותם על תוכנית השルド בטופס 1.

39. יחד עם זאת, ומבליל פגוע בכל האמור לעיל, אפילו אם ניתן היה להתייחס לתוכניות עבודה ארכיטקטוניות המוזכרות בפרט (2) כתוכניות אדריכליות, הרי שלכל הפקות קבועות מתקין התקנות כי המהנדס הרשי רשאי להגיש תוכנית אלו רק לגבי המבנים החנדיים המוזכרים בסעיף (2) ולא לגבי המבנים המוזכרים בפרט (1) שלא גבוהים נקבע הסדר שלילי שלפיו המהנדס אינו רשאי להגיש תוכניות אדריכליות לרשות המוסמכת ביחס לבניינים אלו, וגם לא באשר לפרט (3) המדובר על "תוכניות וחישובים", המתיחסות לתוכניות הנדיות בלבד.

40. זה המקומן לומר, כי לעומת המהנדס הרשי, האדריכל הרשי מוסמך במסגרת פרט (2)(א) להגיש "תוכניות לרשות המוסמכת" מבלי לפרט ולסייע אילו תוכניות.

41. העותרים בחוסר תום לב מתעלמים לחלוטין מסמכותו הייחודית של האדריכל הרשי לפי פרט (3) לתוספת, ומפרטים רק את פרט (1) לתוספת העוסק בתוכניות מתאר ולא רלוונטי כל לביקשות להיתר בניה.

42. לאור האמור לעיל, ניתן למסודר שהמחוקק ומתקין התקנות אפשרו למהנדס לעסוק רק בתוכניות בעלי אספקטים הנדיים ולא בתוכניות הכלולות תכנון לשם הגשה לרשות מוסמכת שהעיסוק לגביין יוחד לאדריכל רשי בלבד.

43. לסיום העניין, ניתן להתרשם על פי התקנות העוסוק שבעוד האדריכל הרשי מוחרג מהאספקט ההנדסי של המבנה כדוגמת תכנון קונסטרוקציה של מבנה, המהנדס הרשי (ה:right) מוחרג ממדור להנדסת מבנים) מכל האספקטים התכנוניים, יכול להציג ולחגורש תוכניות וחויבים לרשות מוסמכת אך ורק בנוגע לענייניות הנדסאים כמו תוכניות לייצבות המבנה. לעומת זאת המהנדס הרשי, האדריכל הרשי מוסמך להציג ולהגיש תוכניות לרשות מוסמכת לפי פרט ה' הכלולות תכנון – בקשوت להיתר בדגש על מבנים מורכבים בעלי אספקטים וטכנולוגיות מובהקות כגון בנייני מגורים ובינויי מושדים (כמפורט בסעיף (2) לתוספת), ובצד זה הוא אמור גם על הנושא של תכנון הבינוי והעיצוב הארכיטקטוני, הבא לידי ביטוי בתוכניות לפי פרט ג' לחוק התכנון, לרבות בהכנות תשייטים ותקנות (כמפורט בסעיף (1) לתוספת).

בעניין דנו קיימת קביעה הצהרתית ברורה של בית המשפט העליון לפיה רק אדריכל מושחה לעורך תוכניות לביקשות והיתר

44. בהתאם להלכה המשפטית עוד לפני כ- 14 שנים שניתנה בעניין רבבי, נקבעו במפורש הדברים הבאים (משמעות ד' חישון, בהסכמות השופטות (דאז) מי נאור ויע' ארבל):

"סעיף 12 לחוק, שכותרתו ייחודה פעולות, מסמיך את השר, לאחר התייעצות במועצה, לייחודה בתוכניות פעולות לאדריכל רשי. ואכן, השר הפעיל את סמכותו והתקין את התקנות המהנדסים והאדריכלים (וישוי ייחודה פעולות), תשכ"ז-1967 (להלן – תקנות ייחודה הפעולות). בסעיף 3 לתוספת הראשונה לתקנות אלה, נקבעו הפעולות שיוחדו לאדריכל רשי, הרשות במדור לארכיטקטורה: לא אדריכל רשי מוסמך לעסוק בתכנון מגורים החרוגים מסוגנות של מבנה המונדר בתוכנות כ'מבנה פשוט, דהיינו תכנון בנייה דווייה, בנייני מגורים בגובה של ארבע קומות ומעלה, ומבקצין בניינים; רק הוא מוסמך לעסוק בתכנון מבני ציבורי, בהכנות תוכניות בניין ערים, כולל תשדיטיים, כתיבת הוואות תכנון (תקנותם) והכנה נספחין ביןוי ועיצוב אדריכלי, וכיוצא באלו פעולות שפורטו בתוספת. באחת, הפעולות שביצוען יוחד לאדריכל הרשי רחבות הרבה יותר מאשר שהותרו לאדריכל הרושים, חן בהיקמן והן במורכבותן".

(ההדגשות שלנו – ל.ד. ו.ג.א.) (פסקה 6)

45. הינה אפוא נקבע במפורש ובאופן שאינו משתמע לשתי פנים מפי כבוד בית משפט זה בהלכה משפטית, כי הגורם היחידי המוסמך לעסוק בתכנון מוגרים של מבנים החורגים ממוגרתו של "מבנה פשוט", מבנים מעלה ארבע קומות, מקבצי בניינים ומבני ציבור הוא אדריכל רשמי בלבד.

46. קביעה זו של בית המשפט בעניין ברבי, היא אך קביעה הצהרתית באשר לדין הקיים הנוגע ליהood העיסוק של האדריכל הרשמי. היא רק חוזרת על נורמה שכבר נקבעה.

47. באשר למatters הקביעה הנורמטיבית הצהרתית האמורה לעיל מפי בית המשפט העליון, ראוי לציין את דבריו של אחד מגדולי השופטים בישראל, השופט (דא) מנחם אילון ז"ל, בספרו לזכרו של נשיא בית המשפט העליון לשעבר, יצחק כהן ז"ל, לאמור:

"קביעה נורמטיבית כללית זו יכולה להיות ממשי סוגים: האחת, קביעה נורמטיבית כללית בעלת אופי הצהרתי; השניה, קביעה נורמטיבית כללית בעלת אופי יוצר. בקביעה הנורמטיבית הכללית הדאשונה, חזז בית המשפט העליון על הוראת הדין. החוק אומר, שהמחויות המרבית בכבישים בין-עירוניים היא 90 קמ"ש ובית המשפט חזז על כך. נקבעה נורמה כללית כללית זו והוא הוראה כללית זו הוא הצהרתי וגידא. בית המשפט חזז על לשון החוק. בית המשפט שימש, כלשהו של מונטסקיה, 'פה' למחוקק. הוא לא תרם ממש ולא כלום. הוא חzin, אם בנת המשפט העליון מצינו בום, כי על רשותות התביעה מוטלת חובת זהירות מושגית שלא להתרשל בהגשותם של כתבי אישום. פקודת הנזקון קובעת את העיקורון של חובת זהירות, ופסיקה קודמת פרישה קביעה זו תוך שקבעה, כי בمسئול עיקורון זה מוטלת חובת זהירות מושגית על רשותות התביעה. כאשר בית המשפט העליון חזז ביום על הלהבה זו, אין הוא יוצר נורמה כללית חדשה. הוא מצהיר על נורמה כללית שכבר נקבעה".

(מי אילון "ספר יצחק כהן: לזכרו של יצחק כהן, נשיא בית המשפט העליון (תשמ"ט), בעמ' 914).

48. גם בעניין ברבי חזר בית המשפט העליון בקביעתו דלעיל על נורמה שכבר נקבעה על ידי המחוקק ומתקין בחוק העיסוק ובתקנות העיסוק לגבי עיסוקו הייחודי של האדריכל הרשמי. העובד שדברים נאמרו עוד במסורת הנורמטיבית, המהווה את התשתית המשפטית באשר לדין הקיים, מחזקת זאת ביתר שאת.

49. קביטת בית המשפט, יש לומר, לא נאמרה בעניין של מה בכך, שכן היא נועדה לתאר את העיסוק הייחודי לאדריכל הרשמי, ומה מנע מהעותרת, האדריכלי, לעסוק כ"אדריכל רפואי" בסירובו של הרשם ליתן לה רישיון. מכאן שהקביעה דלעיל בעניין ברבי היא חלק מהracio של פסק הדין אשר תיאר את התשתית המשפטית של הדין הקיים עליו נשען לצורך ההכרעה.

50. ואולם, וmbali לפגוע בכך, אףלו אם היה מדובר בקביעה שנאמרה רק כאמרת אגב, קביעה זו מחייבות ומהווה את הדין בהתאם לשיטת המשפט בישראל (ראו: ע"א 6821/93 בנק המזרחי המאוחד בע"מ, כי מגדל כפר שיתופי, פ"ד מט(4) 221 (1995), שבסיס את המהפכה החוקתית שאפשרה לבית המשפט להתעורר ולفسול חוקים של הכנסת, ונשען כל כולו על אמרות אגב של השופטים. בכל מקרה, ואפילו אם נאמרו הדברים אך בדרך אגב, אין להתעלם מדברים אלו, שכן "ראוי ליחס למוצה פיהם של שופטים בדרכם הגבוהות חשיבות ומשקל, בין דבריהם נאמנים כלוינו ובין שהם נאמנים כאובייטו" (מתוך מאמרו של שופט בית המשפט העליון לשעבר, חי כהן ז"ל: "אובייט ז"ל והגינות לאו"ט משפטים לא(2) תש"א 415, בעמ' 423).

51. ראוי לציין, כי גם אם עניין ברבי לא עוסק בסמכותו של מהנדס רשאי בתחום התקנות העיסוק, אין הדבר מאיין את הקביעה הברורה בעניין ברבי כי רק אדריכל רפואי מוסמך לעסוק בתכנון מבנים, קרוי בעריכת בקשות להיתר בניה, שחייבים למהנדס הייתה את הסמכות לכך, לא היה בית המשפט בוחר להשתמש במילה "רבק", אלא היה מדייך את הדברים ומצין כי ייחוד הפעולות של האדריכל הרשמי בעניין זה הוא לצד ייחוד הפעולות של מהנדס הרשמי לפי סעיף 2

لتகנות. עצם הבחירה במילה "רק" מוכיחה כי בית המשפט העליון ראה רק באדריכל הרשי כגורם המושמע לכך.

52. ניסיונות של העותרים להימלט מהקביעה הנורמטיבית הבורורה של בית המשפט העליון, הוא ניסיון פסול שיש לדחותו מכל וכל. כמו כן, יש לדחות את הטענות של העותרים את בית המשפט בהתייחס לעניין ברבי, ולאורך כל העתירה, כפי שיפורט בהרחבה בהמשך.

53. יש לציין, בסיום הדברים בפרק זה, כי בהתאם לעניין ברבי, ההסדרים היחידים שהמחוקק ומתקין התקנות בחרו לקבוע מי מושר להכין ולהגיש בקשה לhaiיטרים הם חוק העיסוק ותקנות העיסוק, ולא כל תיקוק אחר. מיותר לציין, כי לא קיימים גם חוק ותקנות אחרים.

חופש העיסוק נסוג למול ייחוד בעולות המקצוע

54. הזכות לחופש העיסוק היא אינה זכות מוחלטת, אלא היא הזכות יחסית הנסогה מאינטראסים ציבוריים אחרים העומדים בסיסו תכלייתו של חוק העיסוק, שנעודה לשמרה על שלום הציבור ועל בטיחותו ועל אטיקה מקצועית של העובדים בתחוםם, ובאופן זה להבטיח כי רק בעלי ההכשרה המתאימה יעסקו בעולות מיוחדות בהקשר זה לאדריכל.

55. וכן נקבע בהלכת ברבי:

"תכליתנו של חוק המהנדסים והאדריכלים היא להסדיר את התתעසקות במקצועות הנדסה והאדריכלות, להבטיח שرك בעלי הכשרה מתאימה יוציאו לפועל בעולות הנדסה ואדריכלות ושתישמר רמה נאותה של אטיקה מקצועית ... הסדרת העיסוק בהנדסה ובאדריכלות, ככל הסדרות עיסוק סטטוטורית, נעודה לשמר על רמה מקצועית הולמת של העובדים בתחוםים אלה וייסודה בצוות להגון של שלום הציבור ועל בטיחותו" (בג"ץ 2621/04 זולטך נ' ש"ר התעשייה והמסחר והתעסוקה, ניתן ביום 30.1.06, מפי השופט חיים פסקה 6 לפסק הדין; ועוד גם בג"ץ 7510/05 לוטן נ' ש"ר התעשייה, המסחר והתעסוקה, ניתן ביום 23.5.06, פסקה 18 לפסק הדין)." (ההדגשות שלנו – ל.ד. ו.י.א.) (פסקה 16)

56. המחוקק הראשי ומוחזק המשנה היו אפוא ערים להשפעה הרובה שיש בעיסוק במקצוע האדריכלות על שלום הציבור ובטיחותו ועל הצורך בפיקוח ציבורי לשמרה על אטיקה מקצועית. מסיבות אלה, קבעו את חוק העיסוק, ותקנות העיסוק לייחוד מקצוע האדריכלות, תוך שנקבע בסעיף 11 לחוק העיסוק, את הצורך ברישיון לאדריכל, ואת התנאים לרישיון במסגרת התקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישיון), תש"ח – 2008 (להלן: "תקנות ההכשרה"). ובסעיף 12 לחוק העיסוק נקבע שפעולה שייחודה בתקנות העיסוק "לא יבצעה אדם אלא אם הוא בעל דשין לפי סעיף 11". ייחוד עיסוק זה, נקבע על ידי המחוקק בדומה לייחוד עיסוק לגבי מקצועות אחרים כגון רופא (פקודת הרופאים (נוסח חדש), תשל"ז – 1976, סעיף 3), עורך דין (חוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א – 1961, סעיף 20), פסיכולוג (חוק הפסיכולוגים, תשל"ז – 1977, סעיף 9), רוקח (פקודת הרוקחים (נוסח חדש), תשמ"א – 1981, סעיף 2), סייעוד או יילוד (תקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בתמי חולים), התשמ"ט – 1988, סעיף 3), שמאי מקרקעין (חוק שמאי מקרקעין, תשס"א 2001, סעיף 13), רופ"ח (חוק רואה חשבון, תשט"ו – 1955, סעיף 6), מותוויך מקרקעין (חוק המתווכים במקרקעין, תשנ"ו – 1996) וכו'.

57. ובנוסף, ועל רקע זה, נקבע ייחוד העיסוק גם למהנדס (רשום ורשו) וגם להנדסי בניין רשום במסגרת התקנות העיסוק.

58. מודיע שלא ניתן בשם חופש העיסוק שכל אדם יוכל להכין ולהגיש תוכניות קונסטרוקציה לבניינים. הרי גם בכך נפגע חופש העיסוק.

59. על יסוד התכליית של שלום הציבור והאטיקה המקצועית הנדרשת לצורך עיסוק במקצוע האדריכלות, לרבות בהכנת תוכניות לביקורת להיתר נתן בית המשפט תוקף מחיב לחייב המוצע באדריכלות, ודחה עתירות של אנשי שבקשו לעסוק באדריכלות, הוואיל ולא עברו הכרה מספקה בהתאם לדרישות הרשות (בג"ץ 2621/04 זולטך נ' ש"ר התעשייה המscatter

וחתעוסקה (פורסם בנבו, 30.1.06 (להלן: "ענין זולטק") ובג"ץ 05/10 7510 ני"ר התעשייה המסתור והתעוסקה (23.5.06) (להלן: "ענין לוטן") (המוזכרים גם בהלכת ברבי), וכן ני"ר לגביו מניעת עסקן כמהנדסים ממי שלא עבר הכשרה מתאימה: בג"ץ 8751/00 יוסף ני' רשם מהנדסים והאדריכלים (פורסם באתר הרשות השופטת, 14.7.02; בג"ץ 16/77 חורן ני' שר העבודה, פ"ד לא(3) 533 (1977). באשר לענין זולטק, יש לציין, כי הורש סירב לאפשר לעותרת עסקן בתחום, בין השאר, הואיל והיא נדרשה להשלים קורסים בתכנון עירוני (פסקה 3 לענין זולטק).

60. הויל ובית המשפט עשה כן גם לגבי מקצועות אחרים, הרי שמדובר בעמדת עקבית של בית המשפט העליון, אשרנותן עדיפות וחשיבות גבוהה לייחודה מקצוע על פניו חופש העיסוק (ראא' למשל: בג"ץ 7882/18 דולה ני' שר הבריאות (פורסם בנבו, 28.5.19) (לענין ייחודה המקצוע לעיסוק רפואי); בג"ץ 80/734 חכם יימכל משרד הבריאות, לה(4) 690 (1981) (לענין ייחודה המקצועי לרופאים) (להלן: "ענין חכם"); ע"א 438/88 ברק ני' ועדת הרישום לפנס'

הפסיכולוגים, מד(1) 661 (1990) (לענין ייחודה המקצועי לפסיכולוגים); ענין לבנת פורן (לענין ייחודה המקצועי לעורך דין) ועוד.

61. ולכן, הוראות חוק העיסוק והתקנות העיסוק צריכות להתרפרש בראש ובראשונה על יסוד התכליות העומדת ביסוד הוראות אלו.

62. על רקע זה ראוי לציין כי ענף הבנייה הוא תחום הטומן בחובו סכנה לביטחון הציבור, כפי שגם ייעדו האסונות שקרו לאורך השנים, ועל כן נדרש כי ריק הגורם אשר הוכשר לכך יעסוק בתחום. בדוחות זילר, שיצא לאחר אסון ורסאי, נקבע כי יש להגביל את מתן הרישיון בתנאים מסוימים מעבר לתנאים המנוויים בחוק. בהתאם לכך, גם הותקנו תקנות ההכשרה ונקבעו דרישות לרישום ורישוי על ידי רשות המנדסים והאדריכלים במסגרת מסמך הדרישות לרישום ורישוי: "MRIשים לרשיณ כל עזר למתחמה ולמאמן משלב הרישום ועד שלב הרישוי, משרד העבودה הרווחה, מרץ 2015" (להלן: "תנאים לרישוי").

63. יש לדוחות את טענת המיטה של העותרים שענין בראבי כביכול דחה את הטענה בדבר שלום וביטחון הציבור בדוחותיו את הנהניות המנהליות שקבע הרשות. בענין בראבי השום דגש על שלום הציבור ובطיחותו כגובה על חופש העיסוק (פסקה 16). פסקה 22 לענין בראבי אינהשוללת זאת.

פרק אדריכל הוא הגורם שעבר הכשרה בהכנות תוכניות לבקשתו להיתר

64. כל מי שמעוניין לעסוק באדריכלות נדרש לעבור שני שלבי הכשרה: בשלב הראשון – לאחר לימודי תואר מוכר באדריכלות, הוא מוגדר כ"אדריכל רשום", ובשלב השני – לאחר שעבר הכשרה נוספת וცבר ניסיון במשך תקופה מסוימת, הוא מוגדר כ"אדריכל רשוי" (ראא': סעיף 11 לחוק העיסוק וכן תקנות ההכשרה). רק בעודו כ"אדריכל רשוי" הוא מוסמך לבצע את הפעולות שיוחדו לתקנות העיסוק, ולהlain, בין השאר, תוכניות לבקשתו להיתר, ביחיד לגבי מבנים מורכבים.

65. בתקנות ההכשרה נקבע כי אדריכל המועוני להיות מוגדר "אדריכל רשוי", יידרש לעבור התמחות באמצעותים או טיפול מסוים בפיקוחו ובהדריכתו של אדריכל רשוי אחר, לפי אמות מידת מקצועות מפורטות שקבעה מועצת ההנדסה והאדריכלים בתקנות ההכשרה (תקנה 2(א)(ב) לתקנות ההכשרה).

66. במסמך התנאים לרישוי, המחווה בסיס לרישום ולרישוי אדריכל, צוין כי לאחר שלב האימון של האדריכל הרשות במשך תקופה של 3 שנים, תחת השגחותו ואחריותו של מאמן מורשה בתחוםים שונים של התכנון האדריכלי, זכאי האדריכל לגשת לבחינת הרישוי, אשר ה策לה בו מעניקה "הדרשת תכנון בלתי מוגבלת בתחום האדריכלות- מבנים ותוכניות בניין עיר." (מתוך התנאים לרישוי, פרק המבואה) (ההדגשה במקור).

(ראא' מראה המקום של מסמך לרישוי באתר משרד העבודה והרווחה:

<https://employment.molsa.gov.il/employment/professionallicensure/engineersandarchitects/documents/architects/fromregistrationtolicensing.pdf>

• העתק מסמך התנאים לרישוי (הdfsים הרלוונטיים), מצורף ומסומן – נספח 2

67. די מלקרא את תנאי הסף שנקבעו אך לריישום אדריכל בפנקס המהנדסים והאדריכלים במדור ארכיטקטורה בלבד להבין שהרשות רואה רק באדריכלים כגורם המקצועני היחיד שמוסמך לעורוך תוכניות לביקשות להיתר, וכן דרש לימודים הקשורים לתוכנו **מבנה מבנים** וחובת הקשרה שנים לפחות, ובחר לפרט את החובה למדוד לימודים הקשורים **בתכנון מבנה מבנים** (פרק א', סעיף ד.8. שאלות לפחות לפחות של הנחיה בפרויקט הכלול בתכנון מבנה מבנים) של 100 תנאים לרישוי), וכן תקופת התמחות ארכאה של 3 שנים שרק לאחריה יוכל לעסוק בתחום ולהיקרא "אדריכל רשאי".

3. במסגרת לימודיו שלים המועמד פרויקט גמר או פרויקט סוף שנה ד בrama בגובהה. הפרוייקט יסכם וירץ את הנושאים הבאים:

- .א. ניתוח - סביבה, הקשרים עירוניים מקומיים, שימושים והתאמאה למרקם עירוני.
- .ב. עקרונות פרוגרמה מוצעת ומוטמעת בתכנון.
- .ג. חלופות תכנון פיסי כולל השלכות חברתיות ותשתיתיות שנבחנו בתהילן.
- .ד. הצגת הפרויקט המוצע בקנה מידה ראיי הכלול תמחות, חתכים, חזיתות, פרטימס סטנדרטים או מיוחדים לפרויקט המוצע, התיחסות למערכות, אקלים, מזג אוויר, חשמל, קונסטרוקציה, נגישות ובטיחות, תחבורה וחניה, התיחסות מרקטית ועירונית ועד. כולל המחשבות גרפיות תלת ממדיות.

8. מסלול ההכשרה שיזג יכלול: תכנון ערים, תכנון מבנה מבנים, תכנון מבני ציבור ו/או אחר. רק נשא שנקර במהלךו של סמסטר מלא ובמסגרת של לא פחות מ-100 שעות הנחיה יחשך כפרויקט. פרויקט מבנה שבמסגרתו לא נערכה קירה עירונית הינו פרויקט מבני ואית יכול להமדר כפרויקט לתכנון ו/או עיבוב עירוני.

(מתוך התנאים לרישוי, פרק א', סעיף ד.3. לתנאים לעיסוק)

68. לא זו אף זו, נדרש האדריכל לעבור מבחן מעשי במסגרת בוחינת הרישוי, שבה יידרש להיבחן בתכנון ועיצוב עירוני ותוכנו מבנה, ואף אחד אחר לא נדרש להיבחן בנושא זה לצורך קבלת רישיון עסק.

חלק מעשי
בחלק זה ימסרו לנבחן מידע ותشرיטי רקע לאטר בו הוא ידרש לתיכון באחת ממשגרות התיכנון הבאות: תכנון ועיצוב עירוני או תכנון מבנה. תכנון באחד מהתחומים הבאים: מבנים, צבורי, משלוב. מסקנות תיכון אלה מפורטות בסעיף ט' להלן.

(מתוך התנאים לרישוי, פרק ג', סעיף ח.2. לתנאים לעיסוק)

69. הרשם לא קבוע קבועות דומות לגבי מהנדסים או אחרים בחוק העיסוק ותקנות העיסוק.

70. כאן המקום להעיר, כי גם הרשם ערך לעבודה כ**האדריכל עומד בראש צוות התכנון** (וכתחותיו יסייעו צוותי יועצים מומחאים כגון מהנדסי בניין, מהנדסי כבישים, וכן גיאוגרפים, פסיכולוגים, כלכלנים, וכו':

גיישת התיכנון הקיימת היום מציעה את האדריכל כמתכון מתואם ומנהל התיכנון כאשר לעזרתו ימונה צוות יועצים מומחאים מתחום שונים בהתאם לסוג ואופי הפרויקט. מכאן, שככלמות ואיoctה הדעת של האדריכל בנסיבות המעורבים בשלבים השונים של התיכנון והביצוע, השפעה מכרעת על יכולות התיכנון.

- 7.1 רק לאחר שלב האימון ומעבר בהצלחה של בחינת הרישוי, יהיה בידי האדריכל "להוכיח לרוגלוֹטוּן יכולת ושליטה מלאה בתחום האדריכלות, וכן את יכולתו לפעול באופן מקצועי ועפ"י כל כללי האתיקה". לצורך קבלת הרישוי, "המוחמד יידרש להציג את הכישוריהם שיאפשרו לו לעמוד במטלות תכנניות, ארגוניות וניהוליות, ולהציג את עבודתו בדרך המאפשרת תקשורת מקצועית – גורפית ומילולית אחת – עם מומינים, רשותות ויעצמים. המוחמד יידרש גם להוכיח הבנה בדבר אחוריותו המקצועית לחברת, ולאדריכלות בכללותה". (הzieוטומים בסעיף זה מתוך התנאים לרישוי, פרק המבו).
- 7.2 במיילים אחרים, המחוקק, מתקין התקנות והרגולטור ביקשו להבטיח בשם ההגנה על שלום הציבור ובתיותם ושמירתו על רמה נאותה של אתיקה מקצועית, כי רק מי שעובר הכשרה מתאימה יוכל לעסוק בתחום העיסוק שיווחו לאדריכלים, לרבות בהבנת תוכניות לביקשות להיתר (ביחד לגבי מבנים מורכבים), ולא רק זאת, אלא שלא כל אדריכל יוכל לעסוק בכך, אלא רק אדריכל רשאי שצבר הכשרה וניסיון מספקים.
- 7.3 مكان, שעל פי תכילת חוק העיסוק ותקנות העיסוק והלכת רבבי, מקצוע האדריכלות, כולל הכנות תוכניות לביקשות להיתר לבניינים (המוחרגות מ"מבנה פשוט"), שמור לאדריכל רשאי בלבד.
- 7.4 זה המקום לומר, כי אדריכל אינו מוחרג בהכנות תוכניות לביקשות להיתר ל"מבנים פשוטים". גם לגבין מוסמך לעסוק רק אדריכל או הנדסאי הרשות במדור לארכיטקטורה, בעוד שלגביו העניינים ההנדסאים מוסמך המהנדס הרשי וההנדסאי הרשות במדור הבניה (כאמור בפרט 1 לתוספת, המפנה אל הפעולות המפורטות בפרטים 2 ו-3 לתוספת, לפי עניינו של בעל ההכשרה – בתחום האדריכלות או בתחום ההנדסה).
- 7.5 מהנדס מורה לעסוק ורק באספקט ההנדסי של המבנים ובתכנון של מבנים לא מורכבים בלבד. גם בבחינת הרישוי מהנדס נבחן רק על האספקטים ההנדסיים ולא על הכנות תוכניות לביקשות להיתר, על כל מה שכרוך בכך ונקבע בתנאים לרישוי.
- העתק מסמך הנושאים לבחן לרישוי מהנדסי מבנים – מעודכן ליום 18.8.21, מצורף ומסומן – נספח 3

העותרים מנסים לבבל ולהטעות את כבוד בית המשפט ולהפחית בכוונה מסמכות הייחודית של האדריכל הרשי

- 7.6 העותרים מנסים בעירה להטעות ולבבל את כבוד בית המשפט בכך להפחית ממעמדו ומסמכותו הייחודית של האדריכל הרשי.
- 7.7 העותרים פועלים בחוסר תום לב, או לכל הפחות בחוסר ידע ותבנה, ואינם עושים הבחנה בין ייחוד העיסוק של האדריכל לערכיה והגשה של בקשות להיתר לפי פרט (2) לתוספת לבין ייחוד העיסוק שלו בהכנות תוכניות מתאריות לפי פרט (1), ומתייחסים לייחוד העיסוק של האדריכל לפי פרט 3 כדי חדת המתיחץ רק לטמכותו לפי פרט (3), בעוד שהם מתעלמים לחלוטין מיחוז העיסוק של האדריכל הרשי לפי פרט (2) לתוספת. העותרים ניסחו את העירה באמצעותם שבו הסמכות של האדריכל מסתכמה בכיקול בהכנות נפחי בינוי בלבד, דבר שלחוטין אינו נכון כאמור.
- 7.8 בתוך כך, יש לדחות את ניסיונות המטעעה של העותרים לצרף לעתירותם את מכתב התשובה של מינהל התכנון לב"כ התאחדות האדריכלים (נספח 8 לעירה), העוסק בכלל בפרשנות של מינהל התכנון לפרט (1) לתוספת, ולמונה "תכננית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" בפרט זה, דבר שלא רלוונטי לסוגיה דן. לא ברור מניין הגיע מכתב התשובה של מינהל התכנון לידי העותרים משעה שב"כ העותרים שלחו את מכתבם שקדם לתשובה זו אל מינהל התכנון ותשובה מינהל התכנון הופנתה רק לב"כ העותרים, עם העתקים לרשותם וליועץ המשפטי לממשלה ונציגו. הדבר לכואורה מצבע על פניו שיתוף פעולה פסול של מינהל התכנון עם העותרים. על כל פנים העותרים לא מצרפים את מכתב לב"כ העותרים למינהל התכנון מיום 14.9.21 שקדם לתשובה זו. נציין כי לאחר תשובה המינהל, שלחו העותרים מכתב נוסף מיום 13.10.21. בכל מקרה,

התכבותות זו עם מינהל התכנון אינה רלוונטי לסוגיה דנה, שכן היא עוסקת בייחוד העיסוק של האדריכל לפי פרט (1) לתוספת ולא לפי פרט (2) לתוספת (והמכתבים של ב'כ ההתחדשות האדריכליים מיום 14.9.21 ומיום 13.10.21 יעדו על כך).

- העתקי מכתבי ב'כ התאחדות האדריכלים אל מינהל התכנון מיום 30.9.21 ומיום 13.10.21, מצורפים ומסומנים – נספח 4

.79 הסוגיה בעתרה דן אינה עוסקת בייחוד העיסוק של האדריכל לפי פרט (1), המדברת כאמור על הכנות תוכניות מתאריות, אלא בייחוד העיסוק של האדריכל לעורך והגיש בקשה להיתר בניה לפי פרט (2) לתוספת למולו ייחוד העיסוק של המהנדס הרשי לפי פרט 2 לתוספת. כפי שיפורט להלן, גם רוב העוטרות של העותרים כלפי ייחוד העיסוק של האדריכל הרשי מתייחסות לייחוד העיסוק שלו לפי פרט (1) ולא לפי פרט (2), וכן גם רבות מהאסמכתאות שצירפו לעתירותם.

.80 מעבר לכך, יש לדוחות את הזולול המוגן של העותרים בתפקידם ובמיעדו של רשם המהנדסים והאדריכלים. בהיותו של הרשם כגוף האמון על כשרות האדריכלים, המהנדסים וההנדסאים בישראל, על מנת הרישויו לאדריכלים, מהנדסים והנדסאים בהתאם למדור שבו הם רשומים בנקס המהנדסים והאדריכלים, האחראי על ניהול פנקס המהנדסים והאדריכלים ועל הפיקוח של האדריכלים, המהנדסים והנדסאים, הוא גם הגורם המוסמך היחיד מטעם המדינה בשאלת מי מוסמך לעורך בקשה להיתר בנייתו. בתוך כך, מוסמך הרשם לקבוע הנחיות ליישום הדין, כפי שפועל במרקחה הנוכחי.

.81 העותרים, למרבה הצער, ממשיכים להטעתו את בית המשפט הנכבד בניסיונים ליחס דברים מוטז עניין ברבי שאין להם כל קשר ל證明ות הרשם בעניין זה. עניין ברבי ביטול בית המשפט את הנהניות המינהליות של הרשם מכיוון שהחוק קבע באופן מפורש להתקין תקנות שייקבעו את התנאים הנוספים לממן רישיון לאדריכל, ובמקום זאת קבע הרשם הנהניות מינהליות. לעומת זאת, כאן כבר קיימות תקנות לייחוד העיסוק, והרשם הוציא הנהניות על סמך התקנות ולא במקומן, המבヒירות את התקנות הקיימות. הניסיון ליחס לכך שווה מעניין ברבי הוא ניסיון פסול ומטעה.

.82 לפי שיטת העותרים, די בחלוקת מהעותרים אשר בעלי הכרה (לדבריהם) של הנדסאי בגין יכולם לעוזר בקשה להיתר של מגדל מגורים בן 40 קומות, טעונה אבסורדית ומוגחתת שאינה תואמת את לשון החוק ותכליתו וmbטלת את האבחנה בין מבנה מורכב לבין מבנה המוגדר כ"מבנה פשוט".

.83 זאת ועוד, עדמת העותרים מוכיחת מכל תוקן את תכליות האבחנה בין מהנדס, הנדסאי לבין אדריכל רשי, והופכת את לימודי האדריכלות כפי שהם נלמדים במוסדות להשכלה גבולה לחסרי כל היגיון ותכלית. הרי מודע נאלץ האדריכל ללמידה 5 שנים בדגש על לימודי הכנות תוכניות לביקורת להיתר, להתמחות במשך 3 שנים נוספת באופן ספציפי בתחום, ואף לעBOR בחינה מעשית ועינית הבוחנת את האדריכל גם בהערכת בקשה להיתר למבנים (כפי שתואר לעיל)? מי יסבירים לעBOR את כל המסתכת המפרצת של ההכרה אם די מהנדס שלומד 4 שנים בלבד או הנדסאי בגין שלומד 2 שנים בלבד, שאף לא נדרש לעBOR בחינה ספיציפית בהכנות תוכניות לביקורת להיתר, יכולם לעשות זאת במקום האדריכל?

.84 העותרים מערבים במינוחים ובמשמעותם בין "адריכל רשי" לבין "מהנדס רשי" ובין אלו להנדסאי בגין. כך שבעוד חלק מהעותרים הם לשיטות בכלל הנדסאי בגין ולא מהנדס רשיים הם מתייחסים בעתרה רק לטענות הנוגעות ל證明ות הקיימות לדבריהם למוניטין מהנדס רשי. הרי ברור לכל כי הנדסאים אינם יכולים לעורך ולחתום על בקשה להיתר בנייתו למבנה מורכב, אלא סמכותם מוגבלת בפרט 1 לתקנות העיסוק רק לפעולות בסוגרת התקנות, לפי העניין וההכרה של כל אחד מהם, למבנה פשוט בלבד.

.85 גם מהנדס רשאי לא מוסמך לעורך בקשה להיתר בנייתו למבנים מורכבים, שכן הוא נדרש לחתום על החלק העוסק ביציבות המבנה בטופס 1 של הבקשה להיתר בהתאם למומחיותו המקצועית בעוד שادرיכל האחראי על התוכן האדריכלי חותם על הבקשה להיתר לעורך הבקשה. זאת הסיבה שהמחוקק קבע שנייהם – גם האדריכל וגם ומהנדס, כל אחד בתחום אחריותו ומומחיותו המקצועית, יחתמו על הבקשה להיתר בטופס 1, ויזהרו, כל אחד מהם,

על הצהרה שונה בבקשתה להיתר התואמת את מומחיותם המקצועית כפי שבאה לידי ביטוי בחכירה המקצועית של כל אחד מהם ובמבנים שעורך הרשות בקביעתו למתן רישיון עסק.

• העתק טופס 1 של הבקשה להיתר בניה, מצורף ומסומן – **נספח 5**

86. החכירה המקצועית של כל אחד בתחוםו, המהנדס והאדריכל, מוקנים להם את המועד להם הם זוכים בתחום התכנון והבניה. האדריכל אדון "התכנון" המתארית והתכנון המבני, ומהנדס אדון "הנדסת המבנים" וחוץם. מכאן שרק אדריכל רשאי מורשה לעורך בקשות להיתר לבניינים בהתאם לסעיף(3) לתוספת.

87. בהקשר לכך, העותרים קוראים את תקנות הרשות המוסמכת בקריאת סלקטיבית. בעוד שהם שמים דגש על הדיון "הגשת תוכניות לרשות המוסמכת" מתעלמים הם בכונה מכך שמדובר על תוכניות הנוגעות למערכת הקונסטרוקציה של המבנה, יציבות המבנה והחישובים הסטטיים של המבנה (כאמור בסעיפים 2(1) (א)-(ד) וסעיפים 2(2) (א)-(ו) לתוספת. גם בסעיף (2)(3) מדובר על הגשת "תכניות וחישובים" המתיחסות לתכניות הנוגעות לאספקטים ההנדסיים בלבד.

88. זאת ועוד, ובנוסף לכך, העותרים ניסחו את כתוב העתירה בכונה תחילת באופן מעורפל תוך ניסיון להטעות את כבוד בית המשפט במונחים השונים הקשורים להוקים הרלוונטיים. כך העותרים לא עושים הבחנה בין המונח "תכנית" המתיחס לתכנית קונסטרוקציה המוזכרת בסעיף 2 לתקנות העיסוק בנוגע למהנדס רשיי לבין "תכנית" לבקשת להיתר לבניינים (גרמושות) לפי פרק ה' לחוק התכנון (לפי סעיף(3) לתוספת), ולבין תוכניות באספקט התכנוני המתאר (לפי פרק ג' לחוק התכנון), הכוללת תקנונים ותשريعים, והעסקות בתכנית מתאר ארצית, תוכנית מתאר מחוזית, תוכנית מקומית ותוכנית מפורטת, שהן שלב ראשון ומוקדם לפניה הגשת תוכנית לבקשת להיתר בניה.

89. רוב הפסיקה שהובאה בעירה עוסקת בכלל בנסיבות הייחודית של האדריכל בתכניות לפי פרק ג' לחוק התכנון שאינה רלוונטית, ולגביה מתקיים בכלל הлик אחר הנמצא בערעור בבית המשפט העליון (ע"מ 1645/20) שם התאחדות האדריכלים הגישה בקשה ה策פה אחרת.

90. המקרה הנדון עוסק אך ורק בתוכניות בהתאם לפרק ה' לחוק התכנון.

91. דמיינו בתכניות לבקשת להיתר בניה בהתאם כאמור בסעיף 145 לחוק התכנון, ובמיוחד כאמור בסעיף 145(ב) לחוק התכנון שקבע כך:

"לא ניתן ניתר אלא אם כן העבודה או השימוש שבעדם מבוקש היתר מתאים לתוכניות, להנחיות המרחביות שנקבעו לפי סעיף 145 (בחוק זה – ההנחיות המרחביות) ולהוראות אחרות לפי חוק זה, החלות על הקrank או הבניין הנדון".

92. "תכנית" לפי חוק התכנון מוגדרת כתכנית לפי פרק ג', דמיינו תוכנית בניין עיר (סעיף 1 לחוק התכנון).

93. ברור של מהנדס אין כל חכירה מקצועית אשר מאפשרת לו לדעת האם המבנה שהוא מתכוון לתכנית בניין עיר מכיוון שאינו בקשרתו המקצועית לימודים בתחום זה ואין גם דרישת מצד הרשות כתנאי לממן הרישוון בהתחמות כלשהי בתחום זה ועמידה במבנים כפי שנדרש האדריכל הרשי (גם הנדסים לאדריכלים לא נדרשים לכך).

94. זאת ובנוסף, ברור כי אין למהנדסים כל חכירה בתכנון אדריכלי כמו של אדריכלים אין חכירה בחישובים הנדסיים ובكونסטרוקציה. אז כיצד יתכן שמהנדסים ללא חכירה מתאימה יבצעו תוכנן אדריכלי של בניין?

95. תוכנן מבנה אינה פולחה פשוטה שכל אדם יכול לבצעה, גם אם יש לו חכירה ביציבות המבנה. מדובר במידע מקצועי מורכב אשר דורש גם הבנה של הוראות החוק.

96. יותר מכך, מדובר גם בסכנה ברורה ומידנית כי מי שלא עבר הכשרה מספקת יתכן בניינים, ויעידו על כך האסונות בעקבות הבניה שקרו בשנים האחרונות.

97. לסום פרק זה, גם הסתמכות של העותרים על מסמך הפגיעה של נציגי התאחדות האדריכלים עם מנהל הנדסה בעיריית חיפה (שצורף כנספח 2 לתשובה העותרים לבקשת התאחדות האדריכלים להצהר) (שהליה נסמכים העותרים גם בעתרותם המתוקנת) מהוות ניסיון נוסף להטעות את בית המשפט בחומר תום לב. במסמך זה בירכה התאחדות האדריכלים על שיפור התחוליך התכנוני אצל המשيبة 1, זאת ותו לא. הסוגיה בדבר הגורם שמורה לעורך ולהגיש בקשה להיתר לא נדונה כלל בפגישה זו, ולא עולה מהמסמך. הניסיון להתבסס על מסמך זה כדי ליחס דברים כלשהם לתאחדות האדריכלים בסוגיה דן הוא ניסיון פסול ומקומם, ומהוות נדבך נוסף לחוסר ניקיון הכספיים של העותרים.

סוף דבר

.98. רק אדריכל רשאי להכין תוכניות לביקשות להיתר **למבנים מורכבים כגון בנייני מגורים, וכן העותרים, שאינם אדריכל רשוי, אינם מוסמכים להכין ולהחותם על תוכניות לביקשות להיתר לבניינים, למשיבה או לכל מוסד תיכון אחר, אלא רק לתכניות הנוצעות ספציפית באספקט ההנדסי בלבד.**

.99. ההגנה על שלום הציבור והפיקוח הציבורי על העוסקים בענף האדריכלות, מחיבים שרק אלו שהוכיחו והוסכו לעורך תוכניות לביקשות להיתר לבניינים וקיבלו רישיון לכך מהרשם, יהיו מושרים לעורך בקשרות להיתר ולהחותם עליהם.

.100. מצ"ב תצהיר נציג התאחדות האדריכלים, אדר' רם יהודה מרש, לתמיכה כאמור בכתב תשובה זה.

.101. יובהר, כי התאחדות האדריכלים שומרת לעצמה את הזכות להגביל לטיעוני מינהל התיכון ורשות המהנדסים והאדריכלים לאחר שיוגש כתבי התשובה מטעמו.

.102. אשר על כן, מבוקש מכבוד בית המשפט, לדוחות את העתירה ולהחייב את העותרים בהזאות **לטובת התאחדות האדריכלים.**

יוסי אור-הכהן, עו"ד
(LL.M)
ב"כ המשيبة הפורמלית 4

לייאור דץ, עו"ד ואדריכל
(M.sci LL.M)
ב"כ המשيبة הפורמלית 4

תצהיר

אני הchief, רם יהודה מרש, ת.ז. 056376833, לאחר שהזהרתי כי עלי לומר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת בכתב כדלקמן:

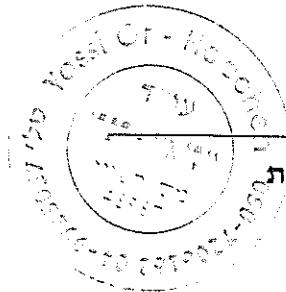
1. הנני משמש בתפקיד מיימ יו"ר התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל, ע.ר. מרשם המהנדסים והאדריכלים, משרד העבודה (אדריכל רשמי).
מספר 580290096 (להלן: "התאחדות האדריכלים").
2. הנני בעל תואר מוסמך באדריכלות (B.Arch), ובעל רישיון לעסוק באדריכלות מרשם המהנדסים והאדריכלים, משרד העבודה (אדריכל רשמי).
3. הנני עושה תצהيري זה לתמיכה בכתב התשובה מטעם התאחדות האדריכלים בהליך עת"מ 32777-10-21 חנה נקאה ואחרי ני הוועדה המקומית לתוכנו ובניה חיפה ולאימות האמור בה.
4. העבודות והטייעונים (להלן משפטים) המפורטים בבקשת הניל ידועים מתווך תפקידי המוצע כמפורט בתחום ומדיעה אישית.
5. זהו שני וללא חתימות ותוכן תצהيري זה אמת.

חתימת המצהיר

אישור

הנני מאשר בזאת כי ביום 14.12.21 הופיע בפני יוסי אור-הכהן, עו"ד מרם יהודה מרש, בעל תעודה זהה מס' 056376833, ולאחר שהזהר כי עליו להצהיר את האמת בלבד וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתנו הניל וחתם עליה בפני.

_____

עו"ד _____

_____

חותמת _____

נספח 1

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל היא הגוף המקצועי הייצג של אדריכלי ישראל. ההתאחדות מספקת שירותים מקצועיים לכל האדריכלים הפעילים בישראל, כ-6,000 במספר. ההתאחדות הינה חברה בלשכת המהנדסים והאדריכלים בישראל ומיצגת במסגרת הלשכה את מקצוע האדריכלים.

לשכת המהנדסים והאדריכלים היא הגוף שבאופן פורמלי מוכר ע"י המחוקק כמייצג האדריכלים, אנחנו חברים בלשכה מהווים הגוף הירושמי מטעמה.

מטרות ההתאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

מטרתה העיקרית של ההתאחדות כגורם מקצועי והגוף הייצג של האדריכלים בישראל, היא לקדם את המקצוע ואת העוסקים בו. יעדו ההתאחדות הם – קביעת מדודות בתחום האדריכלות והתכנון המרוחבי להעלאת הרמה המקצועית של האדריכלות בישראל, שינויים בחקיקה ותקינה וקידום התכנון הלאומי. ההתאחדות משתפת פעולה עם מוסדות וגופים מקצועיים בענף התכנון הבנייה, בת-ספר לאדריכלות ובינוי-ערים, עם אגודות מקצועיות בינלאומיות. ההתאחדות רשומה וملכ"ר. וכל הפעולות מתבצעות על-ידי חברי ההתאחדות בהتنדבות, בסיווג של מטה אדמיניסטרטיבי.

חלק מפעולות ההתאחדות:

- **ייצוג-** להתאחדות, הגוף המייצג את האדריכלות בישראל, יש ייצוג בכל המוסדות העוסקים בתכנון ובניה. כמו כן היא מנהלת קשר רציף עם כל הארגונים והגופים בסביבתה- אקדמיה, גורמי ממשל, ארגונים עמיתים ועוד.
- **קידום איכות תכנונית בישראל-** יוזמת ומקדמת חקיקה בכנסת ובודדות בנושא חוק ותקנות התכנון והבנייה, בטיחות וAMILT, נגישות, קוד הבניה ועוד. פועלת בתחום רישום ורישוי האדריכלים, וייחודה פעולות לאדריכלים לשם קביעת אמות-מידה לרישום ורישוי אדריכלים, וכן מקומות יוזמות איכות תכנונית לבניין בעיר.
- **הבית המקצועי של האדריכלים בישראל-** קיום דיונים מקצועיים, פרסום מדודות מקצועיות ארגון סיורים מקצועיים, ארגון ימי עיון, השתלמויות וקורסים מקצועיים, לרבות בתכנון ערים.
- **פעילות ביון-לאומית-** ההתאחדות חברה בארגון האדריכלים העולם UIA ולוקחת חלק בפעילויות קבועות העבודה של הארגון. בנוסף, משתתפת בכנסים ותערוכות בינלאומיים בחו"ל.

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

התאחדות
האדריכלים
ובוני ערים
ב'ישרא'

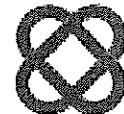
- **יצום וניהול תחרויות תכנון** – חלק מהኒסיון לשפר את איכות התכנון בישראל, ההת אחריות יוזמת ומנתלת יחד עם רשותות שונות תחרויות אדריכליות פומביות.
- **קידום האדריכלות כתרבות** – הענקת פרסים מקצועיים וארגוני כנסים ואירועים ובראשם הפסטיבל השנתי לאדריכלות ישראלי – FIA. בבית האדריכל, משכנה של ההתאחדות ישנה גלריה יהודית המוקדשת לאדריכלות. הגלריה נווגנת במה לערכות ביקורתיות, לתחרויות, ערכות ייחיד, לאזרחי צעירים וסטודנטים, וכן מפיקה ספרים וקטלוגים.

התאחדות האדריכלים ובוני הערים בישראל

טל. 03-5188234 פקס. 03-5188235. דוא"ל. 15 המגדלור, יפו 8201. טל. 03-5188234. מיקוד 61082 office@isra-arch.org.il

נספח 2

ריישום לרישוי

כלי עזר למתחמה ולמאמן משלב הרישום ועד שלב הרישוי

אדר תשע"ה מרץ 2015

**אין בהצגת חומרים אלה כדי ל证实 מלא הידע הנדרש לתקנון ראיון
ומלא ו/או להחליף הוראה חקוקה.**

מסמרק זה כתוב בלשון זכר אולם כל המופיע בו תקף לשני המינים

סדר הנושאים

מבוא 4

פרק א' – רישום 5

- התנאים והתהליך לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים
 הועדה המיעצת
 המלצת הוועדה המיעצת
 תנאי סף לבדיקת זכאות לרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים
 "יחוד התואר" אדריכל ראשון
 "יחוד פעולותיו של אדריכל ראשון

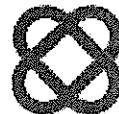
פרק ב' – התמחות 10

- מבוא
בקשה להתמחות
תקופת ההתמחות
כלי עזר למתמחה
רמות ידע נדרשות
הידיווח במהלך תקופת ההתמחות.
חובת המאמן.
אחריות המתמחה
בתום תקופת ההתמחות

פרק ג' – בחינה 18

- א. חובת העמידה בבחינה
ב. מטרת בוחינת הרישוי
ג. זכאות להיבחן
ד. השתתפות בחלק אחד של הבדיקה
ה. מועד קיומם הבדיקה ופרסומו
ו. אגרת הבדיקה
ז. הנושאים בבדיקה
ח. מתכוונת הבדיקה
ט. מסגרות התכנון
י. תחזמי ההתוצאות של התכנון המוצע.
יא. רוחב הירעה של הפתרון התכנוני.
יב. הנושאים הנבדקים בבדיקה המעשית.
יג. רמת השליטה הנדרשת בנושאים השונים.
יד. הנחיות כלויות
טו. מנהל משמעית בעת קיומם הבדיקה
טו. הקולות לבני זכאות להתקומות למידה
יז. בדיקת הבדיקה

- יח. פרסום תוצאות הבדיקה
יט. השגות על תוצאות הבדיקה
כ. כישלון בבדיקה ובבדיקה חוזרת

נספחים

נספח 1 – רישום, אימון ורישוי – אוסף מסמכים.	30
נספח 2 – חוק ותקנות מהנדסים ואדריכלים – חלוקה לרמות ידע.	43
נספח 3 – חוק התכנון והבניה – חלוקה לרמות ידע.	44
נספח 4 – תקנות התכנון והבניה – חלוקה לרמות ידע.	53
נספח 5 – תקנות מסיפות – חלוקה לרמות ידע.	75
נספח 6 – תקנות התגוננות אזרחית – חלוקה לרמות ידע.	86
נספח 7 – הוראות למתיקי תברואה – חלוקה לרמות ידע.	100
נספח 8 - תקנים – חלוקה לרמות ידע.	103
נספח 9 – תכניות מתאר ארציות – חלוקה לרמות ידע.	113

עפ"א

מסמך זה נועד לשמש ככלי עזר למקשיים להירשם /או לקבל רישיון אדריכלים.

רישום - רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים מזכה בהרשאת תכנון הראשונה ל"מבנה פשוט". טווח התכנון בהרשאה זו מוגדר בתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישיWIICHOD פועלות), התשכ"ז – 1967 (להלן תקנות רישיWIICHOD פועלות) – בתוספת הראשונה.

רישיWIICHOD – רישיון תכנון בלתי מוגבל. המועמד לרישיWIICHOD, ידרש לבצע התמחות מוסדרת (להלן: "שלב האימון") שבוסופה תעריך בחינת רישיWIICHOD, על מנת להוכיח לרגולטור יכולת ושליטה מלאה בתחום האדריכלות, וכן את יכולתו לפעול באופן מקצועית ועפ"י כל כללי האתיקה. המועמד ידרש להציג את היכשרים שיאפשרו לו לעמוד במלות תכנוניות, ארגוניות ניהוליות, ולהציג את עבדתו בדרך המאפשרת תקשורת מקצועית – גראפיות ומילולית כאחת – עם מומינים, רשויות ויעדים. המועמד ידרש גם להוכיח הבנה בדבר אחריותו המקצועית לחברה, ולאדריכלות בכללותה.

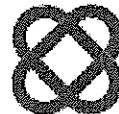
שלב האימון ימשך 3 שנים בישראל, באשר לאדריכל שהתנסה בחו"ל, רשיAI הרשם להכיר בשנתיים ניסיון שנזכר בחו"ל (טור הוכחת הניסיון) ובלבך שתבוצע שנת התמחות בארץ בהתאם לאמות המידה שקבעה מועצת ההנדסה והאדריכלות. ההתחמות תבוצע תחת השגחתו ואחריותו של מאמן מורשה בתחוםים שונים של התכנון האדריכלי. עם קבלת אישור על סיוםו של תקופה זו זכאי האדריכל הצעיר לגשת לבחינת רישיWIICHOD אשר הצלחה בו מעניקה, כאמור, הרשות תכנון בלתי מוגבלת בתחום האדריכלות- מבנים ותוכניות בגין עיר.

מסמך זה ישמש ככלי עזר לבוגר מסלול לימודי אדריכלות מס'ם ההכשרה האקדמית ועד לשלב קבלת הרישיון באמצעות תיאור המסלול, על שלביו השונים, ותיאור תמציתו של הנדרש בכל שלב וכן תנאי המעבר והתקדמות בסולם השלבים. כמו כן, ישמש מסמך זה ככלי עזר למאמן המתמחה להשגת המטרה והתמחות טוביה ומוסילה למתקפה.

למסמך שלושה חלקים המופיעים בשלושה פרקים כדלקמן:

פרק א – רישום – עוסק בכל הקשור לשלב הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.
פרק ב – התמחות – עוסק בכל הקשור לשלב התמחות ומתייחס הן לנוהלים והן לתכנים והדרך המומלצת למידתכם.

פרק ג – בינה – עוסק בכל הקשור לבחינות הרישוי בתום שלוש שנים התחמחות.

פרק א- רישום

א. תהליכי ותנאי הרשות בפנקס המהנדסים והأدרכלים

סעיף 9(א) לחוק המהנדסים והأدרכלים, התשי"ח – 1958 (להלן – "החוק"), קובע את התנאים לזכאות לרישום בפנקס המהנדסים והأدרכלים. עמידה באחד מהתנאים הנ"ל מזכה ברישום בפנקס. התנאי הראשון מקנה רישום אוטומטי למי שהוא בעל תעודה מוסמך למדעי ההנדסה או מדעי הארכיטקטורה מעת הטכניון. תנאי (2) מקנה זכאות למי שהוא בעל תעודה מוסס להשכלה גבוהה באחד מענפי ההנדסה או האדריכלות והרשם, לאחר התייעצות במועצת (או בועדה מקצועית מייעצת שהיא מיניתה לכך לפי סעיף 6 לחוק, כמפורט להלן בסעיף 7 לפרק זה) הכיר בה בתעודה של מבקש הרישום והן במוסד להשכלה גבוהה שנותן את התעודה. בהתאם לפסיקה בית המשפט העליון יש לרשות שיקול דעת רחב בבדיקה השאלה האם התעודה משקפת רמת המשרה מותאמת לצורכי רישום בפנקס.

לצורך עמידה בתנאי זה – עם סיום ההכשרה האקדמית, ובהתאם להחלטות הרשות ומועצה ההנדסה, נדרש בוגרי מוסדות להכשרתأدרכלים להציג בפניו הרשות תעודות המעידות על המוסד ועל תכני ההכשרה. תהליך זה מהיבב המזיאות, מאחר והסדרת גושאי הרשות/רשי שונות בהתאם למדיינת ההכשרה. הרשותתתכן באדריכלות כמו גם תכני ההכשרה, תהליכי תכנון, הירארכיה מוסדית, תהליכי אישור שוניים, הדגים מיקומיים וכי"ב קובעים בכל מדינה את התהליכי ובעיקר בהתאם לנורמות וلتרבויות המקומיים. חברי הוועדה המייעצת לרשות בודקים את ההכשרה של מבקש הרישום בהשוואה לתכני ההכשרה הנדרשת בישראל ובהתאם לצרכים ולדרישות המקומיות. מועצת ההנדסה והأدרכילות והרשם רשאים להנחות את הוועדה המייעצת שלא לעורך בדיקות למוסדות ההכשרה שונים לתקופת זמן כפי שייקבע.

באתר הרשות מפורסמת רשיימת המוסדות והמוסלולים אשר הוכרו ע"י רשם המהנדסים והأدרכלים, בוגר מוסד ומסלול מוכר ירשם נכון להיום בהליך קצר ללא הופעה בפניו וועדה, עם זאת, רשאי הרשות בכל שלב לבצע בדיקות מוגבלות לתעודה ולמוסד.

ב. הוועדה המייעצת

אגף בכיר לאסדות תעסוקה, רישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים | www.molsa.gov.il

טל' 074-7696660 פקס 02-6243042, מענה טלפון: א'-ה, 08:00-16:00

בנק ישראל 5, קריית הממשלה, ת"ד 39255, ירושלים 9139102

כאמור לעיל, לשם רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, על הרשם להכיר בתעודה ובמood שבו למד מבקש הרישום או לבדוק את התקיימותם של יתר התנאים שבסעיף 9 לחוק, רק לאחר התייעצות במוועצת ההנדסה והאדריכלות. המועצה מיננה, בהתאם לסמכתה לפי סעיף 6 לחוק, ועדת מקצועית מייעצת (להלן "ועדה מייעצת") שתפקידה ליעץ לרשם לגבי נושאים שונים וביהם זכאות לרישום ורישוי.

בapr, חברי הוועדה המייעצת פועלם בהתאם להנחיות הרשם ומועצת, ואולם מתוור המגע עם הנושאיהם ומלוצותיהם ידרשו חברי הוועדה המייעצת להציג בפני הרשם ומועצת סוגיות שונות להן נדרשת התייחסות או בדיקה או בוצע של תהליך כחלק מהכלים הנדרשים לקבלת החלטה.

בין היתר נבדקו והוצעו לאשר הרשם ומועצת כללים וקריטריונים לנושאי תכנון וניהול שונים ובניהם נושא הבדיקה, רישום, רישוי, השוואה לנעשה בחו"ל, בדיקת תכניות הכשרה, השתתפות בדיוני המל"ג, הצעה לקריטריונים, "חוד פעולות ועוד.

הועדה המייעצת פועלת במספר תחומיים ולעתים קרובות מסתיעת במומחים חיצוניים, מומחים ובעלי ניסיון בנושאים שונים.

ג. תחום המלצות הוועדה המייעצת

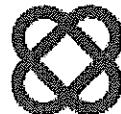
1. יעוץ לרשם באשר למועד שבו למד מבקש הרישון ולתעודה שבידיו - הוועדה המייעצת בודקת את המודד שבו למד מבקש הרישום וכן את תוכני ההכשרה בהתאם לכך מייעצת לרשם האם להכיר בתעודה או במood. אם המודד והתעודה הוכחו על ידי הוועדה המייעצת היא תמלץ לרשם את מבקש הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במדד המתאים.

2. חברי הוועדה המייעצת רשאים לזמן את מבקש הרישום לריאון או להציג תוכני ההכשרה המלאים או לבחינת הכשרהו וכן לדון עם המודד בו נערכו הלימודים ו/או עם בוגרים אחרים מוסד. לאחר הבדיקות האמורות רשאים חברי הוועדה המייעצת להמליץ בפני הרשם, את אחת מההמלצות הבאות:

א. לרשם את מבקש הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.

ב. לחיבר את מבקש הרישום בהשלמת פרויקט או יותר במסגרת עבודה במשרד אדריכלים שיוצג בפני הוועדה המייעצת או בהתאם להחלטתה.

ג. לחיב את מבקש הרישום בהשלמת פרויקט או קורסים שונים באקדמיה-תור ציון החסרים.

ד. לדוחת את הבקשה לרישום.

ד. תנאי סף לבדיקה זכאות לרישום בפנקס המהנדסים והأدרכלים

1. בוגר תואר ראשון באדריכלות (5 שנים) במוסד אקדמי שהתעודה והמוסד הוכרו על-ידי השר /או רשם המהנדסים והأدרכלים, B.ARCH.

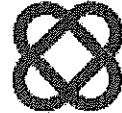
2. תכנית לימודים המועמד כללה לימודי לבה ומסה מספקת של נושאים תואמים למדור הרישום הרלוונטי. קורסים שנלמדו במהלך לימודי לתואר שני או לימודי השלמה אקדמיים מוכרים יכולם להיחשב לעניין זה לאחר בדיקת והשוואת תכניות ובאישור הוועדה המיעצת. פרוט וагדרות לימודי לבה ניתן למצוא באתר הרשם.

3. במסגרת לימודי השלים המועמד פרויקט גמר או פרויקט סוף שנה ד בrama גבוהה. הפרוייקט יסכם וירצה את הנושאים הבאים:

- א. ניתוח - סביבה, הקשרים עירוניים מקומיים, שימושים והתאמה למרקם עירוני
- ב. עקרונות פרוגרמה מוצעת ומוטמעת בתכנון.
- ג. חלופות תכנון פיסי כולל השלכות חברותיות ותשתיות שבסבבם בתהילן.
- ד. הצגת הפרויקט המוצע בקנה מידה ראוי הכלל תנוחות, חתכים, חזיתות, פרטימ סטנדרטיים או מיוחדים לפרויקט המוצע, התיחסות למערכות, אקלים, מזג אוויר, חשמל, קונסטרוקציה, נגישות ובתי חזה, תחבורה וחניה, התיחסות מרכזית ועירונית ועוד. כולל מחושות גרפיות תלת ממדיות.

4. מועמד שזומן לראיון בפני הוועדה יציג פרויקטים משנים ב', ג', ד'. במקרים מיוחדים בהם המועמד הינו עולה חדש, סיים את לימודי שנים קודם לעלייתו ארץ או שנבעזר ממנו להציג את הפרויקט מסיבות שיפורתו על-ידי, הוועדה המיעצת תבחן את סך ההכשרה והכלים המצויים בידי המועמד. בכל מקרה, חובה על המועמד להציג תעוזת הכשרה אקדמית מצוי בסעיף ד-1 ו-ד-2. (ציג פרויקטים המצוינים בד"ז במסגרת עבודה זו סקיצות).

5. במקירים בהם המועמד אינו מלא אחד או יותר מהתנאי הסוף או שקיימת אי בהירות בנסיבות תכניתה האקדמית יזמן המועמד להופיע בפני הוועדה המיעצת לרשם המהנדסים במדור לארכיטקטורה לצורך מתן מענה לסוגיות שיעלו.

6. על המועמד/ת להיות מוכן לדין בוועדה ולרענן את זכרונו לגבי פרויקט הגמר שערכ כולם פרטי. המועמד יציג בפני הוועדה את פרויקט וככל שיידרש פרויקטים נוספים. המועמד ישאל לגבי נושא הלימודים באמצעות פרויקטים נוספים.

7. הריאון והדיון על תוכני ההכשרה והפרויקט יכולו את הנושאים הבאים:

א. תכנן בסיס ומחקר מוקדם: אנליזה של המקום והמבנה, השימושים והסביבה, התאמת המבנה למוקם קיים, יכולת השוואת חלופות.

ב. תכנן מפורט: הצגת תנועות, חתכים וחזיתות בקנה מידה מלא, השוואת התכנון המוצע לתוכנית ולגיטותו המקדם. התיחסות בסיסית ופרטנית לנושא תכנן מקיפים כגון גישות, בתיות, פרטי בוצע, חניה, פתוח סיבתי, תקנות ותקנים ברמה המשקפת מודעות והיכרות, ובאופן שלא יהיה לך שיידרש שניי הפרויקט באופן מהותי.

8. מסלול ההכשרה שיצג יכולו: תכנון ערים, תכנון מבנה מגורים, תכנון מבני ציבור או אחר. רק נשא שනחקר במהלךו של מסטער מלא ובמסגרת של לא פחות מ-100 שעות הנהיה יחשב כפרויקט. פרויקט מבנה שבמסגרתו לא נערכה חקירה עירונית היינו פרויקט מבני ואינו יכול להימدد כפרויקט לתכנון או עיצוב עירוני.

9. הדרישות להציג החומר הן כדלקמן:

א. הפרויקט יוצג במלואו, כפי שהוגש במסגרת בית הספר או בקנה מידה המאפשר קריית החומר והבנתו, על גבי גילוונות מודפסים שלא יהיו קטינים מ-A3.

ב. ניתן להציג מודלים או מצגת על-גבי מחשב נייד, שיו בא על-ידי המועמד/ת אך ורק כחומר נלווה, ולא במקום גילוונות מודפסים.

10. מצאה הוועדה המיעצת כי המועמד לרשום אכן ראוי להיות רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, תקבע כך בהמלצתה. המלצת הוועדה תועבר למשרדי רשם המהנדסים והאדריכלים והמועמד יקבל הודעה על רישומו וכן ספח לתשלום האגרה הנדרשת בעת הרישום.

מצאה הוועדה המיעצת כי המועמד לרישום אינו ראוי לרישום בפנקס המהנדסים והأدראיכלים, יקבל הודעה מומתקת על כר שתכלה גם פירוט מלא - כל שנית - של ההשלמה הנדרשת לצורך רישומו.

ה. "יחוד התואר אדריכל רשום"

1. מי רשום בפנקס המהנדסים והأدראיכלים כאדריכל רשום רשאי לשאת תואר זה ורשיוי לציינו כתוארו המקצוע.

2. ייחוד התואר מוגדר כר בחוק המהנדסים והأدראיכלים:

(א) לא ישא אדם את התואר "מהנדס רשום" או "أدראיכל רשום" או כל תואר דומה לאלה עד כדי להטעות, ולא יתחזק אדם כ מהנדס רשום או כאדריכל רשום, אלא אם הוא רשום בפנקס המהנדסים והأدראיכלים.

ג. "יחוד פעולותיו של אדריכל רשום"

1. הרשות תכונן לאדריכל רשום כוללת את המוגדר "מבנה פשוט" כמפורט בתקנות רישי ויחוד פעולות כדלקמן:

"מבנה פשוט" - אחד מלאה:

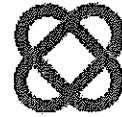
(1) מבנה בעל שלד לא טרומי המורכב מקירות, או מקירות ועמודים, ומתקורת שטוחות עם קורות או בלעדיין, כאשר המרחק בין העמודים או בין הקורות, ובשאי עמודים או קורות - בין הקירות, אינו עולה על ששה מטר, ואשר גובה המפלס של רצפת קומתוعلילונה מעלה המפלס העליון של הרצפה שעל פני הקרקע אינו עולה על אחד-עשר וחצי מטר, לרבות מקלט מבנה כאמור, בהתאם לתקנות התתגוננות האורחית (מפרטם לבנייה מקלטים), חשל"א-1971, ולמעט מבנה מבטון דרכו, ומבנה מרחבי מכל סוג שהוא;

(2) מבנה מקורה בעל קומה אחת, שגובהו עד חמישת מטר מעל פני הקרקע ומפתחו אינו עולה על שניים-עשר מטר, להוציא מבנה שפועלים עליון כוחות דינמיים, ולמעט מבנה מבטון דרכו, מבנה בעל שלד מבטון טרויס ומבנה מרחבי מכל סוג;

(3) קיר חומך בגובה עד שני מטר מעלה המפלס הנמוך של פני הקרקע, הדרוש להקמת מבנה כאמור בפסיקאות (1) או (2) בחחותם המגרש שבו מוקם המבנה;

(4) מעבר מים ומעבר להולכי-רגל הקשורים למבנה כאמור בפסיקאות (1) או (2).

פרק ב – התמימות

א. מבוא

1. בהתאם לסעיפים 11(א)-(ג) לחוק ולתקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישיון) תשס"ח-2007 (להלן – תקנות התמימות) זכאי לקבל רישיון אדריכל, מי שמתיק"ם לגבי כל התנאים שלhalbן:

1. הוא היה רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים במשך 3 שנים ו/או שנה אחת במקורה של ניסיון שנცבר בחו"ל.

2. הוא צבר ניסיון מ慷וציא מתאים לביצוע עבודות של אדריכל רשמי;

3. הניסיון כאמור כלל מעורבות או טיפול מס'יע, בפיקוחו ובהדריכתו של אדריכל רשמי, בפעולות שיעיה מורשה לעשותם בעצמו רק לאחר קבלת הרישיון, הכל לפי אמות מידיה שקבעה לעניין זה מועצת ההנדסה והאדריכלות.

2. ההטבות נדרשת כדי להשלים את ההכשרה האקדמית/טכנולוגית בכר שתבעה, תנחה ותאמן את המתמחה בתרגום הכלים שרכש באקדמיה לשפה המעשית, וכן

בהקנית יכולת לתוכנן במוגבלות הנתונים, פיתוח שלבי החשיבה והניתוח, עידוד הייצירתיות המחשבתית והעיצובית, פיתוח היכולת לדיאלוג מתקזע עם הייעצים השונים, תרגול האינטגרציה של כל המערכת והשיקולים בסיסיים לקבלת החלטות תכנוניות.

- .3. ההתחמחות כוללת מספר רב של מושאים שהם אמורים להיות בסיס ידע ויכולת להרחבינו בהתאם לתנאים שונים בכל פרויקט כגון: ניתוח זכויות, ניתוח כלכלי בסיסי, ניתוח מוגבלות, יצירת חלופות, האצת הפרויקט, פתוח חלופה לתוכנן מוקדם, תוכנן סוף, תאום וניהול יועצים, ניהול משרד, כתבי כמיות, עריכת אומדנים, פתוח פרטיים, תוכניות עבודה, הכרת חומרם, פקווח עלין ועוד.
- .4. באופן בסיסי ניתן לומר כי המוגבלות המוטלת על תחום התוכנן והביצוע נובעת בעיקר משום שהבנייה הינה המוצר החדשני ומהופיע בויתר על כל תחומי הח'ים שלנו, ומשכך הוא מהווה את מקור הביטחון והסכנות הגדול ביותר אחד. בדיק משום כך מוגבלות אלה מעוגנת בהנחיות החוק, תקנות והתקנים.

ב. בקשה להתחמחות

תקופת ההתחמחות תחול ממועד הרישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, יש להגיש את דוחות ההתחמחות באתר הרשמי: הגשת בקשה להתחמחות ולמלא את הפרמטרים הרלוונטיים (כמפורט בסוף ד') ולוואן כי האדריכל שהוא עובד תחתוי רשום כאדריכל מאמן. אם לא, על מעסיקו למלא טופס בקשה להצטרפות לרשימת המאמנים (נסוף ב') זאת במידה ועומד בקריטריונים לאימון.

ג. תקופת ההתחמחות

- .1. כאמור לעיל, תקופת ההתחמחות היא בת 3 שנים, והוא תיערך אצל מאמן/ת בישראל.
- .2. בוצע חלק מתקופת ההתחמחות בחו"ל, ניתן יהיה להחשב תקופה זו במנין 3 שנים בלבד לשונה אחת של התמחות תיירך בישראל. אם חלק מהתחמחות נערכה בחו"ל על המתמחה להציג לרשם יומן עבודה מוסדר מאות מעסיקו בחו"ל בהתאם לדרישות בישראל.
- .3. בוצעה ההתחמחות במשרה שאינה מלאה, תיחסב במנין תקופת ההתחמחות העסקה רצופה ומלאה של לפחות 30 שעות שבועית. הינו הפסוקות בתקופת ההתחמחות, חייב המאמן לפרtan בדו"ח האימון והן לא תיכלנה במנין תקופת האימון. בוצע האימון ביוטר מקום אחד, תיחסב במנין תקופת האימון העסקה בת שבעה חודשים לפחות אצל

אותו/ה מאמן/ת. יכול האימון להתבצע במקום קבוע או בכל מקום שבו נעשית עבודות המאמן/ת כרגע.

מתמחה אשר נאלץ להיעדר ממקום אימונו לפרק זמן של עד ארבע חודשים היעדרות מתעניינים של חופשת לידה, שמירת הריאון, שירות מילואים מחלה ממושכת או מטענים מיוחדים נוספים על פי שיקול דעתו הרשמי – יראו אותו כמו שעמד בתקופת האימון הדרישה לצורך זכאות לגשת לבחינות הרישוי, זאת במידה וצבר בתקופת התמחותו את הניסיון המוצעו הנדרש ואת כל תקופת האימון הנדרשת בהתאם לקבוע באמצעות המידה. במקרה בו נאלץ מתמחה לעזוב את עבודתו מהטענים המוזכרים לעיל עוד בטרם השלים תקופת האימון בת 7 חודשים תחת אותו מאמן ולאחר מכן שב להתאמן אצל מאמן חדש, ישלים המתמחה תקופת אימון נוספת בת 7 חודשים לשם עמידה בתנאי הזכאות לגשת לבחינת הרישוי.

ביקש/ה מתמחה לבצע התמחות, הוא/היא יהיה/תיה חייב/ת לפני האימון אצל מאמן/ת, להמציא ולקבל את אישור הרשם לתפקיד בקשה להתמחות בנוסח הקבוע באמצעות מידה אלו. כמו כן עליו/ה לצרף כתבה-התcheinות מאת המאמן/ת בנוסח הקבוע באמצעות מידה אלו.

עליה חדש – אושרה זכאותו של עולה חדש לרישום בפנקס המהנדסים ואדריכלים על סמך תעודה סיום לימודיו ותוכנה, ושלענין הרשון בארץ הכשרתו האקדמית נידרש המועמד למספר שנות התמחות ובחינה, תפעל הוועדה המייעצת באופן הבא:

א. נסיוון עבודה מוכח של יותר משנתיים שנערך בחו"ל, יוכר כחלק מתנאי הזכאות לבחינת רישי בישראל בהתאם לחו"ב בשנת התמחות אחת בלבד בישראל.

ב. עלולה חדש אשר אינו נידרש לנסיוון בארץ הכשרתו, והוא נשא ברשותו עבודה /או נשא ברשותו לאחר תקופת התמחות בארץ המועמד /או צבר בארץ נסיוון

מוכח בהתאם לקריטריונים לבחינת הרישוי, ישלים שנות התמחות אחת בישראל בלבד שscr נסיוון בחו"ל ושנת התמחות בישראל יסתכם ב- 3 שנים לפחות.

ג. במקרים אלו (סעיפים א., ב.), ולענין **עליה חדש בלבד**, הזכאות לבחינת הרשייה תהיה על בסיס 2 מתוך 3 התחומים הקבועים בקריטריונים בלבד. שהיקף העבודה שהוצע בתחום הללו מזכה את המועמד לבחינה. הבחינה תהיה מלאה ותכלול את כל שלושת הנושאים. באחריות המועמד, העולה החדש, להשלימים עד למועד הבחינה.

ד. כלי עזר למתחמה

כוונת סעיף זה למצוות ולמקד את נושא התקן הנדרשים לתוכנן אדריכלי תוך חלוקת נושאי ההתמחות לרמות ידע שונות להם נדרש המתכן בתהליך התכנון והביצוע.

בסעיף יוצג מכלול הידע הבסיסי הנדרש לתוכנן, ובהתאם לגישה זו מוצינים הנושאים ונתן-הנושאים העיקריים הנדרשים כדי, וכמפורט בסיסית לכל מתכן והנדזרים, כפועל יוצא מכך, לבחינת הרישוי. אין בהציג חומרים אלה כדי לצמצם מלאו הידע הנדרש לתוכנן ראוי ומלא.

ההגדרה המסורתית, על-פייה, האדריכל שולט, מכיר ואחראי על כל המבנה, נישקה /או שנונתה באופנים שונים והפכה ללא רלוונטיות לאור התרחבות היוף ההכשרה ותכנית מחד גיסא והירידה ברמת ההכשרה מאידך גיסא.

גישה התכנון הקיים היום מציעה את האדריכל כמתכנן מתאם ומנהל התכנון כאשר לעזרתו ימונח צוות ייעצים מומחמים מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופיuproject. מכאן, שלכמות ואיכות הידע של האדריכל במקצועות המעורבים בשלבים השונים של התכנון והביצוע, השפעה מכרעת על יכולות התכנון.

כפי שצוין בסעיפים קודמים, מטרת ההתמחות היא להכין את המתחמה להכרת סביבת העבודה האדריכלית והיכולת גם את תרגולים ועיבויים של מכלול הכלים בתוכום התכנון תוך הפעלתם במשולב כמו הצגת חלק או כל הנושאים הבאים בבחן הרישוי:

- .1. הכרת תהליכי תכנון ורגולציה.
- .2. הכרה של מערכות ומוסדות התכנון.
- .3. יכולת והבנה בקריאת וניתוח זכויות בניה והבנייה.
- .4. עיריכת אנליהזה מלאה של המר堪ם – הק"ם והموقع – והמקום.
- .5. יכולת ליצור חלופות תכנון בהתאם לאנליהזה.
- .6. בדיקות היינקנות- תכנונית וכללית בסיסית.
- .7. ידע מלא בתקנות, תקנים וחוקים להם השפעה ישירה על שלב התכנון.
- .8. הכרת תקנות, תקנים וחוקים להם היכולת להבטיח ذو שיח מקצועי עם יועצי התכנון.
- .9. הכרת מערכות המבנה ודרישות הבסיס להם השפעה על החלטה התכנונית.
- .10. הכרת מערכות חומריים והתאמתם לתכנון ולמגבליותיו.
- .11. יכולת ניהול צוות ייעצים בתכנון.
- .12. יכולת הצגת פרויקט.
- .13. הכרה וביצוע של תהליך הטיפול מול רשותות ומוסדות תכנון.
- .14. הכרת שיטות ביצוע שונות.

15. ערכית תכנון סופי ותכניות עבודה כולל פרטិ בוצע והסביר לנחיותם והתאמתם לפרויקט המוצע.
16. הכרת שלבי ערכית מכרח ושלבי בוצע המבנה.
17. הבנה, ידע, יכולת ואתיקה לערכית פקווח עליון.

ג. רמות ידע נדרשות

1. מכלל הנושאים שאוטם נדרש האדריכל לדעת בباءו לבצע את עבודתו תחת האחריות הציבורית המוטלת עליו הם רבים ומגוונים. מטרת החוקיקה והתקינה היא שמירה על בטיחות הציבור והרמה המקצועית. מכאן שליטה מתאימה בנושאים השונים חייב האדריכל לדעת מהוות תנאי לרישוי אדריכל, וזה מטרת ההתמחות.

2. את רמת הידע הנדרשת ניתן להגדיר ולאפיין בהתאם לתהילך התכנון במערכת לדרגות שונות:

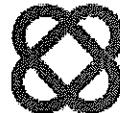
- א. ידע בחומר- ידע הנדרש לתכנון בכל שלב.
- ב. הכרה של תקנות, תקנים, תהליכי ותחומי ההתמחותם של היועצים השונים המאפשרת זו שיח מקצועי ועניני עםם.
- ג. הכרה של מערכות הבניה, יכולת המאפשרת ניתוח הנתונים וקבלת החלטה.
- ד. כלים אקדמיים אותן נדרש המתמחה לתרגל בהם הוא נדרש להעמק.

3. כהגדרה כוללת ניתן לבדוק את רמות הידע בעומק ובתדריות השימוש בהן על-פי שתי קטגוריות ראשיות:

- א. **ידע מלא:** כל חומר המהווה בסיס נדרש לתכנון בשלבי התכנון והביצוע השונים כמו גם יכולת המתכן להשתמש בכלים התכנון ולפתחם. רמה זו כוללת כל חומר לו השפעה ישירה על התכנון והכוללים: ניתוח המיקום וה坦אמת הדרישות, בדיקת היתכנות כלכלית ותכנית, הצגת חסמים, הבנה עקרונית של שלד הבניין ושיטות ביצוע, יכולת ניתוח מרכיב, ידע בחומר בנייה, תהליכי תכנון, תהילך עבודה, הגדרת פרוגרמה, מערכות המבנה, ידע בניתוח והבנת הוראות תכנית, ידע והכרה של תקנים ותקנות להם דקה ישירה לתכנון, תאום התכנון, ניהול צוות היועצים ועוד.

ב. **הכרה ומודעות:**

היכרות עם כל חומר ומודיעות מספקת שתאפשר לאדריכל להכין חלופות תכנון נכונות בכלל היבטים כמו גם יכולת לקיים זו שיח מקצועית ומלא עם היוזץ בשלב פתוח החלופה הנבחרת על מנת לשמור את איכות התכנון.

4. החלוקת לעיל תאפשר למתמחה ולמאמן להפיק מועלת מרבית בשלב ההתחמחות תוך התמקדות בחומרים הנדרשים, והעמקה רובה יותר, על-מנת להגיאו לרמת ידע גבוה ולמקורות מידע נוספים – ברמת היכרות כללית בלבד. להלן מספר דוגמאות אקרראיות, להמחשה בלבד:

א. חברי הוועדה ואופי נציגותם במוסדות התכנון.
לסעיפים תחת הכותרת הנ"ל אין כל תרומה לתהליכי התכנון, ועל כן איןם בעלי השפעה על תוכנותיו, ומשום כך אינה נדרשת ברמת ידע מלא. הכרת הנושא חשובה לשם מתן שירות מקצועני נאות.

ב. סעיף 62 א (א) לחוק התכנון והבנייה /או ידע בתיקנות סטיה ניכרת.
אליה חיוניים לשלב בדיקת ההיתכנות כמו גם שלב הייעוץ והתכנון הראשוניים ולהם השפעה ישירה על תוכנות התכנון.

ג. ידע בהוראות הל"ת הנוגע למקומות כלים, הצבתם ומרקםם- מושך חשוב מאוד לתכנון הפיזי בשלב הראשון וגם בשלבים המתקדמים יותר.
ואולם – כדוגמה – את הקשר בין שיפוע הצינור לקוטרו ידרש האדריכל לדעת ברמת הכרה כבר בשלב הראשון של תכנית בניין/בניו/בניו עיר לצורכי פתוח החלופות הטובות ביותר עם היוזץ הרלוונטי. כשם שתידרש יכולתו להתייחס אליו בשלב הביצוע.

ד. שאלות בתחום ידע /או בתחום היכרות יהו שאלות שונות מהותית.
לדוגמה: מהו המרחק המינימלי של ציר האסללה מקיר? התשובה היא מספר מוחלט (40 ס"מ לצורכי העניין) זו שאלת ידע אשר משפיעה על התכנון בשלב הבקשה להיתר ובשלב הכננת תוכניות לביצוע.

לעומת זאת, שאלת שיפוע הצינור היא שאלת הכרת הנושא באופן כללי.
האם יש קשור בין שיפוע צינור ניקוז/ביוב לקוטרו? התשובה היא כן ואין צורך ממשי להכיר את השיפורעים /או את הקטרים המתאימים.

ה. הדיווח במהלך תקופת ההתחמחות

1. המתחמלה ימלא נתונים במחברת אימון - יומן עבודה חדש, בו מצוינים נושא ההתחמחות השונים ומשך הזמן בהם עבד על כל אחד מהפרויקטים במשרד המאמן. (נספח ה).

2. המתמחה ירשום את תחומי העיסוק בכל פרויקט ותחום עיסוקו כולל ציון שלב בו הפרויקט מצוי, בטופס "יומן עבודה חדש" למתמחה. (נספח ה)

3. אישור המאמן על היקף וסוג העבודה יופיע ביום האימון החדש של המתמחה.

הдиוקה הראשון יהיה בתום 6 חודשים התמחות.

הדיוקה השני יהיה בתום 24 חודשים התמחות.

הדיוקה השלישי יהיה בתום 36 חודשים התמחות.

4. מטרת הדוח התקופתי הראשון היא לוודא כי המתמחה אכן עוסק בתחום התכנון המדישים להתמחות. חברי הוועדה המיעצת הבודקים את הדוחים יכולים לאשרם כפי שהם או להמליץ בפני המתמחה המלצות להמשך תקופות ההתמחות תוך שימת דגש על תחומיים בהם חסלה לו התנסות.

5. חוברת זו"חות האימון שתישלח אל הרגולטור בכל אחד משלבי הדוח תכלול את כל האמור וכן את מסמכיו ניתוח ועקרונות התכנון, תשריט בשחור-לבן בקנה מידה קרייא בגודל גילון של A3 או כפול ממנו של מסמכים מייצגים מהפרויקטים בהם עסק המתמחה. כמו כן יכללו בה חוות דעת המאמן ותיאור מידת מעורבותו של המתאמן בכל אחד מן השלבים, וזאת בטופס "דין וחשבון תקופתי על התמחות". (נספח ג')

6. דרך ארגון החומר בחוברת הדוח מופיעה בסוף זה.

7. המתמחה יהיה חייב להשלים את היקף החומר המצוין במסמך זה גם אם לא עסוק בו במלואו באופן ישיר בתהליך ההתמחות ועל המאמן לוודא זאת.

7. חובת המאמן

7.1. **רשימת מאמנים** - כממן/ת ייחסב אדריכלי/ית שעסוק/ה בעבודה אדריכלית באופן רצוף בתקופה של 5 שנים לפחות ברציפות מיום קבלת הרישיון, שבמהלכן ביצעו:

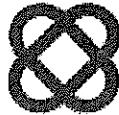
▪ תכנון, קבלת היתר וטופס 4 למבנה מגוריים שאים פשוט

בשטח כולל של לפחות 750 מ"ר

▪ תכנון, קבלת היתר וטופס 4 לבניין ציבור, משרדים או מסחר,
בשטח כנ"ל

▪ תכנון תכנית מפורטת בסמכות הוועדה המחויזת הכללת
נספח בניין עם שטח בניה כולל של לפחות 3,000 מ"ר, עד

לקבלת אישור הוועדה המחוזית להפקדת התכנית (עם או בלי

תנאים)

ולחייבון - אדריכליות שעסוקה בעבודה אדריכלית באופן רצוף

בתקופה של 8 שנים לפחות מיום קבלת הרישיון.

בשתי הנסיבות, תנאי הוא שהאמן/ת עמד/ה בדרישות שפורטו

בקשת הצערות לרשימת המאמנים בנספח הקבוע באמצעות

מידה אלו, והבקשה אושרה על-ידי הרשם והאמן/ת נרשם/ה

ברשימה בענפים ובמדורים המתאימים להכשרתו/ה כאמן/ת.

הרשם רשאי לדרוש ממועד/ת לאמן לחותם על תצהיר ולצראף

פרטים נוספיםifs הדורשים לדעתו לאישור הבקשה.

2. **תחלת אימון** - האמן/ת יכול/ה לאמן ממועד כניסה לרשימה, אך רשאי הרשם

לרשום אמן/ת ברשימה במועד מוקדם מיום הגשת הבקשה, אם שוכנע שבאותו מועד

עמד/ה האמן/ת בכל הדרישות. כמו-כן רשאי הרשם לאשר תחלת אימון של מתמחה

באורך רטראקטיבי, אם שוכנע שתקופת האימון הקודמת עדמה בכל דרישות ההתחמות

כפי שנקבע בסדרי ההתחמות ובאמצעות-המידה לרישיון.

תקנה 3 לתקנות התחמות קבועות כך:

3. מהנדס או אדריכל רשמי, המשמש מאמן של מבקש הרישיון במהלך תקופה הרישום, יעשה כל שניין כדי להבטיח את העסקתו של מבקש הרישיון בעבודה מקצועית ואות מניעת העתקתו בחומריים שאינם נדרש לשם קבלת הרישיון.

1. קבלת מתמחה למשרד מחיבת את האדריכל המאמן להזכיר תשומת לב ממקצת לתצרכי המתמחה, בהתאם לקריטריונים להכשרה. לאחריות המאמן לקבוע את תכנית ההכשרה כך שתכסה את כל הנושאים הנדרשים.

מובחר לאמן ולמתמחה כי יתכן שბישילוב שבין ארכי המשרד לאימון לא ניתן יהיה להקיים את מלא החומריים הנדרשים לתהילך ההתחמות בכלל סוג התכנים או סוג המבנים הנדרשים במקצועו ובהתאם, לאחריות המאמן להשלים ולכון את המתמחה למלוי כל התכנים.

על המאמן להכין תכנית התחמות הכוללת התקיחות לכל הנושאים המוגדרים בסעיף ד. כלי עזר למתחמה. האימון יבוצע תוך שיתוף פעיל של המתמחה בישיבות ובביצוע המטלות שנושאיין מוגדרים בסעיף ה'cn'ל.

3. חוברת ההتمחות שיגיש המתמחה בחтиמת המאמן_TDYK בתיאור העבודה בכל שלב של התהליך.

4. המאמן יידרש להציג ולהצהיר כי המתאים במשרדו כשיר וموוכן להיות אדריכל רשיון על כל המשטמע מכך.

ח. אחריות המתמחה

"אין מביישן למד, ואין מקפץ מלמד" ("מסכת אבות ג')

1. תקנות ההتمחות, קובעות את הגדרותיה של ההתמכחות ואת כל הקשור להיקפה והתנאים לקיומה אך אין בהן משום תחליף לאחריותו האישית של המתמחה לשיפור עצמו ולהתמקצע במהלך תקופת ההתמכחות.

2. אחריות אישית זו צריכה לבוא לידי ביטוי בכך שהמתמחה יקח על עצמו את כל המוגדר בדרישות לתקופת ההתמכחות ויראה בכך נדבך חשוב בהמשך קידומו המקצועי, נדבך המהווה לא רק תנאי טכני המוטל עליו אלא שלב המביא אותו קרוב יותר אל מטרתו – היכולת לפעול כדרכיל מקצועי ואחראי המשרת את החברה בה הוא פועל ולשאת באחריות על פועלותיו אלה.

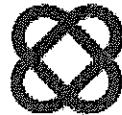
ט. בתום תקופת ההתמכחות

בתום תקופת ההתמכחות בתקנות, ולאחר שהגיש את הדיווחות התקופתיים על היקפי התמכחותו ותכנית ממפורט בסעיפים ה' – ז' לעיל וקיבל אישור הרשם על תקופותם והתאמתם לדרישות שבתקנות לעניין, וכן אישור זכאות לגשת לבחינה יכול הוא לפנות לשלב הבא ממפורט להלן:

1. מתמחה המבקש להבחן, יגיש בקשה לרישיון באתר הרשם ויצרף את אישור הזכאות לבחינה.

2. מתמחה רשאי להגיש בקשה להיבחן לפני תום תקופת ההתמכחות בלבד שבמועד הבחינה י滿או 3 שנים לתקופת ההתמכחות וכן שמועד הגשת בקשהו הכלול את מסמכי הדוחות לשלב השלישי יתקבלו במשרדי הרשם לא יותר מ-30 יום מהמועד המזויעד לקיום בחינת הרישיון.

פרק ג' - הבחינה

א. חובת העמידה בבחינה

כדי להירשם כדרכיל רשיי בפקס המהנדסים והأدרכילים, חייב המבקש – מי שישים את תקופת ההתחמות כפי שנקבעה בתקנות דז"חותיו או שרו לעניין משך זמן ההתחמות ותחומי ההתחמות – לעבור בהצלחה בחינת רישי כקבוע בתקנה 4 לתקנות ההתחמות.

ב. מטרת בוחינת הרישי

מטרת הבחינה היא להעריך את יכולותיו של הנבחן לעמוד בדרישות המקצועיות הנובעות מזכות הפעולה הניתנת לו כדרכיל רשיי (תקנות רישי וייחוד פועלות) ואת מידת יכולתו לפעול באופן מקצועי כדרכיל עצמאי מבלי לסכן את בטיחות הציבור, בריאותו ורווחתו מתוך מחויבות לשולחיו ולציבור כולו.

ג. זכאות להיבחן

1. הזכאות לבחינה נבדקת לאור כל השנה. מי שמתיקיימים לגבי כל התנאים שלhalbן, יהיה זכאי להיבחן:

א. המתמחה סיים את תקופת ההתחמות כנדרש – 36 חודשים – לא יותר מאשר 30 ימים טרם موعد הבחינה.

ב. מסמכי הדיווח על תקופת האימון האחורה של המתמחה הגיעו למשרד לא יותר מאשר 30 ימים טרם موعد הבחינה. מתמחה שסיים תקופת ההתחמות יכול סמוך למועד הבחינה, יוכל לשלו מסמכי האימון ביצירוף התcheinויות מאਮנו להמשיך ולאמן עד תום תקופת האימון.

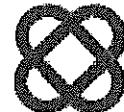
ג. המתמחה קיבל הודעה זכאות להיבחן.

ד. המתמחה הגיש בקשה לגשת לבחינה, דרך אתר הרשם, לא יותר מאשר 30 ימים טרם موعد הבחינה.

ה. המתמחה שילם את אגרות הבחינה ושלח את הקבלה למשרד הרשם – בפקס או בדוא"ל – לא יותר מאשר 30 ימים טרם موعد הבחינה.

3. כ-60 יום לפני מועד הבחינה תפורסם הודעה בעיתונות ובאתר הרשם לעניין מועד קיום הבחינה ומקום קיומה ותינוקן אפשרות למאחרים להגיש את דז"חות

התמונות האחרוניות לשם בדיקת זכאותם לבחינה עד לתאריך שייקבע ויפורסם בהודעה ובכל מקרה, מועד הגעתם למשרד רשם המהנדסים והأدרכלים לא יהיה מאוחר מ-30 יום קודם לתאריך הבדיקה. רשות הזכאים להיבחן תורכב מآلלה שקיבלו אישור זכאות להיבחן ומאללה שנכשלו במועד קודם ושלוחו הודעה כי בראונם להיבחן בשנית. רשותה זו תהיה בידי הבוחנים והוא הקובעת.

ד. השתתפות בחלק אחד של הבדיקה

בהתאם להחלטת מועצת ההנדסה והأدרכלים, ניתן פיצול הבדיקה לשני מועדים שונים למי שמעוניין בכך, היינו, ביצוע חלק אחד של הבדיקה במועד אחד וביצוע חלק שני של הבדיקה במועד אחר. לשם פיצול הבדיקה, על הנבחן להודיע מראש משרד רשם על רצונו להגיע לחלק אחד בלבד של הבדיקה עד לתאריך שייקבע ויפורסם בהודעה על קיומם הבדיקה.

פיצול הבדיקה לשני מועדים אינו כרוך בתשלום נוסף בגין הבדיקה בתנאי שחלוקת השני של הבדיקה יבוצע במועד העוקב שבו תתקיים בוחינות רישי.

ה. מועד קיום הבדיקה ופרנסומו

על פי החלטת משרד הכלכלה, הבדיקות ייערכו 3 פעמיים בשנתיים, משמע: אחת לשנה וחודשים לערך. על מועד מדויק של קיום הבדיקה תפורסם הודעה בעיתונות ובאתר הרשם.

ו. אגרת הבדיקה

אגרת הבדיקה תפורסם בהודעה בעיתונות ובאתר הרשם. סכום זה מתעדכן לפי שיעור עליית מדד המחיירים לצרכן שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בהתאם להוראות תקנה 5(ד) לתקנות התמונות.

ז. הנושאים בבדיקה

תקנה 6 לתקנות התמונות קובעת כי השאלות יתבססו על החוקים, התקנות והתקנים שבתוקף במועד ערכית הבדיקה.

ח. מתכונת הבדיקה

אגף בכיר לאסדות עסקוקים, רישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים | www.molsa.gov.il

טל' 074-7696666 פקס 02-6243042, מענה טלפון: א'-ה, 08:00-16:00

בנק ישראל 5, קריית הממשלה, ת"ד 39255, ירושלים 9139102

לבחינה שני חלקים נפרדים ובльтוי מלאים זה בזה.

1. חלק עיוני

בחלק זה תופענה שאלות בשלוש המתכונות הבאות:

1. 30 שאלות סגורות שיש להשיב על 25 מתוך **בלבד**. תיבדקנה 25 שאלות הראשונות עליהן ניתנה תשובה בלבד. חלק זה יהווה 40% מציון הבחינה.

2. 2 שאלות סגורות בנושאי תהליכי תכנון ויעוץ למזמן העבודה שהן שאלות חוגבה. חלק זה יהווה 50% מציון הבחינה.

3. שאלת אחת פתוחה – בחירה מטuer 2. חלק זה יהווה 10% מציון הבחינה.

זמן המוקצה לחלק זה הינו 30:3 שעות.

מעט לעת יתכן שינוי במבנה הבחינה / או במשקלם היחסי של חלקיה ועל כן תפורסם הודעה נפרדת.

2.

חלק מעשי

בחלק זה ימסרו לבוחן מידע ות游戏技巧 רקע לאתר בו הוא ידרש לתכנן באחת ממסגרות התכנון הבאות: תכנון ועיצוב עירוני או תכנון מבנה, תכנון באחד מהתחומים הבאים: אגוריים, ציבורי, מושלב. מסגרות תכנון אלה מפורטות בסעיף ס' להלן.

חלק זה מורכב משלוש שאלות: שתי שאלות בנושאי ניתוח נתונים האתגר ודרישות התכנון ופיתוח עקרונות התכנון ו שאלה שלישית בה יתבקש הנבחן להציג תכנון, בשרטוט יידי, שיכלול את כל הנדרש להציג תחום התכנון וمسגרת התכנון המופיעים בבחינה, בהלימה לתשובותיו בשאלות הניתנת ועקרונות התכנון.

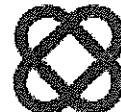
זמן המוקצה לחלק זה הינו 5 שעות.

מעט לעת יתכן שינוי במבנה הבחינה / או במשקלם היחסי של חלקיה ועל כן תפורסם הודעה נפרדת.

בין שני חלקים הבחינה תהיה הפסקה בת שעה אחת להתרענות.

ציון עבור בבחינה הינו ציון 70 ומעלה. הציון ינתן לכל בחינה בנפרד. זכאות להגשת בקשה לרישי מוותנית בקבלת ציון עבור בכל אחת מבחינות.

ט. מסגרות התכנון

1. תכנון ועיצוב עירוני

א. בניין ותכנון ב-ק.מ.: 1:500, 1:1,250 – למרקם עירוני ו/או מבנה ו/או מקבץ מבנים ו/או בכל ק.מ. אחר שיוחלט כמפורט להלן:

בינוי ותכנון בקנה מידה 1:1250 יציג את יחסם המсотות למרחב הציבורי ומיקומם למרחב. התיחסות עקרונית לסביבה הקרויה והרחוקה, קביעת כיווני חשיבה והציג עקרונות הבנתה עירוני בהתאם להוראות ת.ב.ע. וניתוח מפורט שייערך על-ידי הניבתן.

בינוי ותכנון בקנה מידה 1:500 רמת הפרטים המוצגים מאפשרת את בחינת היחס בין מבנה למרחב הציבורי ובין מבנה למבנה סמוך כמו גם הגדרת היחס בין המרחב הציבורי למרחב פרטי ו/או הסמי ציבורי. ביטוי והגדרת האחריות הציבורית.

בינוי ותכנון בקנה מידה 1:250 מציג פרוט מלא של המבנה והיחסים השונים, כולל גם את עקרונות עיצוב המבנה והאפשרות לתוכנן קומת הקרקע ו/או כל קומה אחרת שתיתבקש, ברמת פירוט עקרונית ובסיסית. תידרש הצגה של שפה אדריכלית ושל התיחסות עירונית מלאה לסביבה ולמגרשים השכנים, חצר ו/או חזית כולל פרוט חומרים.

ב. בכל קנה מידה תידרש התיחסות בסיסית לנושאי תכנון שונים כגון:

1. הגדרת שפה אדריכלית מקומית או סביבתית מבנית ו/או עירונית.

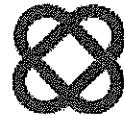
2. בחינת הקשר בין הבניין (בניינים או מקבצים) לסביבתו (או לסביבתם) הקשר בין הפרויקט לעיר או לסביבה אחרת וכן בחינת הזיקה בין מבנה או אזור מתוכנן לחלי ציבור.

3. ניתוח פונקציונלי ויישומו בהקשר החללים הפנימיים והפונקצייתם במבנה המתוכנן ובקשר הרחוב יותר, עירוני ומיתחמי.

4. בחינת הקשרים חברתיים, גיאוגרפיים, כלכליים ותרבותיים וניתוחם.

5. מענה כמותי עיקרי לנושאי התכנון השונים כגון: מספר המבנים ואובייהם, מסות המבנה בהתאם לדיכוי הבניה, שטח בניה ועוצמות שימושים, שימושים ושילוב שימושים.

2. תכנון מבנה

תכנון שיכיל אחד או יותר מהמפורט הבאים:

- א. תכנון ראשוני, מלא או חלקי (לא פחות מקופה הקרה) של מבנה על-פי תוכנה נתונה.

התכנון יכלול את החלוקה הפנימית בהתאם לתוכנית של קומה או יותר ויכלול גם את מאפייני הבטיחות /או הנגשנות הבסיסיים הנדרשים לשלב הייעוז /או התכנון הראשוני בהתאם לשימוש המוצע וכן התיאיחסות למרחב הציבורי (בקומת קרקע /או בקומה טיפוסית /או בכל קומה אחרת שתידרש).

- ב. תכנון ראשוני חלקי או מלא של מבנה ציבורי/משולב/מגורים/מסחרי/תעשייה על-פי הוראות תכנית תקפה שתוצג חלק מוחומר הבחינה.

תידרש קריאה והבנת הנחיות תכנית בניין עיר תקפה ותכנון סכמה ברורה המיישמת הנחיות אלה ואת עקרונות התכנון בהתאם לתפיסת הנבחן.

שטח המבנה ומרכיבתו יתאים להצגת סכמה עפ"י הדרישות לעיל במסגרת הזמן הנתון.

3. תחזמי התיאיחסות של התכנון המוצע

העבודה תידרש להתייחס ותיבדק ביחס לכל /או חלק מהמפורט הבאים:

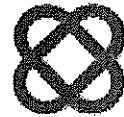
- א. העבודה תציג שפה אדריכלית קוהרנטית.

- ב. ניתוח ההנחיות הנתונות לתוכנית בניין עיר בהתייחס לאתר הנבחן.

- ג. אחידות והנמקה לשפה הנבחרת תוך ציון מגבלות המר堪ם הקיימים ומאפייניו. גישת התכנון יכולה להציג כל תפישה /או התיאיחסות – בלבד שנומקה וווסבה.

- ד. ניתוח נסיבות תרבותיות, היסטוריות, חברותית, טכניות/
קונטקטואליות, אופניות, כלכליות, אישיות וכו"ב הנוגעות לאתר
הנתון. ניתוח התכנון מעבר לניתוח הוראות התכנית התקפה יכול גם
את הייחוד המוקומי בהיבטים שונים, כפי שיציין.

ה. התייחסות לשדר הבניין וכן פיתוח ופרhot עקרוני של מאפיין קונסטרוקטיבי אחד. שדר הבניין מהווה את השדר הרעויי קונסטרוקטיבי של תכנית

הأدראיל. יבדק הממשק שבין האדריאיל למתנדס ולהתייחסות ההנדסית: אדריאיל איט צריך להיות בעל יכולות הנדסיות מלאות ואולם עליו להיות בעל תובנות שתאפשרה השגת התוצאה האדריאלית הרציה מtower דז-שייח מקצועית עם המתנדס בנושאים קונסטרוקטיביים וככלכליים גם יחד, מוביל לפגוע באיכות התכנית.

ו. התייחסות למערכות הבניין ותיאום בrama הנדרשת לתכנון הפרויקט תוך הצעת תכנון אדריאיל מפורט לנושא אחד (תאוריה, אינסטלציה, מיזוג אויר, בטיחות אש, נגישות וכו'ב).

ז. הבנה והכרה של סוג מערכות ונופחים לצורך דין עם כל אחד מן הייעצים.

ח. מידעות בסיסית וAMENT מידה מקורות מספקות בשלב זה. תכנון פרטים עקרוניים להם השפעה על בטיחות, הוראות חוק ומגבלות תכנית אחרות וכן פרט המוחדר לתכנון המוצע ושיהם חיוני לפרוייקט הנדון.

שליטה בנושאי הבטיחות העיקריים (מרחקי מילוט, דרכי מילוט, גבהי מעקות ומדרגות וכו').

ו. רוחב היריעה של הפתרון התכנוני

בתשובה לשאלת העוסקת בתכנון עירוני או לשאלת העוסקת בתכנון מבנה תידרש הוכחה לידע ושליטה בנושאים כדלהלן:

תיאוריה – תרבות – היסטוריה

בקיאות בתיאוריות ובהיסטוריה של הארכיטקטורה. רמת הידע תבטא יכולת ניתוח והשואאה של גישות תיכוניות (מבנים ואורבני) שונות. תיבדק יכולת הניתות וההתאמת המבנה למרקם קיימ תוך הצגת הנימוקים והעקרונות.

.1

תכנון עירוני

יכולת ניתוח ומענה תיכוני למגוון היבטים-פיסיים, חברתיים, כלכליים, היסטוריים ועכשוויים הקשורים במתחם אורבני- תכנון ועיצוב עירוני.

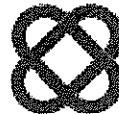
.2

עיצוב פנים

הכרה והבנה בחללי פנים ומורכבותם.

.3

.4. אדראיכלות נוף

הכרה ובנייה במרקבי נוף וסביבה.

.5. חומרים

- א. הרכב ותכונות חומרים עיקריים- בטון, פלדה, טיח, טיט, זכוכית, אבן, עץ, פח ואלומיניום.
- ב. אופני יישום.
- ג. טקסטורת החומר.
- ד. השפעות עיצוביות סביבתיות וכלכליות.
- ה. הסעת/מעבר חום אוור.

.6. יציבות המבנה ותורת הבניה.

- א. פתרון עקרוני קונסטרוקטיבי לתכנון קיימן /או מוצע.
- ב. הבחנה והסבר לסוגים שונים של תקרות, יסודות, עמודים ופירטיה הבוצעו שלחתם.
- ג. פירוקים לבחירת החלופה מהשיקול ההנדסי, הכלכלי והעיצובי.
- ד. פירוקים לבחירת שיטת בניה נבחרת.
- ה. הכרה עקרונית של הרכב הכוחות הפועלים והשפעתם על התכנון המקורי והמאפיין את הפרויקט המוצג.

.7. בקרה הסוגב

הכרת מערכות המבנה לתאים מערכות /או לדין עם הייעץ הרלוונטי- יוצגו תוכניות שונות הכוללת מספר החלטות של יועץ. הניבחן ידרש להחלתה ונימוק מטעם סר המיגבלות. וכן ידע מספק לצורך תכנון מבנה בהתאם לתהליכי המלא.

- א. הכרת והבנת אקלים ומיזוג אויר. (פאסיבי ואקטיבי).
- ב. הכרת מערכות חשמל ומעלית.
- ג. הכרת מערכות ביוב אוינסטלציה.
- ד. הכרת מערכות תנעה וחניה.
- ה. אוור יום, תאורה ועיצוב תאורה. - הכרת מערכות כלילית.
- ו. הכרת מערכות תקשורת.
- ז. הכרת מערכות אקוסטיקה ותחמרא אקוסטיקה.
- ח. ידע בפירטי -איטום ובידוד והכרת תוכנות חומרים.

.8. הנושאים הנבדקים בבחינה המעשית

כל תפישה תכניתית שנותצג ותובהר מטעם מערכת שיקולים מבנית מסל הכלים הקיימים /או כלים חדשים ומוסברים תשמש כבסיס להערכת התוצאה המוצגת בפני הבודק

וישיותה. בודק הבדיקה יבחן בהתאם לדרישות השאלה הlolatta את כל המרכיבים להלן, או חלקם,
בהתאם לשאלון:

1. תאימות הограмה הרוונית לmoazg בתוכנית.
2. קשרי פונקציית התאמאה לעקרונות התכנן.
3. הצגת תכניות, חזיות ותיכים המבאים את המוצע בפרויקט.
4. פרטיים עקרוניים.
5. היבנות הנדסית, לרבות קונסטרוקציה, מערכות, אוורור ותאורה, אקלים ותנאי סביבה.
6. קונטקט עירוני.
7. שימוש בחומרים וטכנולוגיות בנייה.
8. תהליכי תכנון.
9. הבטים חוקים.

ו".ג. רמת השליטה הנדרשת בנושאים השונים

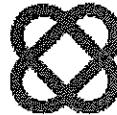
1. הקשר שבין הקונספט הרווני תיכוני לפרויקט - ברמה גבוהה.
2. התייחסות עירונית - ברמה גבוהה.
3. תהליכי תכנון - ברמה גבוהה.
4. התייחסות לתקנות וחוקים - ברמת טובה המציגת את השימוש המשכל בהם.
5. התייחסות לחומר בכל הקשר - ברמה טובה.
6. הכרת מערכות המבנה - ברמה סבירה המאפשרת הצגת עקרונות בהתאם לתוכנית לפני הצעות היוזץ.
7. התייחסות לנגישות - ברמה סבירה המאפשרת גיבוש עקרונות תוכנן וחולפות לפני קיומו של יוזץ בטיחות- ברמה טובה.
8. הבנה בטיטית של הקונסטרוקציה הנדרשת. ברמה שתאפשר את הקמת המבנה.

ו".ד. הנחיות כלליות

ביום הבדיקה על הנבחן להביא עמו כל כתיבה/רישום, כל שרטוט בסיסיים, עפרונות או עט לבוד צבעוניים, גלון דופלקס בגודל A2 ולפחות 6 גיליונות שרטוט בגודל A2. (גליונות סקיצה) לא יורשה שימוש באמצעים אלקטרוניים כגון מחשבים לסוגיהם פרט למחשבונים ללא יכולת שידור/קליטה.

הנבחן יוכל להביא ולהשתמש במהלך הבדיקה העיונית או המעשית בכל חומר מודפס ע"י הוצאה ספרים מוכרת או בתדפיסי חוק, תקנות ותקנים כפי שיופיעו בהודעת "מיקוד" 60 ים טרם מועד הבדיקה.

ביום הבדיקה על הנבחן להביא עמו את תעודת הזהות שלו וכן את מכתב אישור זכאותו להבחן ואת שובר תשלוםשמי הבדיקה לאחר ששולם.

ט"ר. נוהל משמעת בעת קיימם הבדיקה

הבדיקה הינה בchina אישית ועל הנבחנים חלים כללי האתיקה הנוהגים במוסדות האקדמיים לעניין זה.

1. התנהוגות בבדיקה

- א. לצורך זהוו, יש להציג בטעודת זהות.
- ב. יש להישמע להוראות המשגיחים.
- ג. תיקים אישיים כולל טלפונים נידים יונחו ליד המשגיחים בקדמת חדר הבדיקה.
- ד. יש לשמר על טוהר הבדיקה:
  1. פתרון הבדיקה "עשה באופן עצמאי".
  2. אין לדבר עם נבחנים אחרים ואין לעזר בפתרון הבדיקה.
  3. חומר העזר היחידים המותרם לשימוש הם אלה שפורטו במסמך המIQUEON.
  4. חומר העזר וכל כתיבה למייניהם הינם אישיים ולא ניתן להעבירם לנבחן אחר.

2. יציאה מחדר הבדיקה

- א. לא תותר יציאה מחדר הבדיקה למעט יציאה לשירותים בלבד משגיח.
- ב. הייצאה לשירותים תאפשר החל מהשעה השניה לבדיקה בהתאם לאישור המשגיחים.

3. פתרון הבדיקה

- א. יש לקרוא בעיון את ההוראות לנבחן המופיעות בכריכת מחברת הבדיקה ולפעול על פייה בקפידה.
- ב. יש לכתוב את התשובות בכתב בהירה ומסודרת.

ג. בבחינה המעשית, יש להקפיד על מתן מענה מדויק ועכני לשתי השאלות הפתוחות.

ד. גילויות الشرטוט יערכו بصورة בהירה וקראה, ימוספרו, ויקופלו בקפידה טרם הכנסתם למעטפת הבדיקה.

4. שאלות נבחנים בעת הבדיקה

א. כתבי הבדיקה יהיו נוכחים במקום קיום הבדיקה.

ב. שאלות הנבחנים תכתבנה במחברת שאלות שתמצא בידי הבחנים.

ג. המחברוג תעבור לכתבי הבדיקה להתייחסות ומתן תשובה ותזהר לשואלים.

ט"ז. הקלות לבני זכאות להתאמות למידה

מי שבידי אישור בתוקף (עד 5 שנים מיום הוצאתו) מגורים מוסמך בדבר זכאות להתאמות למידה, המגדיר הקלות מומלצות בזמנים לבחינות, יכול לשולחו למשרדי רשם המהנדסים ואדריכלים לא יותר מ- 30 ימים ממועד הבדיקה.

י"ז. בדיקת הבדיקה

1. הבדיקה העיונית הכוללת שאלות סגורות בלבד תיבדק ע"י בודק יחיד.
2. הבדיקה המעשית "טיבזק ע"י" שני בודקים בלתי תלולים ללא העברת מידע ביניהם.
3. הבדיקה "טיבזק" בהתאם לטופס בדיקה אחד (מחוזן).
4. במידה ונתגלה פער בפתרונות הבדיקה בין שני הבודקים, שימושם אי קביעה ברורה של מצב "不服" או "נכשל", תיבדק הבדיקה ע"י בודק שלישי וקבעתו תהווה את הציון בבדיקה.
5. כדי שנבחן יוכל להגיש בקשה לרשון עליו לקבל ציון "不服" בכל אחד מסี่ חלקיה הבדיקה גם אם הוא נבחן בשני מועדים שונים.

י"ט. פרסום תוצאות הבדיקה

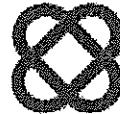
תוצאות הבדיקה יצוינן ב"不服" או "נכשל". על חלקים או פרקים בבדיקה ינתן ציון חלקים באחוזים.

לשם הבקרה "הבדיקה" בסעיף זה הינה כל אחת מהבדיקות, העיונית או המעשית, בנפרד.

י"ט. השגות על תוצאות הבדיקה

תקנה 8 (ב) לתקנות התמחות קובעת כי:

- "8. (ב) (1) נבחן רשי, בדרך שהורה הרשם, להגיש השגה לרשות על תוצאות הבדיקה לא יותר מ-10 ימי עבודה מיום פרסום תוצאות הבדיקה; נבחן המבקש להגיש השגה כאמור, וכי לקל צילום מהברת הבדיקה שבעונינה הגיש את ההשגה.
- (2) הרשם ימסור לנבחן החלטה לעניין השגתו בתוך 45 ימים מיום האחרון להגשה ההשגה,
- (3) ההחלטה בתשגה תהיה סופית.
- (4) בודק ההשגה לא יהיה מי שבודק את הבדיקה."

השגה על תוצאות הבדיקה תהיה השגה אישית בלבד. על ההשגה להיות ממוקדת – מתייחסת לשאלת או שאלות מסוימות – זמנומקט – מפרטת את העילה להשגה.

ה艎ה תיבדק ע"י בודק שלא מבין בודקי הבדיקה בסביב הראשן. ההחלטה בה艎ה תהיה במושגי "עובד" או "נכשל" בלבד ללא הנמקות.

לכל בדיקה ימונה בודק ראשן שחוובה עליו למלא בדף הבדיקה את כל הנימוקים לצוין עובר או נכשל ובמקרה של ערעור יועברו הנימוקים של הבודק הראשן (או השלישי במקרים אחרים) לידי המערע.

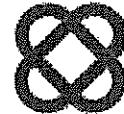
כ. כישלון בבדיקה ובבדיקה חוזרת

תקנה 9 לתקנות ההתמחות קובעות כי:

- "9. נבחן שנכשל או נפל בבדיקה, רשאי לשוב ולהיבחן במועד הבדיקה הבא אחרת;
נכשל או נפל נבחן שלוש פעמים בבדיקה, לא יהא זכאי עוד לשוב ולהיבחן,
אלא לאחר שתלפו עשרים וארבעה חודשים ממועד הבדיקה האחרונה שהשתתף
בה".

למען הסר ספק, במידה והנבחן הגיע לבדיקה חוזרת, עליו לשלם שוב אגרת בדיקה ולהירשם לבדיקה הבאה.

נספחים

**אין בהציג חומרים אלה כדי לעצם מלא הידע הנדרש לתכנון ראיו ומלא
או להחליפ הוראה תקינה.**

מטרת הנספחים הבאים היא ל特派 ולמקד את נושא התכנן הנדרשים לתכנון אדריכלי תוך חלוקת נושאי התמורות לרמות שונות להם נדרש המתכנן בתהליך התכנון והביצוע.

לפיך, מצינים הנושאים והתת-הנושאים העיקריים הנדרשיםCIDU, וכיהירותם בסיסית לכל מתכנן והנדרשים, כפועל יוצא מכון, לבחינת הרישוי. אין בהציג חומרים אלה כדי לצמצם מלא הידע הנדרש לתכנון ראיו ומלא. חלוקה זו נערכת לאור ההבנה כי ההגדרה המסורתית, על-פייה האדריכל שלוט, מכיר ואחרראי על כל המבנה, נישקה והפכה ללא רלוונטיות לאור התרחבות, היקף ומורכבותם של החומרים הנדרשים לצורך תכנון מיטבי.

גישה התכנון הקימת מציעה את האדריכל כמתכנן ראשי מתאם ומנהל התכנון בעזרת צוות יעצים מומחים מתחומים שונים בהתאם לסוג ואופי הפרוייקט. מכאן, שאלות ואיכות הידע של האדריכל ורמתו במקצועות המעורבים בשלבים השונים של התכנון והביצוע, השפעה מכרעת על התכנון האיכותי.

פרק 1 – רישום, אימון ורשות – אוסף UISOKIM

- נספח 1 א' – סדר התמחות
נספח 1 ב' – בקשה הצערת לרשימת המאמנים
נספח 1 ד' – בקשה אישור להתמחות – טופס למתחמת
נספח 1 ה' – יומן עבודה חדש למתחמת
נספח 1 ו' – ארגן החומר לדוחות תקופתי.

הערה: פורסום הנספחים נועד להציג הפרמטרים הנדרשים.
אין להגיש בקשה לרישום, התמחות או רישיון באופן ידני אלא רק
באמצעות הגשת טופס מקוון באתר רשם המהנדסים והאדריכלים, דרך
אתר משרד הכלכלה <http://www.moital.gov.il> ולהזנה על לשונית:
"הגשת בקשה לרישום/התמחות/רישיון".

נסוף 1 א' – סדרי ההתמחות

16.11.2008

רישוי מהנדסים ואדריכלים, לפי חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח – 1958, סדרי ההתמחות

גדירות:

- רשות המהנדסים והאדריכלים.
- אדריכל הרשות בפנקס המהנדסים והאדריכלים ומועסק במשרד אדריכליות
- אדריכלית רשותה המפעילה מותמча

על פי תקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישוי), התשס"ח – 2008 (להלן – התקנות) זכאי לקבל רישויו, מי שבתקופו הרישום

צבר ניסיון מקצועני מותאים לביצוע עבודות של אדריכל רשי. ניסיון זה כולל, בין היתר, מעורבות או טיפול מסייע בפיקוח ובהדרכתו של אדריכל רשי והכל לפי אמות מידת הדרישה, שקבעה מועצת ההנדסה והאדריכלית בסמכותה בתקנות.

סדרי ההתמחות אלו הם לתקופת מעבר, שלאחריה י prosecמו סדרים מותאמים לנוהג לפי ה-AIA, וארגונים דומים מאמנים בתמקצע ובתחום המתאים לענף ולמדור בהם הוא מבקש לקבל רשיון.

1. **התמחות מקצועית** – אדריכל רשאי לבקש לקבל רשיון חיבר בתקופת ההתמחות בהדרכתו, פיקוחו והישורתו של מאמנים בתמקצע ובתחום המתאים לענף ולמדור בהם הוא מבקש לקבל רשיון.

2. **תקופת ההתמחות** – תקופת ההתמחות היא בת 3 שנים, כאמור בתקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פועלות), התשכ"ז-1967, והוא תיערך אצל מאמנים בישראל. בוצע חלק מההתמחות בחו"ל, חייב להיערך התמחות לפחות לשנה בישראל וסה"כ 3 שנים התמחות ובלבד שעמד המתמחה בכל הנדרש לצורך הזכאות לבחינת הרישוי וכן ימציא לרשות יומן עבודה מושך מאות נועיסקו בחו"ל בהתאם לדרישות בישראל. בוצעה התמחות במשרה שאינה מלאה, תיחסה במניין ובחיל בתקופת ההתמחות העסקה רצופה ומלאה של לפחות 30 שעות שבועיות. היו הפסכות בתקופת ההתמחות, חייבת התאמנת לפרטין בדו"ח האימון והן לא תיכלנה במניין תקופת ההתmatchות. בוצעה התmatchות ביוטר מקום אחד, תיחסה במניין תקופת ההתmatchות העסקה בת שבעה חודשים לפחות אצל אותה מאמנים. יכולה התmatchות להתבצע במקום קבוע או בכל מקום שבו נעשית עבודות המאמנים/תרג'il.

מתמחה אשר נאלץ להיעדר ממקום התmatchותו לפרק זמן של עד ארבע חודשי היעדרות מטעמים של חופשת לידה, שמירת היירונו, שירות מילואים מחלה ממושכת או מטעמים מיוחדים נוספים על פי שיקול דעת הרשות – יראו אותו כמי שעמד בתקופת ההתmatchות הדורשה לצורך זכאות לגשת לבחינות הרישוי, זאת במידה וצבר בתקופת ההתmatchות את הניסיון המקצועני הנדרש ואת כל תקופת ההתmatchות הנדרשת בהתאם לקבוע באמות המידה... במקורה בו נאלץ מתמחה לעזוב את עבודתו מהטעמים המוזכרים לעיל טרם השלים תקופת ההתmatchות בת 7 חודשים תחת אותו מאמן ולאחר מכן שב להתmatchות אצל מאמן חדש, ישלים המתמחה תקופת ההתmatchות נוספת בת 7 חודשים לשם עמידה בתנאי הזכאות לגשת לבחינת הרישוי.

3. **أوفي ההתmatchות** – מאמנים/ת עסק/ת בעבודה אדריכלית בלבד.

4. **רישימת מאמנים** – כמאמנים/ת ייחסב/ת שעסק/ת בעבודה אדריכלית באופן רצוף בתקופה של 5 שנים לפחות ברכישות מיום קבלת הרשיון, שבמהלכו ביצע:

– תכnon, קבלת היתר וטופס 4 למבנה מגוון שאין פשט בשטח כולל של לפחות 750 מ"ר

- + תכנון, קבלת היתר וטופס 4 לבניין ציבור, משרדים או מסחר, בשטח כניל
- + תכנון תכנית מפורטת בסמכות הוועדה המחויזת הכוללת נספח בינוי עם שיטה בנייה כולה של לפחות 3,000 מ"ר, עד לקבלת אישור הוועדה המחויזת להפקחת התכנית (עם או בלי תנאים)

ולחילוףן - אדריכל/ית שעסוק/ה בעבודה אדריכלית באופן רצוף בתקופה של 8 שנים לפחות מיום קבלת הרישיון.

בשתי החלופות, תנאי הוא שהמאמנת/עמדת/ה בדרישות שפורטו בבקשת הצטרפות לרשימת המאמנים בנוסחת הקבוע באמצעות מידה אלו, והבקשה אושרה על-ידי הרשם והמאמנת/רשות/ה בראשינה בענפים ובמדוראים המתאימים להכשרתו/ה כאמור/ת. הרשם רשאי לדרש מטעם מודעת לאמן לחזיר ולצרף פרטיים ומסמכים נוספים הדרושים לדעתו לאישור הבקשה.

5. תחילת אימון
המאמנת/י יכול/ה לאמן ממועד כניסהו לרשימה, אך רשאי הרשם לרשום מאמן/ת בראשינה במועד מוקדם מיום הגשת הבקשה, אם שוכנע שבאותו מועד/ה המאמן/ת בכל הדרישות. כמו כן רשאי הרשם לאשר תחילת אימונו של מתמחה באורח רטראקטיבי, אם שוכנע שתקופת האימון הקודמת עמדה בכל דרישות ההתמחות כפי שנקבע בסדרי ההתמחות ובאותם-המידה לירושו.

6. בקשה להתמחות
ביקש/ה מתמחה לבצע התמחות, והוא/היא יהיה/תיה חייב/ת לפני ההתמחות אצל מאמן/ת, להמציא ולקבל את אישור הרשם למצויר בקשה להתמחות בנוסח הקבוע באמצעות מידת אלו. כמו כן עליה/ו לצרף כתבה-התמחיות מנת המאמן/ת בנוסח הקבוע באמצעות מידת אלו.

7. יומן-עבודה
מתמחה יתנהל יומן-עבודה חודשי במוגנות הקבועה באמצעות מידת אלו. היומן ייחתס בידי המומחה והמאמן/ת בכל חדש ויוגש לרשם בסימונה של כל תקופה אימונו עם דוח האימון.

8. דוח אימון
המאמנת/י עורך/תערוך דין וחשבון תקופתי במוגנות הקבועה בתקנות אלו. דוחות האימון יוגשו לרשם עם סיום של כל תקופה אימונו או חלק ממנו לפי הנחיית הרשם, כדלקמן:

• בתום ישיה חדשניים וראשוניים מיום תחילת האימון

• בחלוּך 24 חודשים מיום תחילת האימון

• בתום תקופה ההתמחות, היינו, לאחר 3 שנים מלאות

9. בקשה לרישיון
מתמחה המבקש/ת לקבל רישיון בסיום תקופה ההתמחות, יגיש/תגשים לרשם בקשה בנוסח הקבוע באמצעות מידת אלו, בכרך יומני-העבודה, דוחות האימון ותיק עבודות המייצגות את עיקר העבודות בנושאים השונים. תיק העבודות יהיה בגודל A3 לפחות. הרשם רשאי לדרש מהמתמחה ומהמאמן/ת פרטיים והבהרות בין בעל-פה ובין בכתב, הנחותים לדעתו כדי לבסס את הבקשה לקבלת רישיון. עם אישור תנאים אלו, יותר למומחה להיבחן בבחינת רישוי. מומחה רשאי להגיש בקשה להיבחן לפני תום תקופה ההתמחות ובלבב שבסעודת הבדיקה ימלאו 3 שנים לתקופת ההתמחות.

10. אישור הבקשה
הרשם יעניק רישיון העבודה למתמחה שעד מה בכל הדרישות כולל בהינתן הרישי. הרשם רשאי בהחלטה מנומנת לדרש מהמתמחה דרישות נוספות ולהתנו תנאים על לקבלת הרישיון, אם שוכנע שיש אליו צורך כדי להבטיח את התאמת המומחה לעסוק במקצוע, זאת - לאחר שניתנה למומחה הזדמנות נאותה להציג את טיעונו.

11. פומביות ההליך - פרטיים על מתכונת בדיקת המועמדים, בהתאם לאמות מידת אלו, יפורסמו לידיעת הציבור מעת לעת, בדרך שתיקבע על-ידי מועצת ההנדסה והאדריכלות.

נספח 1ב' – בקשה הצערות לרשימת המאמנים

רישוי אדריכלים בנקס המהנדסים והאדריכלים – תצהיר / בקשה הצערות לרשימת המאמנים (טופס 1)

אני החר"מ ..... , שמשרדי נמצא ב ..... , טלפון ..... , פקס ..... , הרשות בענף ..... , במדור ..... , מס' רשיון ..... , מתאריך ..... , לאחר שהזזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא עשה כן, מצהיר/ה בזה כדלקמן:

הצהרה

הנני בעל רשיון אדריכל מעל 8 שנים, ולהילופין;

הנני בעל רשיון אדריכל מעל 5 שנים, ומואז קיבלת הרשיון עסקתי לפחות בשנים שלושת אלה :

+תכנון כעורך בקשה של בניינים שאינם פשוטו, הכלול ... ייח' (פחות 3), בשטח עיקרי ..... מ'יר (פחות 750 מ'יר), בישוב ..... , בוגדה המקומית ..... , מצ'ב היתר בניה מס' ..... , בתאריך .....
+תכנון כעורך בקשה של בניין שאינו למגורים, לשימוש ..... (למעט מבנה לא מאוייש), בשטח עיקרי ..... מ'יר (פחות 750 מ'יר), בישוב ..... , בוגדה המקומית ..... , מצ'ב היתר בניה מס' ..... , בתאריך .....
+תכנון כדדריכל של תכנית מפורטת מס' ..... , הכוללת נספח בגין, סמכות ועדת מחוזית, ליעוד ..... , המותירה ..... תנאים בהחלטת הוועדה המחויזת מס' ..... , בתאריך .....
* יש לסמן את תחומי הניסיון (פחות שניים מבין השולש):

אני מתחייב להודיע למתחמים במשרדי על תחומי ההתחמות האפשריים במשרדי, כמפורט לעיל.

הורשעתי/לא הורשעתי (יש למחוק את המיותר) בישראל או מחוץ לה בעיר פלילית לרבות הרשעה בבית דין צבאי, שלגבי העבירה טרם חלה תקופת ההתישנות לפי חוק המירוש הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981. במקרה של הרשעה יש לצרף את פסק-הדין.

הורשעתי/לא הורשעתי (יש למחוק את המיותר) בישראל או מחוץ לה בעבירה משמעית. במקרה של הרשעה יש לצרף את פסק-הדין.

הוגש/לא הוגש (יש למחוק את המיותר) לגבי בישראל או מחוץ לה כתוב-אישור או כתוב קובלנה משמעית. במקרה שהוגש יש לצרף את כתוב האישום או הקובלנה.

תלויל/לא תלוי (יש למחוק את המיותר) לגבי בישראל או מחוץ לה הליך של חקירה במשטרה הידוע לי. במקרה שקיים הליך יש לצרף את התלונה.

אני מתחייב/ת לעורך את האימון לפי התקנות ולדוח לרשם דיווח אמת בנוגע למתחמים אצל.

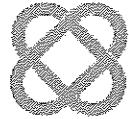
אני נוטה/ת תצהיר זה בתמיכת בקשה להרשמה ברשימה המאמנים, בענף ..... , במדור ..... ,

<p style="text-align: right;">תאריך .....</p> <p style="text-align: right;"><u>חתימת המצהיר/ה</u></p> <p style="text-align: right;"><u>הצהרת ע"ד</u></p> <p>אני ח"מ ע"ד ..... מאשר/ת בזיה כי ביום ..... הופעה לפני מר/גב' ..... אשר זיהיתי לפי תעודת זהות מס' ..... (המורשת לי באופן אישי) ולאחר שהזהרתי/ה כי עליה להצהיר את האמת וכי יהיה/תיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה/תעשה כן, אישר/ה את נוכנות הצהרתנו/ה וחותם/ה עליה בפנוי.</p> <p style="text-align: right;">תאריך .....</p> <p style="text-align: right;">חתימת מקבלת התצהיר .....</p> <p style="text-align: right;">רישיון אדריכלים בפנקס המהנדסים והאדריכלים – כתוב-התcheinבות של מאמן/ת (טופס 2)</p> <p>אני ח"מ ....., שמשרדי נמצא ב ....., טלפון ....., פקס ....., הרשות בענף ....., במדור ....., מס' רשיון ....., מתאריך ....., לאחר שהזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן,</p> <p style="text-align: right;">מצהיר/ה בזיה כדילקמן:</p> <p style="text-align: right;">אני רשום ברשימות המאכנים.</p> <p> קיבלתי את המועמד/ת כמתמחה לתפקיד כאמור לעיל, לפי חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 והתקנות שלפיו. המתמחה ..... מס' ת.ז. ...., עוסק בפיקוח החלט מודרך ..... בעבודה הנוגעת להסמכתו כבעל רשיון בענף ....., במדור .....</p> <p>במהלך העסקת המועמד הוא/היא יוכל/תוכל להתמחות בתכנון שניים לפחות סוגי הפרוייקטים המפורטים להלן:</p> <ul style="list-style-type: none"> + בנין למגורים שאינו פשוט, הכלול ... ייח'ד (פחות 3), בשטח כולל ..... מ"ר (פחות 750 מ"ר). + בנין ציבור, משרדים או מסחר, בשטח עיקרי ..... מ"ר (פחות 750 מ"ר). + תכנית מפורטת הכוללת סוף בניין בסמכות ועדת מחוזית, ליעוד בעל אופי ציבור, או לעסקה, או למגורים, המותרה בניית שטח כולל ..... מ"ר (פחות 3,000 מ"ר). <p>* יש לסמן את התחומים המיועדים להתנסות המומתמחה (פחות אחד מבין השלושה)</p> <p>כל עוד המועמד/ת להתמחות יהיה/תיה בפיקוחו הוא/היא יעסוק/תעסוק בעבודה מקצועית בהתאם לענף ולמדור כאמור בבקשתה להתמחות, ברציפות וב기간 לפחות 30 שעות בשבוע.</p> <p>אם המומתמחה לא י מלא/ת מלא אחר הדרישות החלות על מתחמה לפי הוראות החוק, התקנות הנלוות לו ואמות-המידה הקבועות על-פיו, או אם יזעב/תעוזב את העבודה בפיקוחו, אדוות על כך מיד לרשם.</p> <p>אני מתחייב/ת לדוח על עבודות המומתמחה בהתאם להוראות הקבועות בסדרי התמחות.</p> <p style="text-align: right;">חתימת המאמן/ת .....</p> <p style="text-align: right;">תאריך .....</p>	<p style="text-align: right;">חתימת המצהיר/ה .....</p> <p style="text-align: right;">תאריך .....</p> <p style="text-align: right;"><u>חתימת המצהיר/ה</u></p>
--	---

נספח 1ה' – יומן עבודה חודשי למתמחה

רישוי אדריכלים בפנקס המהנדסים והאדריכלים – יומן עבודה חודשי של מתמחה (טופס 5)

אניichert בזאת כי בחודש ....., שנות....., עבדתי כמתמחה, לקרהת קבלת רישיון בענף ....., מדור ....., בפיקוח של המאמנת/ת .....

תוכן ההתמחות .....
שם הפרויקט .....

תחום התכנון .....

שלב תכנון .....

בנושאי רקע .....

התנסות בחוק ותקנות .....

התנסות בטכנולוגיה .....

סה"כ שעות ההתמחות .....

פרטים נוספים .....

תוכן ההתמחות .....
שם הפרויקט .....

תחום התכנון .....

שלב תכנון .....

בנושאי רקע .....

התנסות בחוק ותקנות .....

התנסות בטכנולוגיה .....

סה"כ שעות ההתמחות .....

פרטים נוספים .....

תוכן ההתמחות .....
שם הפרויקט .....

תחום התכנון .....

שלב תכנון .....

בנושאי רקע .....

התנסות בחוק ותקנות .....

התקנות בטכנולוגיה..

סה"כ שעות התמונות...

פרטים נוספים

הברחות למילוי הטופס.

תחום התכנון – מבנה מגורים / מבנה ציבורי/ אחר..... (בשטח כולל .....מ"ר), תכנית מפורטת או תוכני מיתאר עס/బלי

בינוח

= פגיעה מוגדרת / חלופות / תבוננו / מיבור / פרטיט / מסמכי מכרז / אלר תבוננו

פרק עליון

נושאי רקע - תיאום תכנון/תאום יועצים / אישורי רשותות / ועדת מקומית / ועדת מחוזית קשר עם המזמין
וכנהל

הפרויקט.

חומר ותפקידו – שימוש בחוק ובתקנות / הילכים סוחרים / שימוש בתקנים במכפרטים/מיסירת המבנה.

טכנולוגיה – חומרי בנייה / גימורים / טכנולוגיות בנייה.

פרטים נוספים - כל פרט נוסף כגון מה תפקיד המתמחה בפרויקט ומה-היא תרומתו, האם עבד בשיתוף, באיזה שלב נכנס המתמחה לפרויקט.

אני מצהיר/ה בזזה על נכונות הפרטים שביזמונן-עובדת זה.

תאריך .....שם המתחחה .....חותמת המתחחה .....

אני מאשר/ת בזה את נכונות הפרטים שביוון-עובדת זה.

שם המאמנתת ..... שם המאמנת ..... תאריך .....

נספח 1ו' – ארגון החומר בדוחות תקופתי

מסמכיו הדוחות המועברים למשרד רשם המהנדסים והאדטיכלים מתווספים זה לזה. פירושו של דבר שבמשרד הרשם הולך ונבנה עם כל דוחות תיק המרכז את כל הדוחות כרך שלעת בדיקת המסמכים ע"י חברי הוועדה המיעצת, נמצאות בפניהם תמנונת מצב עדכנית לעניין ההתמחות

כדי לאפשר ארגון זה של הדוחות וכדי להקל על חברי הוועדה המיעצת הבודקים את מסמכיו הדוחות וכדי לאפשר בדיקה מיטבית לטובת מגיש הדוחות, יש לפעול לפי הכללים הבאים המתארים את סדר המסמכים בחוגרת הדוחות לפי סדר הופעתם בפני המעין בהם.

מסמכיו הדוחות הראשון – בתום 6 חודשים התמחות, יש לצרף לבקשה את המסמכים הבאים:

1. טופס "בקשת הצטרפות לרשות המאמנים" של מאמן המתמחה חתום ע"י המאמן והעו"ד, במידה ואין מוכר כמאמן (טופס 1)
2. כתוב התcheinבות המאמן (טופס 2)
3. בקשה אישור להתמחות (טופס 4)
4. יומני עבודה חודשיים של המתמחה מפורטים כנדרש (נספח ה')

בתום בדיקת מסמכיו הדוחות יקבל המתמחה מכתב מרשות המהנדסים והאדטיכלים המאשר/דוחה או מצב דרישות לעתיד, המסכם את שלב הדוחות. מכתב זה יוצרף לדוחות הבא.

מסמכיו הדוחות השני – בתום 24 חודשים התמחות

מהר וכפי שצוין בראשית הדברים, תיקו האישי של כל מתמחה הינו "תיק צובר", שאלו מצורפים מסמכיו הדוחות הבאים, מסמכיו הדוחות השני, השלישי והרביעי יכללו את המסמכים הבאים:

1. מכתב אישור תקופת אימון קודמתו אותו קיבל המתמחה לאחר בדיקת תיקו בשלב הדוחות הקודם.
2. יומני העבודה החודשיים של המתמחה מפורטים כנדרש (נספח ה')

מסמכיו הדוחות השלישי – בתום 36 חודשים – תום תקופת ההתמחות

1. מכתב אישור תקופת אימון קודמתו אותו קיבל המתמחה לאחר בדיקת תיקו בשלב הדוחות הקודם.
2. יומני עבודה חודשיים של המתמחה מפורטים כנדרש (נספח ה')

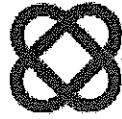

פרק 2 – מתקנות המהנדסים והאדריכלים

- חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958
תקנות המהנדסים והאדריכלים (סדרי הדין והעבודה במועצת ההנדסה והאדריכלות), תשי"ט-
1959
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישום בפנקס), תשכ"א-1960
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (הוכחת הכשרה מתאימה), תשכ"ז-1966
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), תשכ"ז-1967
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (הוכחת הכשרה מתאימה לעניין סעיף 9 (א) (6) לחוק), תשל"ב-
1972
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (כללים בדבר התנאות שאינה הולמת את כבוד המקצוע),
התשנ"ה-1994
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (סדרי דין בדין לפני ועדת אתיקה), התש"ס-1999
- תקנות המהנדסים והאדריכלים (תנאים לרישיון), תשס"ח-2007

**חוק זה ותקנותיו הינם בסיס התנאות המקצועית והאתיות של כל
אדריכל ולפייך רמת הידע הנדרשת בהם הינה ידוע מלא.**

נספח 3 – חוק התכנון והבניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 כלל תיקון 101 תשע"ד-2014

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 כלל תיקון 101 תשע"ד-2014

הכרה	ידע מלא	
------	---------	--

פרק א': פירושנות

V	V	הגדות	סעיף 1
V		פרסום בעיתון	סעיף 1 א'
V		חויבת פרסום באינטרנט	סעיף 1 ב'
V		אתר אינטרנט	סעיף 1 ג'

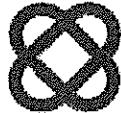
פרק ב': מושגות תקנון

סימן א'	המושגה הארצית
V	מושגה ארצית סעיפים 2, 3, 4, 5, 6

סימן א' 1	ועדה לתכנון ובניה של תשתיות לאומיות
V	גופים, מינויים והליכים סעיפים 6א', 6ב', 6ג', 6ד', 6ה', 6ו'

סימן ב'	ועדה מחוזית
V	גופים, מינויים והליכים סעיפים 7, 8, 9, 10, 11, 11א', 11ב', 11ג', 11ד', 11ה', 12

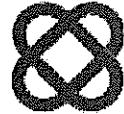
☒	☐	סימן ב' 1 עדת ערר נוהלים, מיניות והליכים סעיפים 12א', 12ב', 12ג', 12ד', 12ה'
☒	☐	סימן ב' 2 עדת ערר לפיקזים והיטלי השבחה נוהלים, מיניות והליכים סעיפים 12י', 12ז', 12ח'
☒	☐	סימן ג' עדת מקומית נוהלים, תפקוד, הליכים ומיניות סעיפים 20, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 20א', 20ב', 28, 27, 26, 25, 24, 22, 21, 28א', 28ב', 28א', 31, 30, 31א', 31ב', 31ג', 31ד'
☒	☐	סימן ד' עדת מיוחדת נוהלים, תפקוד, הליכים ומיניות סעיפים 32, 33, 33א', 34, 35, 36, 33

הכלה	ידע מלא	הכלה
☒	☐	סימן ה' עדת משותפת נוהלים, תפקוד, הליכים ומיניות סעיפים 37, 38, 39, 40
☒	☐	סימן י' הוראות כליליות נוהלים, מיניות והליכים סעיפים 41, 41א', 41ב', 44, 44א', 44ב', 44ג', 44ד', 44ה', 44ז', 44ט', 44י'

מכתב	פרק ג'
☒	סימן א' תכנית מתאר ארצית סעיף 49 הוראות תכנית מתאר ארצית
☒	סעיף 50 תכנית חלנית
☒	סעיף 51 עריכת התכנית
☒	סעיף 52 מסורת העתק לוועדות המוחזיות
☒	סעיף 53 אישור התכנית
☒	סעיף 54 פרוטום

סימן ב'	תכנית מתאר מוחזית
☒	סעיף 55 מטרות התכנית
☒	סעיף 56 עריכת התכנית
☒	סעיף 57 הוראות התכנית
☒	סעיף 58 הוראות המועצה הארץית
☒	סעיף 59 סמכויות של מוניה לביצוע

סימן ג'	תכנית מתאר מקומית	
סעיף 61	מטרות התוכנית	V
סעיף 61א'	תכנית בסמכות מקומית או מחוזית	V
סעיף 61ב'	הודעה על הגשת תכנית בסמכות ועדה מקומית והגשת ח'ד	V
סעיף 62	תכנית בסמכות ועדה מחוזית	V
סעיף 62א'	תכנית בסמכות ועדה מקומית	V
סעיף 62א' 1	תכנית כולנית	V
סעיף 62ב'	בדיקות תכנית מוקדמת	V
סעיף 63	הוראות בתכנית מתאר מקומית	V
סעיף 63א'	מעונות לחוסים	V
סעיף 63ב'	הכללת דירוג קטנות בתכנית למוגרים	V
סעיף 64	חייב להכין תכנית ולבצע תכניות שאושרו	V

הכרה	ידע מלא	
------	---------	--

סימן ד'	תכנית מפורטת	
סעיף 69	הוראות תכנית מפורטת	V
סעיף 70	התאמת מגרשים	V

סימן ה'	תכנית מיוחדת	
סעיף 71	תכנית מיוחדת	V
סעיף 72	אישור תכנית מתאר מיוחדת	V

V		התנגדות לתוכנית של ועדה מיוחדת	סעיף 73
V		ערר על החלטות אחרות	סעיף 74
V		דין תוכנית מיוחדת	סעיף 75
V		תקנות	סעיף 76

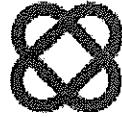
סימן ה' 1	תכנית לשימור אתרים	
סעיף 76א'	הפניה לתוספת הרביעית	V

סימן ה' 2	תכנית לתשתיות לאומיות	
סעיף 76ב'	תכנית לתשתיות לאומיות	V
סעיף 76ג'	הוראות מיוחדות לתוכנית לתשתיות לאומיות	V

סימן ה' 3	תכנית למכון טעון היתר פליטה	
סעיף 76ד'	הוראות מיוחדות למכון טעון היתר פליטה	V

סימן ה'	הוראות כלליות לתוכניות	
סעיף 77	הודעה על הכנת תוכניות	V
סעיף 78	היתרים וחילוקת קרקע בתקופת בניינים	V
סעיף 79	פטור מתשלומי חובה	V
סעיף 80	תקמידים מיוחדים בקשר לבטיחות טיסה	V
סעיף 81	זום תוכנית לבטיחות הטיסה	V
סעיף 82	ערר על דחיהית תוכנית בדבר בטיחות הטיסה	V

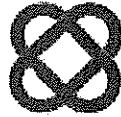

	V	תשريط	סעיף 83
	V	מסמכיו לוואי לתוכנית	סעיף 83א'
	V	מועד הגשת תוכנית	סעיף 83א' 1
V		עריכת תסוקיר השפעה על הסביבה	סעיף 83ב'
	V	שמירה על עצים בוגרים	סעיף 83ג'
	V	שלבי ביצוע	סעיף 84
	V	הפקדה	סעיף 85
	V	שינויים לפני הפקדה	סעיף 86
	V	הפקדת תוכנית מצומצמת	סעיף 86א'
	V	מקום ההפקדה	סעיף 88
	V	הודעה על הפקדת תוכנית	סעיף 89
	V	פרסום ומסירה של הודעות הפקדה	סעיף 89א'
	V	הודעה על הפקדת תוכנית מתאר מחוזית	סעיף 90

הכרה	ידע מלא	
------	---------	--

	V	הודעה למוסדות תכנון ומשרדיה ממשלה	סעיף 91
	V	ת欽 הודיעת הפקדה	סעיף 92
	V	הודעה על הפקדה מיוחדת	סעיף 93
V		הודעה על תוכניות הנוגעות לטיסה	סעיף 94
V		מניעת טונות	סעיף 95
	V	עין בתכניות	סעיף 96
	V	זכויות עין במסמכים מוסד תכנון וחובות פרסום באינטרנט	סעיף 96א'
	V	הודעה לגבי מתן היתר שלא עפ"י תכנית מופקdat	סעיף 97
	V	היתר עפ"י תכנית שהופקדה	סעיף 97א'
	V	הגבלת פעולה אחריה הפקדת תכנית	סעיף 98
	V	מקומות קדושים והיסטוריים ובתי קברות	סעיף 99
	V	התנגדות	סעיף 100
V		התנגדות מטעם בטיחות טיסה	סעיף 101
	V	המועד להגשת התנגדות	סעיף 102
	V	מקום הגשת התנגדות	סעיף 103
		הנמקת התנגדות	סעיף 103א'
	V	עין בהtanגדות	סעיף 104
	V	המחליטים בהtanגדות	סעיף 105
	V	דין והכרעה בהtanגדות	סעיף 106
	V	שמיעת התנגדות בפורמי	סעיף 107
	V	מינוי חזק	סעיף 107א'
	V	הכרעה בהtanגדות ואישור תוכנית בהעדת התנגדות	סעיף 108
	V	סמכויות השר	סעיף 109
	V	מודדים לסייע הטיפול בהtanגדות	סעיף 109א'
	V	ערר בפני המועצה הארץית	סעיף 110
	V	ערר על החלטת ועדת ערר בפני הוועדה המחוזית	סעיף 111
	V	ערר בפני ועדת הערר	סעיף 112
	V	סמכות מוסד תכנון בערר	סעיף 116

	V	פרסום אישור תכנית ודוחיתה	סעיף 117
	V	שמירת תכנית ופירסומה שאושרה	סעיף 118
	V	תחילתה של תכנית	סעיף 119
	V	חויבת מסירת מידע	סעיף 119א'

	V	תכנון דרכי וمسئילות	סימן ז' 1
	V	הוראות מיוחדות לדריכים	סעיף 119ב'
	V	תקין השפעה על הסביבה	סעיף 119ג'
	V	细则ים	סעיף 119ד'

	V	מתקני גז טבעי	סימן ז' 2
	V	מיתקן גז בליח נמור מאוד	סעיף 119ה'
	V	רישוי מתקני גז	סעיף 119ו'

הכרה	ידע מלא	
------	---------	--

	V	חלוקת חדשה	סימן ז'
	V	הגדירה	סעיף 120
	V	אחדות וחלוקת בהסכמה ולא בהסכמה	סעיף 121
	V	חלוקת שלא בהסכמה	סעיף 122
V		רישום הערת בפנקס המקרקעין	סעיף 123
V		תחוללה	סעיף 124

V		רישום חלוקה בפנקס המקרקעין	סעיף 125
	V	השפעת חלוקה חדשה על שעבודים	סעיף 126
	V	אחדות מגזרים שלא בהסכמה בעליים	סעיף 127
	V	בטיחות זכויות של בעל משכנתא	סעיף 128

	V	סולם העדיפויות של תוכניות	סימן ח'
	V	תכנית מתאר מקומית	סעיף 129
	V	תכנית מתאר מחוזית	סעיף 130
	V	תכנית המתאר הארץית	סעיף 131
V		תקנות לפי החוק	סעיף 132

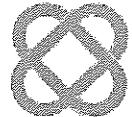
	V	ביטול תוכניות שינוי והתלייתן	סימן ט'
	V	סמכות מוסד תכנון	סעיף 133
	V	סמכות הוועדה המחוזית	סעיף 134

פרק ד'	אחדות וחלוקת של קרקעות
--------	------------------------

	V	תשريع לחלוקת ואחדות קרקע	137+144
	V	פרטי תשريع	138

פרק ט'	רשות
--------	------

	V	בדיקות טענות היותר	145
	V	הסכמת רמ"י לבקשת היותר	145א
	V	רישי בדרך מוקצתת	145ב
	V	פטור מהיותר	145ג
	V	הנחיות מרוחبات	145ד
	V	שימוש חורג	146
	V	הקלות	147
	V	שימוש חורג והקללה בתנאים	148
	V	תנאים מוקדמים למתן היותר לשימוש חורג או למתן הקלות	149
	V	סתיה ניכרת	151
	V	ערר והשגה	152
	V	סדרי העරר	153

הכרה	ידע מלא		
	V	הגבלות בקשרו החקלאית ובתוחום הסביבה החופשית	156
	V	מועד להכרעה בבקשתו	157
	V	אישור תחילת עבודה	ב157
	V	בקורת ביצוע על ידי מכוון בקרה	ג157
	V	חובות התקנת מעליות וגנרטורים	א158
V		הצמדה מקומות חניה	1א158
	V	בתי שימוש המיועדים לנשיות	2א158
	V	התניות התיירות בהתקנת מקומות חניה	3א158

	V	תחולת הפרק	158ב
	V	סידורים מיוחדים לנכים במבנה ציבורי קיימים	158ג
V		ערעור	158ד
V		ביטול ראשון עסק	158ה
	V	מתן יתר לבניין ציבורי	158ו

בקרה מודולרי		בקרה מודולרי	
V	נגישות מקום ציבורי חדש	1158	
V	שטח משותף בבין מגורים חדש	2158	
V	אישור מושה נגישות	3158	
V	תוקף היתר – מוסד חינוך	4158	

יג'158	הגדירות	V
יג'158	בזמןם מכוּ בזרחה ותפוחיתן	V

	V	פעילותתו של מכון בקרה	158 כה
	V	קביעת הוראות לעניין מכוני בקרה	158 כט
V		חויבת דיווח של מכון בקרה	158 כל

סדרי הגשת בקשה להיתר ותוכן הבקשה		160
הוראת שינוי		175
V		
V		

V		תקופת מקסימום לחריגה	178
V		פרטום הרשימה ואישורה	179
V		մեջնության դրամական գումարը կազմում է 100 մլն դրամ	180

הכרה	ידע מלא	
V	התקופה המרבית לחריגת אישור התקופה המרבית	181 182
V	פסקת החירga בתום התקופה המרבית	183
V	פסקת החירga לפני תום התקופה המרבית	184
V	אי ביצוע הפסקה לפני המועד	185
V	ביצוע ע"י הוועדה המקומית	186
V	שיכוך חלוף	187

תקנון ועדת המפקח על הפקעות		תקנון ועדת המפקח על הפקעות
V	מטרת ההפקעה	188
V	סמכות הוועדה המקומית	189
V	ריאוש ההפקעה	190

חומר ללמידה מושג | כוון לשאלה | עמוד 196

הנחיות		סמלים
V	הגדרות	203
V	עוגשיין	204
V	אמצעים נוספים	205
V	הפסיקת בינויים מנהלית	224
V	צו הרישה מנהלי	א238
V	צו הפסיקת שיפוטי	239
V	אי-קיים צו הפסיקת שיפוטי	240
V	הרישה על אי-קיים צו בניין	241

V

ביצוע או הריסה שיפוטי

242

התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי		התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי
V		עד 16

התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי		התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי
V		עד 12

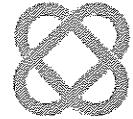
הכרה	ידע מלא	
------	---------	--

התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי		התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי
V		פרשנות
V		חבות בהיטל השבחה

התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי		התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי
V		עד 17

התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי		התקנות ותקנות מינהל מינהל איסור על ביצוע או הריסה שיפוטי
V		הגדרת ופרשנת
V		דior בר השגה

פרק 4 – מתקנות הבנייה (בהתאם לתקנות הבנייה) התשל"ט-1970

תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאי וагרות) התשל"ט-1970

תקנות הבנייה (בהתאם לתקנות הבנייה) התשל"ט-1970

הכרה	ידע מלא	
V	V	הגדרות סעיף 1
V		אישור מוקדם של מפה סעיף א
V	V	הגשת בקשה להיתר סעיף 2
V		בעל זכויות בנכס שחייבתו דרישה סעיף 2א
V		מתן הודעה לצאים אחרים סעיף 2ב
V		דוחית ההחלטה בדבר מתן היתר סעיף 2ג
V	V	עורך הבקשה מי הוא סעיף 2ד
V	V	חלוקת האחריות לעריכה סעיף 2ה
V	V	שםיים בתחום האחוריות לעריכה סעיף 2ו
V	V	החלפת עורכי הבקשה סעיף 2ז
V		דרך מסירת הודעה סעיף 2ח
V		שמירת התchieיות חזיות סעיף 2ט
V	V	נספחים לבקשת להיתר סעיף 3
V		מפה מצבית סעיף 4
V		מפת איתור העבודה סעיף 5
V		תשरיט סכימטי של שטחי הבניה סעיף 6
V		תכניות בנייה סעיף 7
V		חזית לצד הרחוב סעיף 8
V	V	אופן ההגשה והכנה של הנספחים לבקשת להיתר סעיף 9

	V	נספחים לבקשת להיתר לשינוי פנימי בבניין או שינוי בשימושו	סעיף 10
	V	נספחים נספחים להבהרת בקשה להיתר	סעיף 11
	V	נספח תיאור אמצעים לבטיחות אש	סעיף 11 א
	V	חוoba להגש מפה טופוגרפיה בנכס בעל שיוף	סעיף 12
	V	מפה טופוגרפיה	סעיף 13
	V	בקשה להיתר לשימוש חורג	סעיף 13 א
	V	נספחים במספר ובקנה מידה שונות	סעיף 14
V		בדיקות הבקשת על ידי המהנדס	סעיף 15
	V	מתן היתר ותנאי	סעיף 16
V		פרוטוקול	סעיף 16 א
V		חוoba הנמקה	סעיף 16 ב
V		חוoba קיום הוראות התוספת השנייה	סעיף 17
V		הוראות לעניין אתר	סעיף 17 א
V		היתר ועתקי	סעיף 18
V		אגרות	סעיף 19
V		הצמדה למדד	סעיף 19 א
	V	תוקף של החלטה לתת היתר ושל היתר	סעיף 20
	V	חידוש היתר	סעיף 20 א
V		תצהיר על גמר עבודות של מקלט	סעיף 20 א

הכרה	ידע מלא	ידע מלא

	V	התרת שינויים בהיתר בידי המהנדס	סעיף 20 ב
V		תעודת גמר	סעיף 21
	V	חו"ד מורשה נגישות מתו"ס (א)	סעיף 21 ב (א)
V		היתרי בניה לבניינים מסוימים	סעיף 22
V		הוראות מעבר	סעיף 26
V		שם	סעיף 27

--	--	--

	V	טופס בקשה להיתר	טופס 1
	V	דף ראשון להיתר שמיים והצהרות	טופס 2
V		דף ראשון להיתר	טופס 3
V		בקשה לתעודת גמר	טופס 4
V		תעודת גמר	טופס 5
V		תצהיר של דיר בבקשת לביצוע עבודה או שימוש שניית להתירים ע"י בית דין לשכירות	טופס 6
V		תצהיר של בעלי/חוכר בבית משותף	טופס 7
V		תצהיר של נציגות הבית המשותף בדבר הרכב הבעלים	טופס 8
V		תצהיר של מותכנן שלד	טופס 9
V		תצהיר של אחראי לביצוע שלד הבניין	טופס 10

תקנות מינימליות במבנה ציבורי

תקנות מינימליות במבנה ציבורי

	V	תקנות מינימליות במבנה ציבורי
V		חוובת לספק מי שתייה
V		הפרדה בין מי שתייה ומים שאינם מי שתייה
V		צנרת ואבזרי מערכת לאספקת מים
V		תקנות מד מים ושתותם מפoxic
V		כמות ולחות המים
V		תקנות מערכת לאספקת מים חמימים
V		אמצעי בטיחות והגבלת טמפרטורה במערכת לאספקת מים חמימים
V	V	חוובת התקנות מערכת סולריות
V		מניעת בזבוז מים
V		תקנות מכשירי בטיחות
V		שטיפה וחיטוי של מערכת מי שתייה
V		קבועות שרברבות
V	V	סידורים תברואים (לעביון מרחבי שימוש וכמות קבועות)
V	V	בית שימוש בבניין ציבורי
		סעיף 1.15

תקנות מינימליות במבנה ציבורי

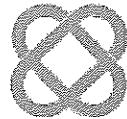
	V	תקנות מינימליות במבנה ציבורי
V		מערכת הביבוב והנקזים
V		חוובת חיבור לביבוב ציבורי
V		טיהור שפכים ופסולת
V		מניעת הצפה על ידי זרימה חוזרת של שפכים
V		אמצעי מנעה נגד זרימה חוזרת של שפכים
V		איור צינורות
V		סימן איור
V		מערכת סילוק שפכים פרטית
V		אמצעים לטיפול במיל גשם
V		אספקת מים לבניין גובה או רב קומות
V		חוובת בדיקה
		סעיף 1.26

תקנות מינימליות במבנה ציבורי

	V	תקנות מינימליות במבנה ציבורי
V		הגדרות
V		שמירת דינמים
		סעיף 2.02

	V	תקנות מינימליות במבנה ציבורי
V		גובה מינימלי של חלקיק בניין
V		שטח מינימלי של חלקיק בניין ורוחב מינימלי בין קירות
		סעיף 2.04

V	רחוב מינימלי של חנות	סעיף 2.06
V	גובה מקסימלי של חנות באזרע מגורים	סעיף 2.07
V	יציע בחנות	סעיף 2.08
V	יציע בדירה	סעיף 2.09
V	דירת מרתף	סעיף 2.10
V	חצר חיצונית פתוחה	סעיף 2.11

סימן ג'	חלונות	
V	אמצעי איוור ותאורה	סעיף 2.20
V	גודל חלומת בדירה	סעיף 2.21
V	גודל חלון המופנה למטבח או למטבח	סעיף 2.22
V	איסור בניית חלון בקירות מסוימים	סעיף 2.23
V	חלון הפונה לחצר פנימית בחדר מגוריים	סעיף 2.24
V	חלון הפונה לחצר פנימית במטבח או בחדר שירות	סעיף 2.25
V	תאורה ואיוור מרתף	סעיף 2.27
V	ניקוי חלונות וקירות מסך בבניין	סעיף 2.28

סימן ד'	איור חדר שירות	
V	אמצעי איוור	סעיף 2.40
V	איור באמצעות צוואר	סעיף 2.41

הכרה	ידע מלא	
V	איור באמצעות צינור איוור נפרד פתוח בכיוון אחד	סעיף 2.42
V	איור באמצעות צינור מאוסף	סעיף 2.43
V	איור באמצעות מאoor מכני	סעיף 2.44
V	צינור נפרד מצויד במאoor מכני	סעיף 2.45
V	צינור מאוסף מצויד במאoor מכני חשמלי	סעיף 2.46
V	מספר החלפות אויר לשעה בחדר שירות	סעיף 2.47

סימן ה'	מערכת איוור מלאכותית	
V	מערכת איוור מלאכותית בבניינים מסוימים	סעיף 2.60
V	מספר החלפות אויר לשעה	סעיף 2.61
V	סגר בהסתעפות בין צינור מאוסף וצינור משנה	סעיף 2.62

סימן ו'	תאורה מלאכותית	
V	תאורה מלאכותית בחדר שירות	סעיף 2.80
V	תאורה מלאכותית בהתאם לIES Code	סעיף 2.81

סימן ו' 1	איור ותאורה בחדר מדרגות	
V	פתחי איוור	סעיף 2.85
V	תאורה	סעיף 2.86
V	אור עליון	סעיף 2.87
V	תאורה מלאכותית לשעות החשיכה	סעיף 2.88

סימן ז'		
אמצעי בטיחות והגנה לפתיחת מבנים		
V	הגדרות	סעיף 2.90
V	דלת	סעיף 2.91
V	אמצעי נעליה	סעיף 2.92
V	אמצעי בטיחות והגנה לחלונות	סעיף 2.93
V	אמצעי בטיחות והגנה לפתחי ארכובות אויר	סעיף 294
V	הגנה על פתח אוור עליון	סעיף 296

סימן ח'		
הגנה למיקומות עם הפרשי גבהים בין מבנים ומחזאה לו		
V	מעקה במבנה	סעיף 2.100
V	מעקה במפעל	סעיף 2.101
V	מעקה גג	סעיף 2.102
V	הפרש גובה מחוץ לבניין	סעיף 2.103
V	פטור ממוקמים	סעיף 2.104

הכרה	ידע מלא	ידיעות

הכרה	ידע מלא	ידיעות

פרק א' פרשנות כללית

סימן א'	פרשנות	פרשנות
V	פרשנות	3.1.1.1
V	תחוללה על סוג בניינים	3.1.1.2

סימן ב'	כללי	דרך מוצא והדרישות לגביה
V		3.1.2.1

V	גישה למוצא בטוח	3.1.2.2
V	מוצא בטוח	3.1.2.3
V	יציאה	3.1.2.4
V	גובה מזקף ראש	3.1.2.5
V	פני מישור ההליכה	3.1.2.6
V	הפרש גבהים מקומיים במפלסי רצפה	3.1.2.7
V	שיפוע מישור ההליכה	3.1.2.8
V	מקדם התנגדות להחלה	3.1.2.9

פרק ב'	מרכיבי דרך המוצא
V	دلותות

סימן א'	دلותות	מדידת רוחב, רוחבים נדרשים, ספים בפתח, כיווני
V	פתיחה, נעילת דלותות	3.2.1.1 עד 3.2.1.27

סימן ב'	מדרגות, חדרי מדרגות ומדרגות בעוט	V	3.2.2.1 עד 3.2.2.27
סימן ג'	חדר מדרגות מוגן	V	3.2.3.1 עד 3.2.3.3
סימן ד'	מערכת מדרגות חיצונית במערכת מדרגות חיצונית	V	3.2.4.1 עד 3.2.4.6
סימן ה'	מוצא אופקי מיקום וכמות מוצאים אופקיים	V	3.2.5.1 עד 3.2.5.2
סימן א'	פרוזדור מוגן	V	3.2.6.1
סימן ח'	גג מוגן	V	3.2.8.1
סימן ט'	יציאה יציאה, מרכיביה, כמות יציאות, חסימת קומות תחתית	V	3.2.9.1 עד 3.2.9.5
סימן י'	כבשים דרישות, מידות שיפועים, מבנה משטחים אופקיים, מأخذים	V	3.2.10.1 עד 3.2.10.6
סימן י"א	אזור מחסה נגשوت לאזור מחסה, יציאה ממנה, תקשורת ושילוט וצורת מחסה	V	3.2.11.1 עד סעיף 3.2.11.9 (כלל)
סימן י"ב	תפosa וחישוב רוחב דרך המוצא דרך לחישובי תפosa, טבלאות, מקדים והערות להן, חישוב רוחב דרכי מוצא ופרוזדורים, דלתות בדרכי מוצא, שיטת המדידה של הרוחב	V	3.2.12.1 עד 3.2.12.10
סימן י"ג	מספר דרכי מוצא		

	V	מספר דרכי מוצא מהדר, מקומה, מבניין	3.2.13.1 3.2.13.5 עד
--	---	------------------------------------	-------------------------

	V	מקום דרכי מוצא	סימן י"ז
	V	מקום ומרחקים בין דרכי מוצא מהדר, מקומה מבניין, דרך מוצא, נגישות	3.2.14.1 3.2.14.5 עד
	V		

	V	מתקני הליכה, מהלך משותף, אופני מדידה לסוג בניינים	סימן ט"ז
	V	שוניים	3.2.15.1 3.2.15.12 עד
	V		

	V	תאורות דרכי מוצא	סימן ט"ז
	V	תאורות מלאכותית (חסמל)	3.2.16.1 סעיף 1

	V	תאורות חרום	סימן י"ז
	V	תאורות חרום	3.2.17.1 סעיף 1

הכרה	ידע מלא	סימן י"ט

	V	שילוב וסימון דרכי מוצא	סימן י"ח'
	V	שילוב	3.2.18.1
	V		3.2.18.2 עד

	V	חוץ הבניין	סימן י"ט'
	V	מדרגות חוץ	3.2.19.1 סעיף 1

	V	דרך גישה, רחבות הירכאות וחלונות חילוץ	סימן כ'
	V	אמצעי חילוץ, רחבות, הערות, רדיוסים, מידות מבנה,	3.2.20.1
	V	רחבות חילוץ, חלונות חילוץ	3.2.20.8 עד

פרק ג'	הפרדות ועמידות אש

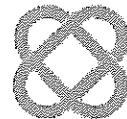
	V	הפרדות	סימן א'
	V	הפרדות דרכי מוצא, קומות שירותים, מדרגות הפרדות	3.3.1.1
	V	בקומות, במנזרות שירות	3.3.1.6 עד

	V	עמידות אש של שלד הבניין	סימן ב'
	V	עמידות אש של מסכבי שלד	3.3.2.1 סעיף 1

פרק ד'	מערכות גילוי וכיבוי

סימן א'	כללי

V		הכנת הפרק עדין לא הסתיימה (בנתיים עובדים לפוי) הוראות מכ"ר/550)
---	--	--

פרק ה'	מערכות שליטה בעshan
--------	---------------------

סימן א'	אפשרי שליטה בעshan
3.5.1.1	אפשריות שחזור עשן קבוע, מאולץ, פירים, מפוחים,
עד 3.5.1.9	מערכת על לחץ, מערכות פינתי עשן

סימן ב'	סידורי שליטה בעשן עפ"י חלק הבניין
3.5.2.1	כללי בבניינים גבוהים ורבי קומות
עד 3.5.2.2	V

סימן ג'	סידורי שליטה בעשן עפ"י ייעוד הבניין
3.5.3.1	V

הכרה	ידע מלא
------	---------

פרק ו'	חומר גמר
--------	----------

סימן א'	כללי
3.6.1.1	חומר גמר ומוצרים בחדרי מדרגות המשמשים מוצא
עד 3.6.1.5	V

פרק ז'	בניין גבוהה ורבי קומות
--------	------------------------

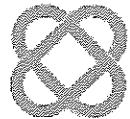
סימן א'	כללי ומדרגות
3.7.1.1	דרות דו קומתיות, חדרי מדרגות מוגנים, הפרדות אש
עד 3.7.1.5	V

סימן ב'	סידורי שליטה בעשן במבנה גבוה או במבנה רב קומות
3.7.2.1	V

סימן ג'	מעליות
3.7.3.1	מספר מעליות, מקום, מבנה מעלית אלונקה, מידות
עד 3.7.3.13	פרוזדור מול מעלית, ציוד חדרי מכונות.
3.7.3.5	V

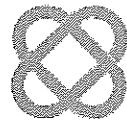
סימן ד'	גנרטור לשעת חרום
3.7.4.1	V

סימן ה'	דרך גישה ורחבות הערכות	V
	חוcharים, רדיוסים, ממ"דים, מרחקים של רחבות הערכות	3.7.5.2 , 3.7.5.1
פרק ח'		
סימן א' עד סימן ל'		
התיחסות פרטנית של סעיפי חלק ג' – בטיחות אש למבנה מגורים		V
פרק ט'		
סימנים: א' עד ל"א, ל"ג, ל"ה, מ', מ"א, מ"ב, מ"ג		
התיחסות פרטנית לכל סעיפי הסימנים לעיל		V
סימנים: ל"ב, ל"ד, ל"ז, ל"ח, ל"ט		
(התיחסות פרטנית לכל סעיפי הסימנים לעיל)		V
הכרה		
סימן לו'	סקר בטיחות כולל נספח	
V	נספח סקר בטיחות עד 3.9.36.1 3.9.36.2	
הגדמות		
V	הגדמות	4.01
V	תחולת	4.02
V	בליטות המותרות מבניין	4.03
V	הבטחת מראה הרחוב ומעבר תשתיות	4.04
V	בליטות מעבר לקו מגשר	4.05
V	הבלטת יסוד בניין	4.06
V	איסור הקמת תמייכות ועמודים	4.07
V	תנאים נוספים להבלטת גגון או סוכך	4.08
V	בנייה מותרת במרוחה	4.09
פרשנות		
סימן א'	פרשנות	
V	הגדמות	5.01
סימן ב'	שלד הבניין	
V	שלד בניין ומקדם הביטחון	5.02
V	שיטת בנייה	5.03

V		בדיקות ביסוס הבניין ושלדיו	סעיף 5.04
V		חומרני בינה ושיטות פסולים	סעיף 5.05
V		עמסים	סעיף 5.06

V		צירוף עמסים בחישובים הסטטיים	סעיף 5.07
V		עומס אופקי על מעקה	סעיף 5.08
V		חוות שילוט לצוין עומס שימושי מותר	סעיף 5.09

סימן ג'	アイテム בנין נגד טבח ולחות		
V	アイテム נגד טבח ורטיבות	סעיף 5.30	
V	מינעת חדירת מים ורטיבות דרך קירות חיצוניים	סעיף 5.32	
V	アイテム בחמריים אספלטיים	סעיף 5.33	
V	הרחיקת מי הצפה	סעיף 5.34	
V	הפעלה אוטומטית של משאבות ניקוז	סעיף 5.35	
V	דבר רأس	סעיף 5.36	
V	עובי קיר	סעיף 5.37	
V	חמרי בינה ומילטה	סעיף 5.38	
V	בידוד תרמי	סעיף 5.39	

הכרה	ידע מלא	ידיעות	
V		בידוד אקוסטי	סעיף 5.40
V		עובי קיר המפריד שתי יחידות דירות	סעיף 5.41
V		פתחים בקיר כפול דופן המשמש קיר חיצון	סעיף 5.42
V	V	חיזוק תעלת בשילד או בקיר לא נושא	סעיף 5.43

א. סימן ג' – איסור על ביצוע עבודות לבנייה

סימן א':	פרשנות	
	הגדרות	סעיף 6.01

סימן ב':	בחירת כלבי אכזרת אשפה, מבנה לריכוזם ואיתורו	
V	בחירת כלבי אכזרת אשפה	סעיף 6.02

סימן ג':	תכנון וגמרה מבנה לאחסון אכזרת אשפה	
V	מבנה אחסון כלבי אכזרת אשפה	סעיף 6.03
V	מידות מבנה לאחסון כלבי אשפה	סעיף 6.04

V	אוורור	סעיף 6.05
V	תאורה	סעיף 6.06
V	מראק משכנים או מדיררים	סעיף 6.07
V	ברץ שטיפה וניקוז	סעיף 6.08
V	פרטי מסגרות	סעיף 6.09
V	גימור קירות חיפוי	סעיף 6.10

סעיף 6.11	גימור רצפה	V
סעיף 6.12	טבלת דרישות מבני אכזרת אשפה	V
סעיף 6.13	מיתקני תברואה במבנים לריכוז כל אשפה	V

העברת אשפה מיקומות הבניין לחדר האשפה בקומה הקרקע			סימן ד'
V	העברת אשפה ממקומות לחדר אשפה		סעיף 6.14
V	צינור אשפה יבש		סעיף 6.15

סעיף 6.16	V	מצנחת אשפה
סעיף 6.17	V	ארובת אוורור בחדר אשפה בעלי צינור אשפה יבש

• [View Details](#) • [Edit](#) • [Delete](#)

סימן א'	פרשנות	הגדות	7.00.01
V			
V	תחוליה	תחוליה	7.00.02

הכרה   **ידע מלא**

סימן ה'	גגו של בניין גבוה או רב-קומות	
סעיף 7.00.80	צורת הגג	V
סעיף 7.00.81	בנייה מותרת על מפלס הגג	V
סעיף 7.00.82	מעקה הגג	V
סעיף 7.00.83	בנייה למכוררים מעל מפלס הגג בבניין קיימ	V

סימן ז'	שלד הבניין	
V	תחולה	7.30.00 סעיף
V	חישובים סטטיסטיים	7.31.00 סעיף
V	עמסים אנכיים	7.32.00 סעיף
V	עומס הרוח	7.33.00 סעיף
V	עומס הנגרם על ידי רעדות אדמה	7.34.00 סעיף
V	עומס מקסימלי	7.35.00 סעיף
V	הקשחת השลาด	7.36.00 סעיף
V	אלמנטים מקשיים אנכיים	7.37.00 סעיף
V	גשיאת מאמצים מסביב לפתחים בקיר המשמש אלמנט מקשיים	7.38.00 סעיף
V	דיפרגמות אופקיות	7.39.00 סעיף
V	דפורמציות	7.40.00 סעיף

V	7.41.00	סעיף 7.41.00 יציבות נגד הפייה
V	7.42.00	סעיף 7.42.00 חישוב השילד
V	7.43.00	סעיף 7.43.00 הגנה על שלד מקונסטרוקציית פלדה

